

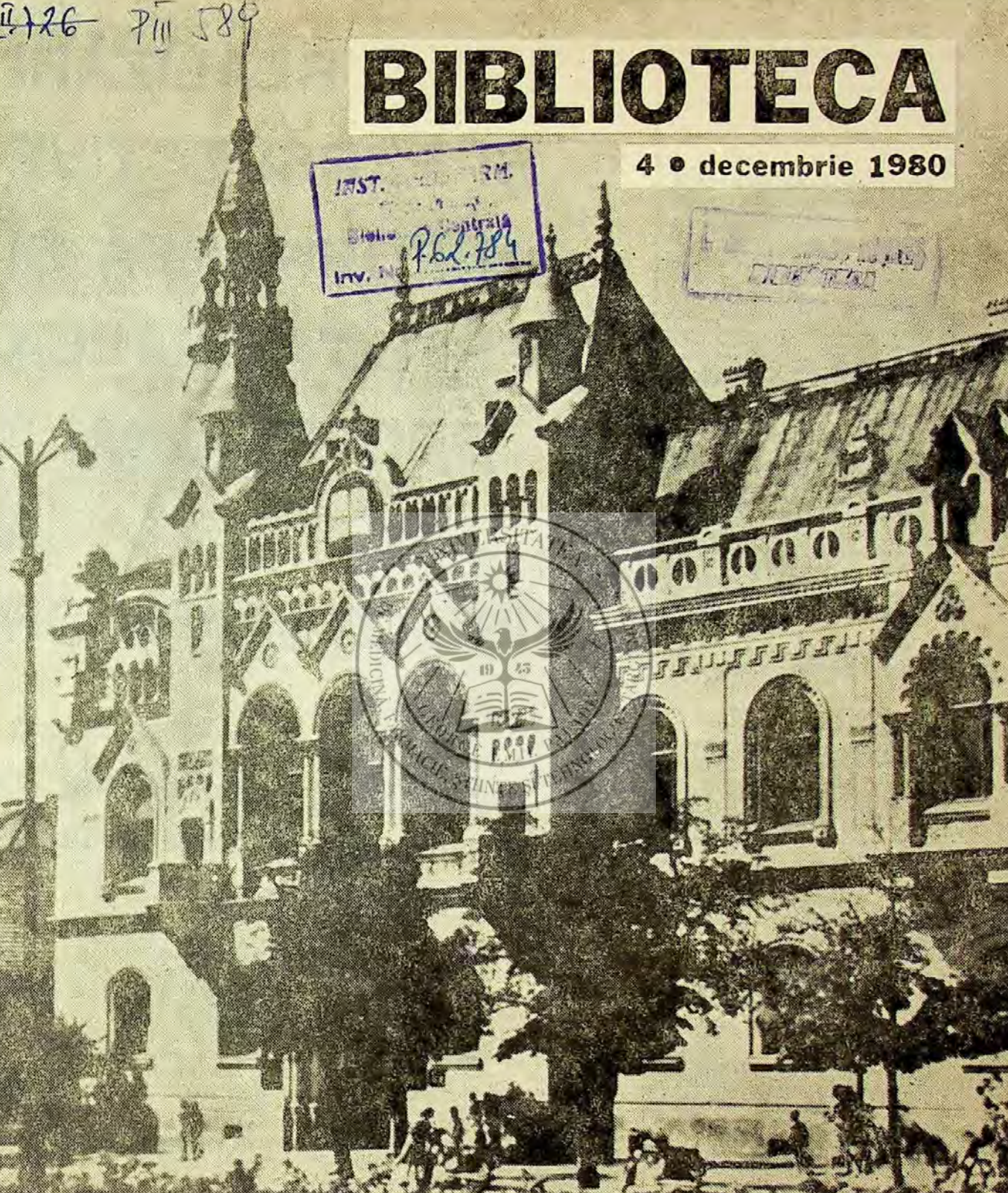
4726 PIII 589

BIBLIOTECA

4 • decembrie 1980

INST. ... RM.
 Biblioteca Centrala
 Inv. N. *P. 2. 784*

...
 ...

BULETIN DE BIBLIOTECONOMIE

Supliment al revistei „Cintarea României”

S u m a r

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE ÎN FORMAREA ȘI PERFECTIONAREA PROFESIONALĂ A BIBLIOTECARILOR

Gheorghe Popescu: Programul de perfecționare profesională a bibliotecarilor la cota unei noi calități, p. 2-5; A. Lupu: Unele meserii, p. 5-7; Ion Stoica: Unele probleme ale perfecționării personalului din învățământul superior, în domeniul biblioteconomiei și informării documentare, p. 8-9; Gabriela Tarabegă și Mihai Petrescu: Cerințe actuale ale activității de perfecționare profesională a bibliotecarilor școlari, p. 9-10; I. Ciortan: Perfecționarea profesională a cadrelor din Biblioteca Academiei R.S. România, p. 11; I.T.: Caracterul complementar al activităților practice în procesul de perfecționare, p. 12; George Vlădescu: Practica elevilor de liceu în biblioteca județeană, p. 13; Valeria Stoian: Forme utilizate în județul Hunedoara pentru perfecționarea pregătirii profesionale a bibliotecarilor comunali, p. 14; Anne-Marie Mihăi: Drumul intențiilor spre realizare este, uneori, anevoios, p. 15; Mihai Florescu: Funcționalitatea programului de perfecționare a cadrelor din bibliotecile cu profil agricol, p. 16; L.E.: Lucrări de interes profesional. Bibliografie selectivă, p. 17.

AGENDA p. 18-22; 27-28

INDICE DE MATERII PE ANUL 1980 AL BULETINULUI „BIBLIOTECA” p. 23 - 26

CONDUCEREA ȘTIINȚIFICĂ A BIBLIOTECILOR

Alexa Manea: Biblioteca, corectarea științifică și noul mecanism economic, p. 29-30

INFORMARE. BIBLIOGRAFIE

Dan Marius Dinescu: Considerații privind realizarea unui format comun pentru schimb internațional de date bibliografice, p. 31-33

TEHNICA DE BIBLIOTECĂ

Elena Sabadac: Fișe divizionare pentru catalogul sistematice (II), p. 34-35; Consultații în CZU, p. 35-39; Florica Câmpăanu: Lucrările de referință. Prelucrare, reflectare în cataloage, organizare în rafturile cu acces liber (IV), p. 40-41; Elena Maria Schatz și Mariana Iova: Norme privind catalogarea cărții vechi (II), p. 42-43.

ISTORIA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECILOR

Liviu Moscovici: Mihail Sadoveanu și universul lecturii și al cărții pentru popor, p. 44-45

LUCRĂRI DE SPECIALITATE p. 45

MERIDIAN BIBLIOLOGIC

A.L.: Dinamismul unei profesii. Repere contemporane, p. 46-47; I.S.: Manual du bibliothécaire documentaliste, p. 47.

REALIZĂRI ȘI PERSPECTIVE ÎN FORMAREA ȘI PERFECTIONAREA PROFESIONALĂ A BIBLIOTECARILOR

Programul de perfecționare profesională a bibliotecarilor la cota unei noi calități

OZU 377.114:02
347.71:023

Cincinalul 1976-1980 a constituit, din punct de vedere al reciclării lucrărilor din bibliotecile publice, un sensibil plus de calitate față de etapa anterioară. Dacă în primul ciclu al acestui proces (1971-1975) efortul principal al factorilor investiți cu răspunderi în domeniul organizării acțiunii de perfecționare a fost îndreptat cu precădere spre sensibilizarea bibliotecarilor pentru propria lor perfecționare și încercarea de a realiza un limbaj unitar în abordarea problematicii de bază a activității bibliotecilor în etapa 1976-1980, reciclarea și-a propus o diversificare și adâncire a temelor de studiu, o preocupare permanentă de a descifra și aprofunda implicațiile documentelor programatice ale partidului în

diverse compartimente ale activității bibliotecare. A existat o viziune mai clară în legătură cu orientarea conținutului perfecționării, atât în raport cu sarcinile și atribuțiile funcției de bibliotecar în diversele lui ipostaze (de catalogator, de bibliograf, de îndrumător al lecturii în sălile cu acces liber sau în cele de lectură, de conducător etc.), cât și de cerințele și opțiunile personale de ordin profesional, opțiuni corelate strâns cu nevoile instituțiilor în cauză.

Pentru lucrătorii nou intrați în bibliotecă, reciclarea și-a propus să-i familiarizeze cu noțiunile de bază, teoretice și practice, ale activității, căpătând astfel un pronunțat caracter de inițiere și formare. Este acesta un aspect al reciclării, care, după opi-

nia noastră, va trebui continuat și în perioada următoare, dacă ținem seama de faptul, deloc neglijabil, că sistemul de perfecționare este chemat să suplinească absența unor instituții specializate în formarea și calificarea cadrelor în cauză.

Vizînd creșterea caracterului operațional al perfecționării și, în general, sporirea eficienței acestei activități prin potențarea cunoștințelor și aptitudinilor concrete, bazate pe studiu și activitatea individuală, programul de reciclare pe perioada 1976—1980 a acordat o importanță deosebită lucrărilor personale, concepute, alt sub aspectul metodologiei de realizare cît și al orientării tematice, să exprime în modul cel mai fidel competența pregătirii politico-ideologice și profesionale a bibliotecarilor, capacitatea lor de analiză critică a propriei activități și de integrare a acesteia în ansamblul acțiunii cultural-educative.

În sensul realizării unei unități trince între învățămînt, cercetare și producție, s-a încercat și s-a reușit, în bună măsură, o mai strînsă legătură și integrare a diverselor acțiuni de reciclare în fenomenul cultural concret. Festivalul național „Cîntarea României” a oferit și oferă în continuare posibilități multiple de integrare a programelor noastre de reciclare în acțiunea cultural-educativă desfășurată la nivelul fiecărei localități.

Minusurile cele mai frecvente ale acțiunii de perfecționare în etapa ce-o încheiem au decurs din faptul că, de foarte multe ori, programele oferite de noi au depășit, alt prin problematică și conținut, cît și prin obiectivele pe care le-au urmărit, nivelul de înțelegere și pregătire al multora dintre cursanții cărora li se adresau. Introducînd, de pildă, ideea programelor de opțiune, ca idee programatică a reciclării în etapa la care ne referim, s-a urmărit, de fapt, crearea posibilităților de adîncire a abordării unor probleme de ordin teoretic și practice ale muncii de bibliotecă cu o sferă tematică mai restrînsă și, în consecință, de specializare a cadrelor. Urmare a unei înțelegeri eronate la nivelul factorilor responsabili județeni, un foarte mare număr de înscrieri la programele de opțiune a avut la bază ideea inițierii în problemele ce au făcut obiectul programelor respective și nu a specializării, fapt care a afectat sensibil calitatea și eficiența reciclării.

Deși se cunoaște și se acceptă ideea conform căreia elementul fundamental al perfecționării îl constituie studiul, activitatea și efortul individual al

cursanților, între diverse convocări, pentru aplicarea în practică a plusului de competență acumulat, o analiză, oricît de sumară ar fi ea, a modului în care s-a desfășurat perfecționarea pregătirii bibliotecarilor evidențiază faptul că acțiunile centrale organizate au fost însoțite în prea puține cazuri de o preocupare corespunzătoare din partea celor în cauză pentru studiu în conformitate cu bibliografiile recomandate. Lipsa de exercițiu în această activitate, consecință directă a unui anumit stil de muncă în bibliotecă, a împietat și asupra calității și eficienței acțiunilor centrale de instruire, chiar și în cazul în care acestea erau susținute de lectori cu o înaltă competență didactică și profesională. Eforturile centrale de clarificare a bazelor teoretice ale muncii, de sensibilizare a cadrelor pentru demersul științific, ca și de abordare a problemelor cercetării într-o manieră interdisciplinară, nu au fost însoțite, la nivelul bibliotecilor județene, de o viziune similară. Adeseori conducerile acestora, antrenate în rezolvarea unor sarcini de moment, se complac într-o activitate empirică, lipsită de perspectivă și de orizont. Din această cauză, nu rareori, bibliotecarii semnalau cu prilejul convorbirilor centrale o inadverență între teorie și practică, această din urmă fiind considerată, adesea, imuabilă, cu forță de fatalitate și destin, ceea ce a redus sensibil puterea de impact a teoriei, în condițiile în care ea nu se transformă în convingere. O astfel de situație nu este de natură să stimuleze dezvoltarea motivației ca element psihologic ce se constituie în condiție fons damentală a reușitei oricărui proces de învățămînt.

Un alt aspect negativ se referă la modul în care practica obligatorie de bibliotecă a fost folosită ca element de bază al pregătirii bibliotecarilor fără experiență sau cu experiență redusă. De cele mai multe ori, aceasta a fost confundată cu sarcinile curente de serviciu, înregistrată ca atare și în caietele de practică. Astfel, nu am înregistrat aproape nici o situație în care lucrătorii din bibliotecile municipale și orașenești să fi fost chemați pentru realizarea, cel puțin parțială, a practicii în cadrul bibliotecii județene, care se presupune că poate oferi condiții mult mai bune în acest sens. Dealtfel, și aprecierile făcute de conducerile multor biblioteci asupra activității concrete desfășurate de bibliotecari la locul de muncă au fost, de cele mai multe ori, superficiale, ele nevizînd aspectele esențiale ale pregătirii și dezvoltării deprinderilor pe care le pre-

sune profesia de bibliotecar, uneori fiind chiar acordate în ideea compensării unor calitative și note mai slabe, pe care cei în cauză le vor primi în cadrul atestării. Desigur, de nivelul defectuos în care s-a desfășurat practica în biblioteci se face vinovat și Centrul special de perfecționare a cadrelor, sectorul respectiv, care n-a asigurat, de la început, condițiile necesare pentru ca această activitate să se realizeze corespunzător.

În legătură cu procesul informării și documentării, ca parte integrantă a acțiunii de reciclare, trebuie reținut faptul că instituția noastră a întîmpinat unele dificultăți la programele de opțiune, unde problema informării era mai acută, datorită, mai ales, eterogenității cursanților din punct de vedere al pregătirii și experienței. În timp ce unora le erau necesare noțiuni și cunoștințe elementare în domeniu, alții (aceiași program) solicitau cunoștințe de adîncă specializare. Apreciem că impasul putea și poate fi depășit, ținînd seama de informarea și documentarea de specialitate, realizată pentru bibliotecari de Biblioteca centrală de stat. Din păcate se constată la bibliotecari un insuficient interes pentru folosirea surselor respective de informare.

COORDONATELE FUNDAMENTALE ALE PERFECȚIONĂRII ÎN CINCIANULUL 1981—1985

Pornind de la analiza prospectivă a experienței trecute, dar mai ales de la cerințele actuale care se pun în acest domeniu, programul de perfecționare politico-ideologică și profesională a bibliotecarilor va fi orientat și se va desfășura în etapa viitoare ținînd seama de următoarele coordonate fundamentale:

a. Continuarea apropierii procesului de pregătire și perfecționare, atît din punct de vedere al conținutului, cît și din punct de vedere al metodologiei și cadrului organizatoric al desfășurării, de cerințele și condițiile concrete și specifice ale diferitelor categorii de lucrători de specialitate din biblioteci.

În lumina acestui deziderat, programele de perfecționare vor trebui să răspundă, într-o mai mare măsură, alt cerințelor de pregătire legate de cercetarea funcțiilor din bibliotecă, cît și cerințelor de adîncire și specializare într-un domeniu sau altul al activității bibliotecare. Pe de altă parte, perfecționarea va trebui să instituie structuri organizatorice și metodologice mai diferențiate și mai

mobile, corespunzătoare particularităților specifice muncii fiecărei categorii de lucrători. Totodată aceste structuri vor trebui coroborate mai organic cu cerințele psihopedagogice izvorite din nivelul de pregătire și experiență profesională al fiecărui bibliotecar.

b. **Adâncirea integrării învățămîntului în cadrul reciclării cu practica și subordonarea într-o mai mare măsură a conținutului programelor de perfecționare cerinței de a găsi răspunsuri la problemele fundamentale de ordin teoretic și practic cu care sînt confruntate bibliotecile în activitatea lor.**

Materializarea acestei idei implică: folosirea sistematică a unor biblioteci cu o activitate meritorie într-un domeniu sau altul ca unități-pilot, care să ofere cadru de desfășurare unor programe; valorificarea mai amplă a virtuților instructiv-formative ale diverselor acțiuni din cadrul Festivalului național „Cîntarea României” ca și a diverselor manifestări științifice organizate de unele biblioteci județene, prin acțiuni centrale de perfecționare; stabilirea, pentru fiecare bibliotecar, a unor probleme concrete de muncă a căror rezolvare să devină o obligație a perfecționării profesionale; angajarea tuturor cadrelor cu pregătire superioară și cu experiență în activitatea pe care o desfășoară, în realizarea unor lucrări de studiu, de analiză operațională, de metodologie, a unor acțiuni de cercetare interdisciplinară a fenomenului cultural, care, avînd avizul comitetelor de cultură și educație socialistă și al direcției de specialitate din C.C.E.S., să se constituie ca elemente de politică bibliotecară în domeniul respectiv.

c. **Extinderea și adîncirea modalităților de inițiere și formare prin sistemul perfecționării profesionale și rezolvarea pe această cale a sarcinilor de pregătire.**

În această direcție programul va trebui să asigure: menținerea și în etapa viitoare a unor forme de inițiere, însă cu o durată mai mare decît cea din cîincinalul 1976—1980; continuarea acțiunii de formare pentru cadrele care în etapa 1976—1980 au urmat programe de inițiere, în sensul adîncirii, în mod deosebit, a caracterului operațional al cunoștințelor și de însușire temeinică a deprinderilor profesionale.

d. **Accentuarea ponderei experienței înaintate naționale și internaționale, ca și a elementelor de informare și documentare la zi, în conținutul acțiunii de reciclare.**

Un asemenea deziderat izvorăște din însăși rațiunea reciclării ca fenomen

social al epocii moderne și el presupune: asigurarea sistematică a contactului nemijlocit al factorilor responsabili de problema perfecționării bibliotecarilor cu experiența înaintată într-un domeniu sau altul al activității bibliotecare atît din țara noastră cît și din alte țări, experiență ce îndeplinește condițiile de a fi preluată și generalizată; optimizarea actualului sistem de informare și documentare a bibliotecarilor și determinarea în rîndul cadrelor a unei atitudini responsabile de folosire a materialelor respective pentru ridicarea continuă a nivelului profesional.

OBIECTIVELE GENERALE ALE PERFECȚIONĂRII BIBLIOTECARILOR

Procesul perfecționării politico-ideologice și profesionale a bibliotecarilor din bibliotecile publice va fi subordonat, în cîincinalul viitor, următoarelor obiective generale:

a. **Studierea și însușirea temeinică de către toate cadrele de conducere și de specialitate a documentelor programatice ale partidului nostru, ca fundament ideologic al întregii acțiuni culturale-educative desfășurate de biblioteci.** În cadrul acestei preocupări va sta cunoașterea și adîncirea conținutului documentelor celui de-al XIII-lea Congres al P.C.R., al cuvîntărilor și expunerilor secretarului general al partidului, tovarășii Nicolae Ceaușescu, în vederea asigurării unei prezențe din ce în ce mai active și mai eficiente a bibliotecilor în înlăptuirea programului de dezvoltare economică și socială a patriei noastre.

b. **Optimizarea continuă a pregătirii profesionale a cadrelor din biblioteci, prin dezvoltarea capacității lor de analiză a fenomenului cultural-educativ, de integrare și folosire adecvată a rezultatelor obținute, în procesul de formare și dezvoltare multilaterală a personalității umane.**

c. **Stimularea gândirii profesionale, pentru combaterea rutinei, a empirismului și practicismului îngust, pentru introducerea unui spirit de elevație în întreaga activitate bibliotecară, menit să contribuie la dezvoltarea creativității și receptivității populației pentru cultură și artă, pentru cunoaștere, în general, în conformitate cu obiectivele Festivalului național „Cîntarea României”.**

d. **Realizarea unui contact permanent al cadrelor cuprinse în sistemul perfecționării cu ultimile achiziții teoretice și practice ale experienței interne și internaționale.**

c. **Accentuarea caracterului operațional al cunoștințelor teoretice dobîndite de lucrătorii din biblioteci în procesul reciclării, prin angajarea**

lor în realizarea unor acțiuni concrete, individuale sau colective, de natură să rezolve o seamă de probleme cu care se confruntă lectura publică în această perioadă, facilitînd, astfel, integrarea procesului de perfecționare în practica cultural-educativă, în politica culturală. Particularizarea obiectivelor trebuie să meargă pînă la individualizare, realizîndu-se astfel un deziderat de mare actualitate al pedagogiei moderne.

f. **Inițierea și formarea cadrelor nou încadrate și deci, fără o pregătire corespunzătoare pentru însușirea elementelor de bază ale profesiei.**

CADRUL ORGANIZATORIC AL PERFECȚIONĂRII ȘI STRUCTURA PROGRAMELOR

Pentru marea majoritate a cadrelor din biblioteci procesul perfecționării politico-ideologice și profesionale se va desfășura în cadrul viitorului cîincinal pe o perioadă de 2—3 ani. Forma de bază pentru realizarea obiectivelor acestui proces o vor constitui studiul individual și activitatea practică sau de cercetare la locul de muncă sau în alte unități, stabilite ca atare.

Orientarea tematică a studiului, bibliografia minimă aferentă, conținutul activității practice ca și activitatea bibliotecarilor cu pregătire superioară și cu experiență în vederea realizării unor lucrări de interes major pentru politica bibliotecară vor fi stabilite de Centrul special de perfecționare cu consultarea și participarea nemijlocită a celor în cauză.

În sprijinul acestei activități, desfășurată în principal pe baza efortului și a responsabilității personale a bibliotecarilor, instituția noastră va organiza periodic, cu precădere în unități-pilot, cursuri cu scoatere din producție și, în mai mare măsură decît a făcut-o pînă acum, consultații, asistență de specialitate și va urmări finalizarea programelor, pentru fiecare categorie de bibliotecari, prin modul în care aceștia își realizează sarcinile de serviciu, la un nivel calitativ superior.

Criteriul de bază în stabilirea programului de perfecționare pentru fiecare bibliotecar, sub aspectul gradului de dificultate, complexitate și de specializare trebuie să-l constituie pregătirea și experiența cadrelor, locul de muncă și categoria de bibliotecari în care lucrează (județeană, municipală, orașenească).

Operînd cu acest criteriu — pentru respectarea căruia se impune mai multă responsabilitate din partea conducătorilor bibliotecilor județene — și continuînd experiența cîincinalului trecut, procesul perfecționării profesionale se va realiza, în general, prin ur-

mătoarele tipuri de programe: programe de inițiere și formare (pentru cadrele nou intrate în bibliotecă); programe de continuare a formării și specializării (pentru cadrele care în cincinalul 1976—1980 au parcurs programe intensive, de inițiere); programe de perfecționare (pentru cadrele cu pregătire de specialitate sau cu experiență îndelungată în activitatea de bibliotecă) care vor facilita atât înțelegerea superioară la nivelul cerințelor actuale a activității în cadrul funcțiilor ce le îndeplinesc, cât și continuarea specializării începute prin programele de opțiune, sau în alt domeniu, la alegere; programe de conducere și organizare științifică a lecturii publice (pentru cadrele cu funcții de conducere); studiu individual pe baza bibliografiei elaborate de C.S.P.C.; activitate practică programată la locul de muncă pe baza unei tematici elaborate de C.S.P.C. (pentru cadrele care parcurs programe de inițiere și formare); stagii de specializare de cca 15 zile la bibliotecă națională, universitare, centre de documentare și informare (pentru cadrele care în cincinalul 1976—1980 au parcurs programe de opțiune); lucrări personale de generalizare a experienței pozitive din activitatea pe care cadrele respective o desfășoară în bibliotecă sau lucrări colective realizate în echipe constituite de C.S.P.C. ale căror tematici vor fi stabilite de Direcția culturii de masă din C.C.E.S. Bibliotecarii cu studii medii sau postliceale cu vechime și experiență îndelungată vor elabora lucrări personale cu caracter practic-aplicativ, programate de conducerea bibliotecii în care ei lucrează.

Finalizarea programelor se va realiza pe categorii de programe prin forme ca: examen oral de verificare a însușirii cunoștințelor transmise prin cursuri intensive de biblioteconomie; analiza activității practice programate; test de cunoștințe și aptitudini; colocviu pe marginea tematicii și bibliografiei programului; susținerea lucrării personale; informare cu privire la realizarea prevederilor programului stagiilor de specializare.

CADRUL METODOLOGIC AL PROCESULUI DE PERFECȚIONARE

Sporirea eficienței procesului de perfecționare a pregătirii politico-ideologice și profesionale a bibliotecarilor este strâns legată de optimizarea din punct de vedere metodologic a acțiunii de reciclare sub toate aspectele ei. Modalitățile de realizare a acestui deziderat vor fi extrem de diverse în funcție de categoriile de cadre cărora ne vom adresa, de nivelul lor de pregătire, de natura programelor etc.

a. adâncirea caracterului participativ al bibliotecarilor la realizarea obiectivelor programului pe care îl parcurg — prin abordarea în cadrul programului a unei problematice strîns legate de interesele profesionale ale participanților, care se presupune că se constituie în grupe omogene, de cerințele concrete și de perspectivă care stau în fața bibliotecilor și prin determinarea conținutului concret al programului, a modalităților de realizare și finalizare cu participarea nemijlocită a cursanților; prin promovarea acțiunilor didactice susținute în mod direct de către participanții la programe, prilej cu care aceștia să-și poată etala, în cadrul diferitelor întâlniri, dezbateri și seminarii, experiența înaintată din propria bibliotecă;

b. sporirea numărului specialiștilor angajați în susținerea diferitelor programe de reciclare. Experiența obținută în organizarea unor programe de opțiune mai ales ne-a dovedit o mare disponibilitate de cadre bine pregătite, dornice să-și aducă contribuția la desfășurarea activității de perfecționare;

c. modernizarea formelor de transmitere a cunoștințelor prin utilizarea pe scară largă a mijloacelor audio-

vizuale, ca și prin promovarea dezbaterii, sub diversele ei forme, ca modalitate de bază în transmiterea cunoștințelor, dar mai ales în transformarea acestor cunoștințe în convingeri profesionale;

d. asigurarea unei îndrumări permanente și calificate pe tot parcursul desfășurării procesului de perfecționare la locul de muncă.

În acest scop, în cincinalul 1981—1985 trebuie asigurate toate condițiile necesare optimizării procesului de perfecționare la locul de muncă, iar urmărirea și îndrumarea lor să se constituie ca sarcină obligatorie și permanentă pentru cadrele de conducere din bibliotecă, pentru comitele de cultură și educație socialistă. Recrutarea și pregătirea de instructori pentru îndrumarea metodologică la locul de muncă va trebui să stea în acest sens mai mult în preocupările noastre. De asemenea va trebui îmbunătățită asistența de specialitate acordată de C.S.P.C., asigurându-i acesteia un caracter mai diferențiat, în funcție de necesitățile fiecărui județ și de categoria de cadre cuprinse în programele noastre de perfecționare.

GHEORGHE POPESCU

CZU 371.671:02

Unele meserii

Manualele, ghidurile, îndrumările metodice în care sînt abordate problemele generale ale biblioteconomiei sau care tratează anumite capitole ale acesteia sînt, în ultimii ani, tot mai căutate, atât de bibliotecarii cu state mai noi sau mai vechi de serviciu, cit și de cei care bat la porțile acestei profesii. În cazul bibliotecarilor aflați în activitate, interesul sporit pe care-l manifestă pentru reînnoirea și îmbogățirea cunoștințelor lor teoretice este direct legat de instituționalizarea programului de perfecționare profesională, de reciclare periodică, după cum cei care intră în rîndurile lucrătorilor din bibliotecă, venind, în lipsa învățămîntului de specialitate, cu alte formații intelectual-profesionale, au nevoie să se pregătească pentru a face față dintr-un început cerințelor examenului sau concursului instituit prin lege ca obligatoriu la ocuparea postului și mai apoi exigențelor practicării meseriei. O altă categorie de interesați în cunoașterea elementelor de bază ale biblioteconomiei este formată din bibliotecarii neprofesioniști, cei care,

avînd alte profesii (de regulă cadre didactice în cazul bibliotecilor publice și școlare, dar și mulți funcționari sau tehnicieni în cazul bibliotecilor specializate ori sindicale, din cadrul întreprinderilor), sînt solicitați să îndeplinească această funcție, fie ca o îndatorire obștească, fie ca obligație de serviciu. În sfîrșit, mai amintim că, după introducerea cursului de biblioteconomie în programa analitică a liceelor cu profil filologie-istorie, celor amintiți mai sus li se adaugă și alți solicitanți: elevii respectivelor licee și, poate mai mult decît ei, însuși profesorii care predau materia în cauză.

Este vorba deci nu numai de o cerere cantitativ sporită, ci și destul de diversificată. Răspunde oare literatura noastră biblioteconomică acestor cereri? Cei mai mulți consideră, aproape aprioric, că nu și astfel dezideratul elaborării, editării sau reeditării unor manuale de specialitate a devenit un leit-motiv al întâlnirilor cu lucrătorii din bibliotecă. Pe de altă parte, se dovedește că mulți dintre cei

interesați nu sînt pe deplin informați asupra a ceea ce toți există. Un răspuns mai aproape de realitate, la întrebarea pusă, bazat pe analiza concretă a literaturii de profil, va fi oricum mai nuanțat. O listă completă, de înregistrare, a lucrărilor care, cel puțin în intenția autorilor lor, au fost menite să servească formării și perfecționării bibliotecarilor, ar putea da impresia unui preaplin. Această listă se reduce însă drastic atunci cînd i se aplică selecția pe criterii de valoare, cînd fiecare titlu inserat este confruntat cu exigențele actuale ale profesiei, atît pe planul strict profesional al tehnicilor biblioteconomice, cît și din punctul de vedere al obiectivelor actuale, politico-educative, culturale și informațional-documentare. Abordînd deci problema selecției și implicînd a recomandării lucrărilor legate de inițierea sau perfecționarea profesională, avem în vedere orientarea beneficiarilor acestor lucrări; dacă însă unele opinii critice vor reține și atenția autorilor în cauză, declarăm dintru început că le datorăm o argumentare și o exemplificare mai complete, care aici lipsesc, din motive lesne de înțeles.

Revenind așadar la utilizatorii uneltelor meseriei, o primă considerație se impune în legătură cu lucrările editate în urmă cu decenii și care nu mai pot fi utile decît celor preocupăți de istoricul domeniului. Avem în vedere nu atît manuale sau cursuri elaborate de autori notorii din perioada interbelică, cum ar fi N. Georgescu-Tistu sau Barbu Theodorescu, pentru că acestea nu se mai găsesc decît în marile biblioteci; în schimb sînt mult mai răspîndite și, în lipsa altora, folosite (în mod surprinzător figurează și în recente bibliografii cu caracter recomandat) o serie de manuale, apărute în anii '50-'60, a căror caducitate este în afara oricărei discuții. Traduceri sau prelucrări din literatura străină, lucrări originale sau compilări nedeclarate sînt complet căzute în desuetudine, slujind unor obiective demult depășite, vehiculînd pentru exemplificări titluri de cărți și autori care s-au dovedit false valori, situîndu-se de asemenea în urmă și în teoria, tehnica și practica bibliotecară. Întră în această categorie, enumerarea nefiind exhaustivă, **Tehnica de bibliotecă** după A.V. Klenov, **Munca de masă a bibliotecii**, **Minimum de tehnică de bibliotecă** (carte și album), **manualul de bibliografie generală** al lui V.N. Denisiev, cele două manuale pentru bibliotecarii din bibliotecile sindicale — unul semnat de M. Tomescu, celălalt de I. Micu —, **manualul bibliotecarului școlar** de I. Sorete și V. Secărescu, **manualul bibliotecarului din bibliotecile pentru copii** de E. Popp, **Reguli pentru descrierea publicațiilor** de M. Tomescu, C. Pirnuță

și Simona Iancovici etc. Cu rare excepții, temele sau subiectele tratate în lucrările amintite mai sus au fost re-luate de literatura biblioteconomică din ultimii 10—15 ani, astfel încît renunțarea la folosirea lor poate fi recomandată fără nici o reținere.

Din păcate însă, nici tot din ceea ce s-a editat mai aproape de zilele noastre nu corespunde pe deplin cerințelor de formare și perfecționare profesională a lucrătorilor din biblioteci. Alături de excelente lucrări, au apărut și texte improvizate, manuale din care lipsesc tocmai noutățile domeniului, eforturile de modernizare a tehnicii bibliotecare, și care, utilizate fără o atitudine critică, pot determina neajunsuri în pregătirea teoretică a bibliotecarilor, mai ales a celor care se pregătesc să îmbrățișeze această profesie și a celor care lucrează în biblioteci mici, de obicei singuri, fără posibilitatea unor confruntări de opinii cu colegi mai experimentați.

Să începem însă cu lucrările destinate cadrelor celor mai profesionalizate, cei care, lucrînd în bibliotecile mari și mijlocii, sînt specializați în principalele procese de activitate biblioteconomică. În raport cu o anumită diviziune a muncii. Dintre aceștia, catalogatorilor le stau la dispoziție două lucrări de certă valoare: un ghid elaborat de un colectiv întrunind experimenți catalogatori și clasificatori din bibliotecile universitare, conduși de Victoria Cărcăneanu¹ și un adevărat tratat pentru descrierea publicațiilor, multiplicat sub girul Centrului special de perfecționare a cadrelor din C.C.E.S. și datorat exigenței specialiste în materie Antoaneta Corvătescu². Pe lângă caracterul lor principal de instrumente practice de lucru, pregătirea și perfecționarea teoretică a lucrătorilor din biblioteci figurează ca scop declarat în ambele lucrări, menite chiar „să suplinească în parte lipsa unor forme instituționalizate de calificare a bibliotecarilor”. Atingerea acestui scop nu poate fi afectată de unele observații, chiar obiecțiuni, pe care le-au stîrnit cele două lucrări și care vizează nuanțe, variante și preferințe ale specialiștilor, cazuri particulare de descriere a cărții vechi, românești și străine, stabilirea vedetelor pentru autori colectivi mai rar întîlniți, modalități aleatorii de structurare analitică în C.Z.U. și în alte sisteme de clasificare a publicațiilor etc. La rîndul lor unele neajunsuri, mai evidente și mai supărătoare, pot fi ușor sesizate și trecute cu vederea de bibliotecarii formați cărora li se adresează aceste manuale: ne referim la cele care afectează unitatea lucrărilor în discuție, la neglijențele de redacție, la scăpări în unele exemplificări care reproduc descrieri întocmite mai de mult cu elemente — în special indici de clasificare — între

timp corectate etc. Toate acestea sînt neglijabile în raport cu bogăția informațiilor referitoare la descrierea, catalogarea și clasificarea publicațiilor, domenii dezvoltate la zi pe linia biblioteconomiei clasice, precum și față de deschiderea pe care o oferă ambele lucrări spre aspectele moderne, legate de informatica documentară, cum sînt descrierea bibliografică internațională standardizată și numerotația standardizată, indexarea coordonată etc. Unificarea descrierii catalografice și bibliografice, abordarea problemelor care vizează informarea bibliografică și documentară, fac la fel de interesante aceleași manuale și pentru bibliotecarii — bibliografi, deși, în mod firesc, nu le acoperă întreg domeniul. Completarea acestui domeniu ar fi trebuit să vină din partea altor lucrări, de profil, dar acestea, cite sînt, răspund foarte palid unor cerințe de prim ordin. **Teoria bibliografiei**³ rămîne o decepție datorită aerului ei vetust, descriptivismului exagerat care umple multe pagini, totale în inapetența conectarea bibliografiei cu informarea documentară, ocolirii problematicei literaturii științifico-tehnice. Și totuși lucrarea, chiar dacă nu le este destinată în mod special, are o mare căutare printre bibliotecari, atrași de generozitatea titlului, de prestigiul incontestabil al autorului și nu mai puțin al instituției editoare. Dealtfel, abordarea bibliografiei într-o viziune mai apropiată de cerințele domeniului, în epoca afirmării revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, mai este încă un deziderat. O aproximativă punere în temă se poate realiza printr-o lucrare mai veche, dar bună, semnată de acad. Aurel Avramescu și Virgil Căndea⁴, alte două încercări de cristalizare a reperelor teoretice și metodologice⁵ ale problemei și o oportună traducere din literatura rusă de specialitate⁶. Toate acestea trebuie însă completate cu materiale de mai mică întindere, care tratează aspecte delimitate și subiecte precise și care au apărut și continuă să apară fie în paginile buletinului de față, fie în publicația INID-ului. **Probleme de informare și documentare**, sub semnăturile Elizei Roman, Ion Stoica, Pia Atanasiu, V. Moldoveanu și alți specialiști. În alte domenii importante ale activității de bibliotecă, precum constituirea și completarea colecțiilor, organizarea și conservarea lor, evidența biblioteconomică și gestionarea a fondurilor, textele cele mai pertinente, atît pentru inițiere cît și pentru înprospătarea cunoștințelor de bază rămîn tot cele din cunoscuta culegere a Revistei bibliotecilor⁷. Cei care consultă această lucrare, și aceștia sînt foarte mulți, trebuie să completeze capitolele de catalogare și clasificare, altfel excelente tratate de Getta Elena Rally, Maria Senciuc și

Antoaneta Corvătescu-Tofan, cu nou-fățile intervenite în ultimul deceniu și mai ales tehnica evidenței publicațiilor în lumina raționalizării operate în anul 1977⁸. Problema completării colecțiilor a fost reluată și tratată mai pe larg de același autor care apare în amintita culegere, într-o broșură cu un tiraj apreciabil⁹.

Pregătirea bibliotecarilor care lucrează în bibliotecile mici, de diferite tipuri, publice, școlare, specializate, unii cu această funcție de bază, alții, cei mai mulți, efectuând-o pe lângă alte îndeletniciri principale, pune probleme particulare și dificil de rezolvat. Aceștia sunt destinate câteva manuale, la care ne vom referi mai jos, apreciindu-le nu atât după cantitatea informațiilor pe care le comunică, ci după calitatea acestora și mai ales după capacitatea autorilor lor de a selecta și a potența acele elemente ale biblioteconomiei generale, care sunt suficiente și necesare în condițiile acestor lucrători ce trebuie să facă totul, de la achiziție la valorificarea publicațiilor și într-un timp foarte limitat. Când li se dau modele imposibil de realizat în practică, aceasta constituie un serios factor de descurajare. Din acest punct de vedere poate fi apreciat favorabil **Manualul bibliotecarului comunal**¹⁰, care reduce, de pildă, dimensiunile teoriei clasificării la nevoile unei structurări nu prea amănunțite a publicațiilor pe rafturi, ale catalogării doar la cerințele unui catalog alfabetic cât mai simplu, insistând mai mult asupra regulilor de evidență gestionară și biblioteconomică a fondului de publicații și a activității cu cititorii. Acest manual poate fi un îndrumar pentru cadrele didactice care lucrează în bibliotecile comunale, putând fi utilizat și de alți neprofesioniști din bibliotecile școlare, ale cooperăției meșteșugărești, în parte chiar și de cei din micile biblioteci specializate.

Deși „se adresează în special bibliotecilor rurale” — cum serie în prefață — un alt manual¹¹, editat în condiții grafice excelente de Comitetul județean de cultură și educație socialistă Bacău, ignoră tocmai cerințele formulate mai sus, astfel că nu-l recomandăm nici bibliotecarilor comunali, nici celor din bibliotecile școlare generale de la sate, fiind mai nimerit pentru personalul profesionalizat din bibliotecile școlilor medii, ale caselor de cultură ale sindicatelor sau din bibliotecile orașenești.

Cu specială destinație pentru bibliotecarii școlari există un ghid¹², la rîndul lui mult prea sărac pentru profesioniști, dar inutil întrucât pentru bibliotecarii obștești. Dacă la aceasta adăugăm ignorarea problemelor de propagandă a cărții, frecvențele greșeli de tehnică bibliotecară, în-

dreptăm bibliotecarii vizați mai degrabă spre foarte judiciosul „minimum biblioteconomic” care însoțește „Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecii școlare” emis de Ministerul Educației și Învățămîntului. Bibliotecarii din bibliotecile de cultură generală din cadrul armatei beneficiază și ei — în premieră pe față, după cunoștințele noastre, de un mic manual¹³, judicios profilat, cuprinzînd cunoștințele de bază de biblioteconomie, ca și normele specifice rețelei forțelor armate de evidență a colecțiilor și a activității, de completare a fondurilor etc.

Înceiem lista cu manualul¹⁴ pentru elevii claselor a XI-a și a XII-a din liceele de filologie-istorie. Așteptat cu mult interes, din păcate cei ce ar putea fi influențați încă de pe băncile școlii medii să se dedice acestei profesii se întilnesc cu un manual, după care totuși trebuie să învețe, foarte greu articulat. De un nivel corespunzător în părțile care se referă la bibliografie, în cele care tratează istoria cărții și a bibliotecii și în general aspectele istorice ale diferitelor discipline ale bibliologiei, este în mare suferință în capitolele de catalogare și clasificare, completarea și evidența colecțiilor. Editura a promis dealtfel reeditarea revizuită a acestui manual atât de important pentru viitoarele cadre bibliotecare.

După trecerea în revistă a tuturor acestor lucrări se impun desigur și alte observații cu un caracter mai general. Prima considerație ar putea fi luată de la latini: non multa, sed multum. Pentru că, fără îndoială, ar fi de dorit să avem, pe nivele de pregătire și funcții, 2—3 manuale bune, în locul altor încercări, bine intenționate, dar realizate cu evidente carențe. Apoi, după cum se știe, ca în oricare alt domeniu al practicii, manualele, ghidurile au și un evident caracter normativ și prin urmare orice concesie în acest domeniu se repercutează negativ în activitatea concretă. Sub acest aspect autorii nu se pot prevala de libertatea de opinie, de necesitatea inovării, a dialogului și controversei, pentru toate acestea avînd cîmp deschis în alte forme ale literaturii de specialitate. Iată de ce se impune ca factorii care au atribuții în asigurarea caracterului unitar al normelor bibliotecare, al aplicării sistemului informațional oficial, să-și spună cuvîntul, avînd în mod obligatoriu multiplicarea lucrărilor de acest gen. Altfel vom continua să ne întrebăm fără răspuns de ce apare sub egida unui comitet județean de cultură și educație socialistă un manual al bibliotecarilor sau cum de este posibil ca Editura didactică și pedagogică să pună în circulație lucrări cu greșeli evidente cînd

în ministerul de care dealtfel depinde funcționează un sector de îndrumare și control al bibliotecilor de învățămînt, care are și datoria și autoritatea științifică să-i acorde acestei edituri asistență de specialitate.

Instituțiile centrale, cu funcții metodice — Biblioteca centrală de stat și Centrul special de pregătire a cadrelor al C.C.E.S., Biblioteca Academiei R.S.R. și bibliotecile centrale universitare, buletinul Biblioteca, instituții ce concentrează majoritatea specialiștilor de înaltă calificare în acest domeniu, ar trebui să-și coordoneze eforturile într-o viziune coerentă de ansamblu care să nu mai lase neacoperite domenii sau zone ale activității bibliotecare (organizarea și valorificarea colecțiilor de documente moderne, audio-vizuale, tehnicile animației culturale, psihopedagogia și sociologia lecturii etc.). Direcția de specialitate din Consiliul Culturii și Educației Socialiste, mobilizînd la un program concret de lucru și Asociația bibliotecarilor, ar putea să integreze un astfel de plan coordonat în programul său de lucru în noul cincinal.

A. LUPU

NOTE

¹ Ghid de catalogare și clasificare a colecțiilor bibliotecilor universitare din România. Buc., 1976. 474 p. (Biblioteca centrală universitară-București).

² Descrierea și catalogarea publicațiilor. (Text provizoriu). Buc., 1977. 777 p. (2 vol.).

³ Simonescu, Dan. Curs de teorie a bibliografiei. 1. Introducere în bibliografie și tehnică ei. 2. Bibliografie generală. Buc., 1976. 185 p. (Academia „Ștefan Gheorghiu”. Facultatea de ziaristică).

⁴ Avramescu A. și Cîndea, V. Introducere în documentarea științifică. Buc., Editura Academiei, 1960. 520 p.

⁵ Stoica, Ion. Bibliografia și informarea documentară. Buc., Litera, 1973. 27 p. și: Manea, A. și Stoica, I. — Informare. Cercetare, Dezvoltare. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1977. 272 p.

⁶ Mihailov, A.I., Ceornti, A.I. și Ghilearevski, R.S. Informatica documentară. Buc., Editura științifică, 1970. 516 p.

⁷ Consultații de biblioteconomie. Completarea și organizarea colecțiilor de publicații. Buc., ISTAP, 1969. 280 p.

⁸ Protecție de raționalizare a sistemului de evidență din subactivitatea „bibliotecii”. Partea I: Biblioteci publice și școlare. Buc., 1977. 40 p.

⁹ Păpurică, Mihai. Completarea colecțiilor din biblioteci. Buc., Litera, 1973. 52 p.

¹⁰ Manualul bibliotecarului comunal. Buc., 1978. 98 p. (Biblioteca Centrală de Stat).

¹¹ Dima-Drăgan, C. și Pătraru, Gh. Introducere în biblioteconomie. Organizarea cărții. Bacău, C.J.C.E.S., 1973. 255 p.

¹² Jemăneanu, Nina. Ghid pentru bibliotecarul școlar. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1974. 72 p.

¹³ Manualul bibliotecarului din armată. Buc., 1975. 132 p.

¹⁴ Simonescu, Dan. Biblioteconomie. Manual pentru clasele a XI-a și a XII-a. Licee de filologie-istorie. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1979. 156 p.

Unele probleme ale perfecționării personalului din învățământul superior în domeniul biblioteconomiei și informării documentare

Deși legate organic de cele mai dinamice zone ale comunicării, biblioteconomia și informarea documentară au intrat, în mod paradoxal, cu un ceas mai târziu în hora prefacerilor. Într-o lume a luptei acerbe pentru priorități și eficiență în toate cimpurile de activitate, domeniul cărții și al mișcării documentare în general a păstrat multă vreme înțelegeri și practici statornicite în epoci de liniștită, tolerabilă și previzibilă curgere a informațiilor. În ultimele decenii însă, schimbarea a devenit și aici un fenomen determinant, o necesitate care revoluționează concepte și activități, atreând în ușureș ei nu numai resursele specifice, ci și toate infrastructurile sociale, într-un fel sau în altul tributare transferului de informații. Ea reflectă, dincolo de un anumit stadiu, conținutul și ritmul real al schimbării în diferite domenii. Caracterul permanent aleatoriu al relației nu favorizează însă determinări exacte, întreținând uneori iluzia că mișcarea informațiilor impune cu necesitate o dinamică vie a noului, iar altelei, permițând opinia falsă că forța creativă ține aproape în exclusivitate de factori individuali, endogeni.

Procesul de schimbare în biblioteconomie și informarea documentară are particularități care se repercutează în mod direct asupra perfecționării personalului de specialitate. Ele trebuie reținute și integrate în conținutul programelor de cursuri și al stagiilor de practică pentru a realiza astfel adaptarea acestora la specificul domeniului, pentru a le spori eficiența.

O primă particularitate este determinată de zona restrinsă a specificității, de natura fundamental interdisciplinară a celor două cimpuri. Abia în ultimele decenii cercetarea s-a străduit să definească mai limpede reperele teoretice de bază, să fixeze, în parte, terminologia, marcând mai apăsat perimetrul lor în spațiul larg al culturii.

Structura compozită a acestui ansamblu, care se află acum într-un stadiu de trecere de la preeminența nivelului organizatoric la elaborarea

unor concepte intelectuale mai bogate, creează dificultăți de formare și, implicit, de perfecționare a specialiștilor, obligați să rămână mereu mai mult niște creatori și utilizatori de metode și tehnici decît niște purtători de informații primare. Acceptarea cimpului metodologic ca principală arie de cercetare — situație întâlnită de altfel în multe alte discipline — nu elimină interesul pentru aspecte fundamentale, cum ar fi teoria informației, teoria sistemelor (culturale etc.), la care aceștia participă alături de specialiști din alte zone.

O altă particularitate se desprinde din analiza ariei schimbărilor. Multă vreme cantonate în tradiție, biblioteconomia și informarea documentară cunosc acum o reorientare generală, o despărțire brută de vechile înțelegeri și practici. Cele mai multe prefaceri s-au impus ca urmare a acțiunii a doi factori general-modelatori: cantitatea și diversitatea, afectînd tot traseul: achiziție — prelucrare — organizare — stocare — regăsire — diseminare. În toate aceste segmente ale transferului de documente și informații s-au produs și se produc continue modificări esențiale, atît la nivelul conceptelor, cît mai ales în zona structurilor, a metodelor și tehnicilor. În achiziție s-a abandonat disponibilitatea generală utilizîndu-se pachete de criterii diferite de la o situație la alta, de la un obiectiv la altul; în prelucrare se folosesc indexări inedite și linii tehnologice care seamănă cu procesele în lanț din întreprinderile industriale; organizarea urmărește criteriile de optimizare impuse atît de eficiența generală a activității cît, mai ales, de cerințele etapei de stocare; regăsirea a devenit o adevărată tehnică în care este implicat și beneficiarul, iar diseminarea a preluat multe din mijloacele de penetrație și persuasiune utilizate în comunicarea de masă. În fața unui asemenea front al schimbării, acțiunea de perfecționare este descumpănăită, oscilînd între selecții semnificative și programe cuprinzătoare.

Pe de altă parte, organizarea perfecționării trebuie pusă în relație cu

unele situații specifice realității românești. Evoluția neunitară a bibliotecilor și altor structuri de informare documentară, menținerea unei diversități de înțelegeri și practici în diferitele compartimente ale activității micșorează eficiența programelor. În fața unor modele și dezvoltări apropiate de realitatea cunoscută sau în linie directă cu tendințele acesteia, reacțiile sînt favorabile, gradul de acceptare și asimilare a noului este ridicat, în timp ce modelele îndepărtate — chiar atunci cînd sînt evident superioare și moderne — trezesc un interes limitat. Așa se întîmplă, de pildă, cu expunerile despre informația documentară, care, în ciuda soluțiilor optimizate pe care le propun, atît pentru unele activități din cadrul structurilor biblioteconomice, cît și pentru organizarea fluxurilor de informații, într-o zonă locală sau națională, nu provoacă emulația așteptată. Nu există deci programe rigide de perfecționare, formule valabile în orice sector de activitate. În fața unei cerințe generale de prelucrare a elementelor noului, de compatibilizare largă a structurilor, instrumentelor și activităților, fiecare cîmp trebuie să-și caute modalități specifice, proprii. Mai ales cînd schimbarea este asimilată inegal, în afara unui cadru formativ care să se ajusteze treptat — cum se întîmplă în biblioteconomia și informarea documentară românească, lipsite de structuri școlare de aproape două decenii — această cerință se manifestă cu o intensitate deosebită.

În cadrul legiferat al perfecționării personalului din toate sferile de activitate, există o largă libertate de mișcare pentru fiecare domeniu, ceea ce favorizează experimente inedite, permite corelări și corectări succesive, astfel încît tabloul general al procesului, urmărit la scară națională, să nu aibă caracter școlastic. Numai atunci cînd nu sînt limpezi obiectivele ansamblului sau cînd nu se cunosc în profunzime stadiul real al informării individuale în specialitate și intensitatea preocupărilor de modernizare la nivel instituțional, modalitățile de perfecționare rămîn formale, neantrenante și implementarea noului nu se realizează pe măsura posibilităților și necesităților existente. O perspectivă critică, constructivă, dezvoltată prin permanența raportare a particularităților domeniului la cele mai interesante scheme de perfecționare din alte zone de activitate poate contribui la continua redimensionare, reasezare și adaptare a programelor, la interferarea aceluia complex de factori care împreună propulsează o disciplină către zonele ei generative și integratoare.

Principala carență a acestor programe o constituie nivelul lor științific

fic în general scăzut. Absența unor structuri școlare, cu forme de finalizare comparabile sau identice cu cele din alte timpuri, coboară adesea perfecționarea la treapta de inițiere, iar fluctuația personalului și sentimentul provizoratului și al defoșionalizării obligă organizatorii la formularea și urmărirea unor exigențe reduse. Lipsiți de elementele fundamentale, însușite sistematic, ale disciplinelor din sfera comunicării, de cunoștințe și convingeri privind deontologia informațională, și mai ales de un statut profesional-juridic asemănător cu al altor specialiști din sfera învățămîntului și culturii, bibliotecarii și documentariștii nu participă în fapt la realizarea adevăratelor scopuri înnoitoare și întregitoare ale acțiunii de perfecționare. De aici poate vin timiditatea, lipsa de unitate și inconștința eforturilor de schimbare din acest perimetru.

Formele actuale de perfecționare în biblioteconomie și informarea documentară au un pronunțat caracter administrativ, sînt organizate pe rețele și tipuri de unități. Această izolare pe orizontală cultivă vechile fragmentări formale ale activității, nu contribuie la realizarea celui ansamblu unitar național care să permită circulația și valorificarea optimă a documentelor și informațiilor. În locul unui organism larg de perfecționare, s-au adoptat formule departamentale în cadrul cărora se utilizează programe diferite, se vehiculează experiențe și neori chiar opinii diferite despre aceleași aspecte și perspective ale domeniului.

Se știe că cerințele care se desprind din dezvoltarea sistemelor naționale de informare documentară (NATIS), prevăzute de UNESCO ca temelii ale unui sistem mondial eficient de circulație și valorificare a informațiilor, se bazează tocmai pe implementarea unor norme unitare, înțelegerea relațiilor din cadrul ansamblului, punerea în comun a resurselor, adică realizarea celui cadru informațional în care calitatea profesională a celor antrenați este hotărîtoare. Respectînd particularitățile dintr-o sferă sau alta de activitate (cultură de masă, învățămînt, cercetare, producție), perfecționarea în biblioteconomie și informarea documentară ar trebui organizată pe o bază comună, în cadrul unei structuri unitare care să ofere procesului ținută științifică, orientare către zonele de prioritate și continuitatea necesară. O asemenea structură ar putea să urmărească metodici adecvate, să experimenteze, să studieze timpurile noului pentru a prezenta critic mișcarea lor, stimulînd dezvoltarea intereselor de studiu și de preluare a ideilor valoroase.

Sistemul de perfecționare trebuie să contribuie la depășirea „mentalității școlare” a celor care participă,

să pună un accent mai mare pe studiul individual și pe acțiunile cu caracter creator. De cele mai multe ori cursanții asistă însă la lecții, la expuneri adesea interesante și bine susținute — dar care li readuc mai degrabă în postura de învățăcei decît în aceea de participanți la o dezbateră în jurul unei idei novatoare, a unor abordări inedite. Insuficient pregătite, cu programe definitive în ultimul moment și fără un sprijin informațional temeinic, cursurile de acest fel obțin desigur o anumită realiniere a personalului din domeniul biblioteconomiei și informării documentare în fața noilor evoluții ale profesiei, dar realizează într-o mică măsură acea stimulare profundă a intereselor care să ducă la înfrîngerea conservatorismului și rutinei din activitatea cotidiană și la antrenarea hotărîtă în acțiuni de modernizare și de integrare.

Unele neîmpliniri în activitatea de perfecționare profesională sînt legate de atitudinea și acțiunea celor care propun programele diferitelor cursuri. Fără studierea temeinică a teoriei și practicii internaționale, fără specializarea coordonată pe temele de acut interes și mai ales fără conturarea unei politici de ansamblu a transferului de informații care să impună atenției elementele de noutate în funcție de priorități și condiții, demersul acestora rămîne uneori lătură și neadecvat, adesea neconvîngător.

O structură unitară de perfecționare ar acorda fără îndoială atenția necesară celor care conduc și coordonează procesul, stimulînd în același timp alți specialiști în direcția surprinderii și

adncirii elementelor înnoitoare de stringență actualitate.

În acest cadru și-ar găsi rezolvarea și problema surselor perfecționării. Multe din ideile valoroase vehiculate în activitatea de biblioteconomie și informare documentare rămîn nesezizate din cel puțin două cauze: pe de o parte atenția insuficientă acordată literaturii internaționale de specialitate, iar pe de altă parte numărul mic de experimente și de nuclee-pilot urmărite în bibliotecile și unitățile de documentare din țară. Ambele direcții de interes pot oferi sinteze și modele pe baza cărora implementarea elementelor de noutate, optimizarea transferului de informații, în general, să capete pondere și ritm. Preocuparea pentru circulația noului și pregătirea personalului în vederea receptării acestuia este de fapt obiectivul cel mai important al programelor de perfecționare.

În sfîrșit, în afara laturii etice a alinierii la comandamentele și cuceririle epocii, perfecționarea trebuie să aibă un caracter stimulat, să permită accesul la trepte profesionale superioare. Avînd în vedere caracterul intrinsec educativ al biblioteconomiei și informării documentare din sfera învățămîntului, adoptarea unei formule de perfecționare comparabilă cu cea utilizată pentru personalul didactic ar contribui în mod sigur la obținerea unei alte calități în acest cîmp de activitate alît de implicat în toate zonele progresului.

Dr. ION STOICA

CUZU 377.1:02:027.8

Cerințe actuale ale activității de perfecționare a bibliotecarilor școlari

Continua dezvoltare și perfecționare a învățămîntului în direcția concordanță cu actuala etapă a construcției socialiste din țara noastră are dinamismul specific vieții noastre economice și sociale.

Noul cadru organizatoric, impus de mutații necesare, care asigură creșterea ponderii învățămîntului științific-aplicativ, accentuarea funcției educative a școlii etc., este consfințit de Legea educației și învățămîntului aplicată odată cu anul de învățămînt 1979/1980. O deosebită însemnătate

este acordată, într-un capitol special al legii, continuei perfecționări profesionale a tuturor slujitorilor școlii. E firesc, întrucît de buna orientare și pregătire a cadrelor depinde, în mod nemijlocit, calitatea și eficiența procesului instructiv-educativ. Dat fiind faptul că aportul lor specific în procesul de învățămînt are o deosebită importanță, și bibliotecarii școlari trebuie să se integreze organic în formele perfecționării profesionale. Căci, în contextul actual al legării învățămîntului cu practica, și funcțiile

bibliotecii școlare trebuie așezate, la rîndul lor, pe principii noi.

În procesul de consolidare a cunoștințelor dobîndite la lecție, în atelier ori laborator, biblioteca se constituie într-un centru cu multiple implicații în temeinica pregătire a elevilor. Este vorba, în primul rînd, de faptul că este necesară corelarea noii structuri organizatorice a școlii, a noilor planuri și programe de învățămînt cu colecțiile de publicații și modalitățile cît mai eficiente de valorificare a acestora.

Evaluînd însemnătatea rolului bibliotecii și al bibliotecarului școlar, funcțiile lor în întregul complex școlar, încă de la începutul cincinalului 1976—1980, Ministerul Educației și Învățămîntului a inițiat cursuri de perfecționare profesională și pentru această categorie de lucrători ai școlii. Deși asemenea preocupări au existat și anterior, ele s-au situat la nivelul de competențe al inspectoratelor școlare și al caselor corpului didactic. Astfel, putem spune, că este pentru prima oară cînd activitatea de perfecționare are criterii unitare bazîndu-se pe o tematică-programă-tip, aprobată de conducerea Ministerului Educației și Învățămîntului.

În procesul de perfecționare sînt integrate, pe baza unor programe diferențiate, categoriile distincte de lucrători din bibliotecă. Astfel, pentru lucrătorii care dețin funcția de bibliotecari școlari retribuți (indiferent de specialitate și pregătirea lor bibliotecară) s-a organizat un ciclu de perfecționare gîndit în trei etape. Prima au constituit-o cursurile interjudețene organizate (în centrele: București, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Suceava, Sibiu, Slatina, Cimpina) pe baza programei-orar-tip. Programa acestor cursuri a urmărit transmiterea celor mai noi cunoștințe din domeniul bibliotecăriei școlare moderne și a cuprins teme referitoare la perfecționarea activităților de completare, organizare, clasificare și valorificare a publicațiilor, de intensificare a lecturii elevilor și de introducere a acestora în tehnici de muncă intelectuală, de informare documentară, precum și de cunoaștere a legislației de bibliotecă. Cursurile s-au încheiat cu un test de verificare a cunoștințelor participanților. Pentru a se obține o cît mai înaltă eficiență a acestor cursuri (incluzînd expuneri, dezbateri, proiecții comentate, activități practice și schimburi de experiență) au fost invitați profesori de la universitățile din București și Cluj-Napoca, specialiști de la bibliotecile centrale universitare din București, Cluj-Napoca, Iași, precum și de la Biblioteca centrală pedagogică din București. Acestei etape

i-a urmat o perioadă de 6 luni destinată studiului individual organizat conform unei tematici și bibliografii unice înmînată și dezbătută la sfîrșitul fiecărui curs interjudețean. În scopul unei temeinice verificări a cunoștințelor dobîndite, atît la cursurile interjudețene, cît și în perioada studiului individual, ținîndu-se cont de întreaga experiență profesională a bibliotecarilor, în încheierea ciclului de perfecționare, s-au organizat colocvii finale, dezbaterile fiind însoțite de probe practice.

Stabilitatea cadrelor din bibliotecile școlare a permis realizarea unei perfecționări planificate, astfel că, pînă în prezent, au participat la formele amintite 95% din totalul lucrătorilor antrenați în această activitate.

Avînd în vedere faptul că cea de-a doua categorie de lucrători din bibliotecă, și anume cadrele didactice, care îndeplinesc (cu indemnizație sau pe baze obștești) și funcția de bibliotecari școlari, sînt antrenați la formele de perfecționare specifice specialității lor, s-a considerat adecvat să participe, periodic, la casele corpului didactic, și la diverse forme de înnoire și adîncire a cunoștințelor. Biblioteconomice, precum expuneri, schimburi de experiență, dezbateri etc.

În afara formelor descrise mai sus, instituționalizate de Ministerul Educației și Învățămîntului, în scopul unei eficiente perfecționări a bibliotecarilor școlari, s-au folosit și mijloace complementare menite să contribuie, de asemenea, la îmbogățirea cunoștințelor profesionale ale acestei categorii de lucrători. Am cîntat, în acest sens, alcătuirea și difuzarea criteriilor și normelor de completare a colecțiilor de publicații ale bibliotecilor școlare, a normelor și baremelor pentru dotarea bibliotecilor școlare, precum și a *Regulamentului de organizare și funcționare a bibliotecii școlare*, care cuprinde și elemente de tehnică de bibliotecă, constituindu-se într-un ghid practic de lucru.

În același context, sînt de notat preocupările Bibliotecii centrale pedagogice din București care, între altele, a inițiat colecția „Biblioteca școlară”, al cărei prim volum („*Tehnici muncii intelectuale în învățămînt*”) a apărut și a ajuns la beneficiari.

O analiză atentă a modului în care s-au realizat ciclurile de perfecționare, a rezultatelor obținute, precum și a deficiențelor înregistrate creează premisa unei serioase preocupări menite să ridice la un nivel calitativ superior întreaga activitate de perfecționare profesională a bibliotecarilor școlari.

În primul rînd, la elaborarea programelor de perfecționare pentru cin-

cionalul 1981—1985 este necesar să se țină seamă de factorii obiectivi ce intervin în evoluția socială. Este vorba, în speță, de asigurarea unor instrumente de lucru și tehnici adecvate, care să înarmeze atît bibliotecarii, cadrele didactice, cît și elevii — specialiștii de mîine — pentru a se orienta cu discernămint, rapiditate și eficiență în fluxul informațional, care cunoaște an de an o dezvoltare impecabilă.

Se impune de asemenea desăvîrșirea metodologiei și diversificarea formelor de studiu în desfășurarea activităților de perfecționare, precum și folosirea pe scară mai largă și cu rezultate mai evidente a metodelor participative, în măsură să antreneze un număr cît mai mare de cursanți, să aducă în prim planul dezbaterilor inițiative valoroase, propuneri din partea cît mai multor bibliotecari școlare. În afara rigorilor organizatorice ce se impun pentru buna desfășurare și temeinicia cursurilor, activitatea de perfecționare se cuvine să fie, în mai mare măsură decît pînă acum, o veritabilă tribună a experienței înaintate. Mai mult decît în actuala structură, în alcătuirea programelor viitoare trebuie să se țină seamă că, în procesul perfecționării profesionale, o importanță deosebită o capătă profunzimea studiului individual, ca formă permanentă de îmbogățire a cunoștințelor. În acest sens, o mai mare atenție trebuie acordată lărgirii sferei tematicii și a bibliografiei destinate studiului individual, precum și stabilirii unor metode mai riguroase și mai exigente de control.

Pentru creșterea eficienței perfecționării profesionale a bibliotecarilor școlari este de asemenea de dorit ca instituții care au sarcini în domeniu, la nivel central sau județean (ne referim la Biblioteca centrală pedagogică din București, casele corpului didactic, liceele pedagogice), să-și exercite rolul cu mai multă pregnanță asigurînd, în primul rînd, medierea circulației informației și a metodologiilor elaborate de sus în jos.

Toți factorii responsabili trebuie să acționeze în așa fel, încît activitatea de perfecționare a pregătirii profesionale, atît în ansamblu, cît și în articulațiile ei, să constituie pîrgă de verificare și autoverificare a creșterii continue a calității muncii bibliotecarilor școlari în consens cu exigențele și cerințele actualei structuri și dinamici a învățămîntului românesc.

GABRIELA TARABEGA
MIHAI PETRESCU

Perfecționarea profesională a cadrelor din Biblioteca Academiei R. S. România

Perfecționarea continuă a pregătirii cadrelor de specialitate este o cerință obiectivă impusă de schimbările rapide care au loc în viața economică, științifică și culturală a țării noastre, care constituie după cum se știe o preocupare importantă pe plan mondial. Lucrările Congresului al XII-lea, recente documente de partid, manifestările științifice organizate din inițiativa personală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, au subliniat rolul și importanța în întreaga viață socială, economică și culturală a societății noastre, pe care le conferă științei și tehnologiei moderne, cercetării științifice fundamentale sau aplicative, ca factori de bază ai progresului și dezvoltării în continuare a țării noastre. Un rol hotărâtor în această direcție revine preocupării permanente a partidului și statului nostru pentru stimularea gândirii creatoare românești și legarea ei tot mai strâns de cerințele complexe ale etapei pe care o parcurgem, de integrarea organică a științei cu producția și de permanentă perfecționare profesională în concordanță cu tendințele dezvoltării societății contemporane. În acest context, se cuvine a fi subliniată atenția ce se acordă informării și documentării ca laturi esențiale ale muncii de cercetare și introducere a noului, aspectele legate de constituirea pe plan național a unui sistem informațional modern, capabil să răspundă unor cerințe tot mai diversificate, fiind astăzi de o mare și stringentă actualitate.

Integrată prin funcțiile sale specifice unui astfel de sistem, Biblioteca Academiei constituie una din verigile importante ale informării și documentării în serviciul cercetării românești, colecțiile de imprimate și colecțiile speciale constituind suportul principal al elaborării lucrărilor de sinteză privind istoria și cultura poporului nostru. Preocupărilor pentru punerea la dispoziția cercetării a fondurilor sale li s-a adăugat în mod constant și aceea a desfășurării cercetărilor proprii, fie în domeniul biblioteconomiei propriuzise, fie în direcția valorificării și punerii în lumină a unor colecții sau piese de colecții speciale. Tradițiile ca și necesitățile prezente și de perspec-

tivă ale activității proprii de cercetare ale personalului muncitor din Biblioteca Academiei au determinat analiza cu atenție a acestei activități și afirmarea ei ca o latură esențială a realizării la un nivel tot mai înalt a sarcinilor profesionale și a celor legate de perfecționarea pregătirii de specialitate.

Deși majoritatea operațiilor specifice muncii de bibliotecă au un caracter pronunțat tehnic, totuși diversitatea serviciilor, valoarea colecțiilor, funcțiile Bibliotecii Academiei considerată în dubla sa ipostază ca unitate individuală în slujba cercetării, cât și ca unitate a unui sistem de bibliotecă și a celui informațional național, presupun o permanentă muncă de cercetare, identificare și interpretare, de adoptare și integrare a noului la tradițiile existente în scopul modernizării și măririi eficienței.

Pe de altă parte, preocupări de ordin spiritual, al interesului pentru diferite domenii ale cunoașterii, se constituie în tot atâtea motivații și îndemnuri pentru perfecționare profesională și cercetare, condițiile oferite personalului muncitor din bibliotecă fiind cu totul remarcabile. Se desprind de aici principalele direcții pe care s-a axat această activitate în Biblioteca Academiei: în primul rând modernizarea instrumentelor științifice de lucru precum cataloagele, bibliografiile, buletinele de informare etc., în al doilea rând, valorificarea științifică a bogatului material conservat în bibliotecă.

Sintetizând planul de perfecționare profesională elaborat pentru personalul muncitor din Biblioteca Academiei, menționăm că el a cuprins participarea la cursuri de specialitate organizate în cadrul instituției sau în alte instituții cu profil asemănător, lucrări personale, instruire la locul de muncă și sprijinirea celor care își completează studiile sau sînt înscriși la doctorat. Unele din aceste forme amplificate printr-o aprofundare practică a cunoștințelor asimilate au fost încheiate cu colocvii sau lucrări prezentate în ședințe de comunicare.

Prin aplicarea planului de perfecționare s-au urmărit în special următoarele obiective: aprofundarea cunoștințelor referitoare la problemele con-

ducerii științifice în domeniul activității bibliotecilor; perfecționarea metodelor de organizare și de evidență a activității; adîncirea cunoștințelor de specialitate și, pentru cei nou intrați în bibliotecă, cunoașterea muncii în raport de profilul sectoarelor de lucru; stimularea studierii mijloacelor de modernizare a unor sectoare de muncă din bibliotecă și de asemenea a mijloacelor de valorificare a colecțiilor.

Nu vom insista aici asupra cursului de introducere în biblioteconomie, devenit o tradiție în activitatea de perfecționare profesională în Biblioteca Academiei, ci ne vom opri mai pe larg asupra unei forme de perfecționare în cadrul căreia, spunem noi, s-a realizat o legătură mai strînsă între cercetare și ridicarea calificării.

Printr-un plan judicios întocmit, s-a căutat stimularea preocupării de a se elabora studii și comunicări privind valorificarea colecțiilor, a experienței înaintate, care să fie prezentate în cadrul unor ședințe de referate, sesiuni sau alte manifestări culturale. Rezultatele acestui sistem de perfecționare la care au participat bibliotecari cu experiență, cadre de conducere și alte categorii de lucrători ai bibliotecii au fost meritorii. Astfel, o primă manifestare în cadrul planului de perfecționare profesională a personalului muncitor din Biblioteca Academiei a constituit-o ședința de referate din anul 1978, la care au fost prezentate 16 comunicări pe teme concrete de biblioteconomie. Între 2 și 3 octombrie 1979 a avut loc o sesiune organizată de instituția noastră la care au participat cu lucrări și invitații din instituții similare din București și alte centre din țară. Din Biblioteca Academiei au prezentat referate 25 de colegi, cele 19 teme abordate scoțind în relief atât nivelul înalt de pregătire profesională și de specialitate, cât și interesul pentru perfecționarea muncii și introducere a metodelor înaintate în munca de bibliotecă. În contextul unei foarte reușite participări a specialiștilor din alte centre universitare din țară, această sesiune s-a remarcat ca o acțiune reușită, de o meritorie ținută științifică.

Fără a mai analiza celelalte forme din programul de perfecționare profesională din Biblioteca Academiei — instruire la locul de muncă; doctorat; participare la cursuri în exterior; specializare în străinătate; completare de studii —, putem aprecia că acestea au contribuit la formarea receptivității bibliotecarilor la tot ce este nou, a unor aptitudini în direcția continuei autoperfecționării, în scopul integrării cit mai depline în angrenajul complex al construcției socialiste.

I. CIORTAN

Caracterul complementar al activității practice în procesul de perfecționare profesională

Ideea integrării învățămîntului cu cercetarea și producția rodește, în mod eficient, nu numai la nivelul instituțiilor de învățămînt formative, ci și la nivelul organismelor investite cu sarcina perfecționării profesionale, a reciclării.

Gîndită în complementaritatea ei cu procesul de transmitere, consolidare și verificare a cunoștințelor teoretice, activitatea practică a bibliotecarilor prinși în procesul perfecționării profesionale a fost gîndită în egală măsură și în relație directă cu nevoile reale, firești, ale instituțiilor bibliotecare în care sînt aceștia integrați.

Nu o dată, înțelegînd parțial sau eronat sensul activităților practice, finalizate în lucrările personale sau referatele metodologice prezentate la ultima convocare, unui cursanți, patronați în acest sens de conducerile bibliotecilor respective, s-au lăsat ispiți de abordări mai mult teoretice, uneori, de fapt, simple compilații sau preluări de idei din lecturile profesionale recente, sau de diferite tipuri de investigații sociologice (majoritatea de tip sondaj sau anchetă pe bază de chestionar), fără o stăpînire suficientă a fundamentelor teoretice sau măcar a mecanismului de investigare, ceea ce a lipsit eforturile respective de eficiență cuvenită. Alți cursanți, mai puțin ambițioși, se mulțumesc cu activitățile curente din secțiile în care lucrează, pe care le descriu exterior în lucrările finale.

Nu la asemenea situații vrem să ne referim însă acum, deși nu ar fi poate lipsită de învățămînt nici o asemenea abordare. Avem în vedere o situație după opinia noastră ideală, cel puțin la nivelul alegerii temelor, aceea din județul Neamț, unde personalul de specialitate din bibliotecile publice (Biblioteca județeană Neamț, Biblioteca municipală Roman și bibliotecile orașenești din Bicăz și Tg. Neamț) pare a fi înțeles exact cum să împletească fructuos efortul de perfecționare profesională cu nevoile instituției bibliotecare de a răspunde tot mai eficient

solicităților de lectură și de informare ale publicului cititor, de a-și optimiza serviciile.

Alegerea temelor a fost dictată în primul rînd de apartenența cursanților la diferite sectoare de activitate, ca și de natura cursurilor la care participă¹.

Cu excepția unui sondaj de opinie vizînd **Analiza lecturii în Biblioteca municipală Roman** (Valentina Cepalis — Biblioteca municipală Roman), realizat pe bază de chestionar pe 50 de subiecți (prea puțin, după aprecierea noastră, pentru a asigura rezultate concludente), celelalte lucrări practice sînt orientate spre realizarea unor instrumente de informare, de tipul bibliografiilor (bibliografii tematice tipărite, fișiere tematice, cataloage colective, bibliografie locală) sau al cataloagelor.

Analiza tematicii avute în vedere de bibliotecarii nemțeni dezvăluie câteva tendințe meritorii, pe care vom încerca să le delinim în cele ce urmează.

O bună cunoaștere a publicului cu care bibliotecile respective se confruntă, a profilului socio-economic al localității în dinamica sa, a asigurat pe de o parte abordarea unor teme de interes real, imediat², pe de altă parte,

¹ La cursurile de opțiune: cartea ateistică științifică (1), mijloace de informare (2), organizarea cataloagelor (1), activitatea cu copiii (1), psihopedagogia lecturii (1), cartea științifică și tehnică (1), curs intensiv (1), curs pentru bibliotecari cu studii medii și peste 7 ani vechime (2).

² Conducerea, organizarea și planificarea unităților industriale (Angela Ghiță — Biblioteca județeană Neamț); Tehnologia prelucrării mecanice a materialelor prin așchiere — bibliografie utilizată de cadrele tehnice de la Intreprinderea mecanică „Ceahlău” din Piatra-Neamț și de la Intreprinderea mecanică din Roman în cadrul programului de perfecționare și la cursurile de calificare (Maria Nica — Biblioteca județeană Neamț); Genetica în sprijinul progresului social-economic, bibliografie destinată specialiștilor de la stațiunile de cercetare Pingărați și Secuțeni, ca și participanților la simpozionul național cu această temă organizat la Piatra-Neamț (Margareta Schönfeld — Biblioteca județeană); Probleme actuale privind dezvoltarea și utilizarea bazelor energetice și combustibilului (Maria Tăbireca — Biblioteca județeană).

adoptarea unor forme care să permită o largă penetrație a informației (bibliografii tipărite în 3 pînă la 5 sute de exemplare).

Alte teme au pornit de la nevoi mai generale ale educației omului contemporan — **Boli specifice civilizației contemporane și Apărarea mediului ambiant** (Margareta Schönfeld — Biblioteca județeană Neamț). Dată fiind adresabilitatea mai generală a acestor teme, forma bibliografică pentru care s-a optat a fost cea a fișierelor tematice, însumînd peste 500 de titluri fiecare (cărți, capitole și articole din periodice).

Urmărind o mai bună punere în valoare a colecțiilor, Stela Filipov (Biblioteca județeană Neamț) și-a propus realizarea **catalogului pe titluri**, pentru fondul de literatură beletristică, foarte necesar în condițiile în care mulți cititori au în primul rînd în vedere acest element de identificare, cînd e vorba de cartea aparținînd domeniului literar.

Mai aproape de sarcinile curente, **catalogul programei școlare, clasele I—IV** (Maria Hristea) este subordonat cerințelor de sprijinire a procesului de învățămînt, ca și **catalogul tehnic ilustrat** (?) pentru clasele I—VIII (Elena Nicolop și Virginia Panaite).

Mai pretențioase ca specii, cerînd o investiție mai mare de muncă și de timp și slujind unor necesități informaționale mai complexe, sînt **Bibliografia locală**. Bicăz (Ion Asavei, Biblioteca orașenească Bicăz) și **Catalogul colectiv al cărților tehnice din bibliotecile din Roman**, însumînd cca 800 de titluri înregistrate (din 1975 încoace), lucrare la care s-a angajat Maria Vartolaș de la Biblioteca municipală Roman, în preocupările aceleași bibliotecare înscriindu-se și o lucrare de metodologie în cîmpul relațiilor cu publicul cu titlul **Mijloace de propagandă a cărții științifice și tehnice**.

Așa cum spuneam mai sus, ne-am limitat în expunerea de față la o analiză a tematicii lucrărilor elaborate de personalul de specialitate din județul Neamț, ca urmare a programului de perfecționare profesională. Aprecierile noastre de realism și oportunitate în ceea ce privește alegerea temelor, pe care le formulăm în concluzie, se rezumă la acest prim pas din procesul de elaborare a lucrărilor practice, care este **alegerea temei**, ca element hotărîtor în ceea ce privește asigurarea eficienței, modul de finalizare a lucrărilor, calitatea lor, nestîndu-ne în atenție acum, din motive obiective.

Practica elevilor de liceu în biblioteca județeană

Rezultate notabile ale unei experiențe, deocamdată, singulare

Experiența, ale cărei rezultate încercăm să le facem cunoscute acum, după 3 ani de la debutul ei, s-a născut din colaborarea a două instituții culturale de prestigiu din Sibiu — Biblioteca județeană „Astra” și Liceul „Octavian Goga”. Cronologic, ea a premers atât propunerea cuprinsă într-un articol publicat în „Era socialistă” cu doi ani în urmă*, cât și „programa școlară pentru stenodactilografie, noțiuni de administrație și activități social-culturale” (clasele XI-XII de liceu; profil: filologie-istorie), aprobată de M.E.I. în 1978. Încă de la începutul anului școlar 1977/1978, între conducerea Bibliotecii „Astra” și direcțiunea Liceului „O. Goga” a intervenit o înțelegere potrivit căreia clasele a XI-a și a XII-a ale liceului, avind profil de filologie-istorie, își vor efectua practica școlară, conform unui plan eșalonat pe doi ani, în cadrul Bibliotecii „Astra” și sub îndrumarea directă a unor specialiști ai acesteia. Programul de colaborare urmat cu maximă seriozitate și cu consecvență, în această toamnă, la începutul celui de al IV-lea an de activitate de acest fel, din datele de bilanț ne-au reținut atenția următoarele fapte: două promoții absolvente (1979 și 1980, cu un total de 78 de elevi); alte două promoții (1981 și 1982, cu un număr similar de elevi) în curs de desfășurare a practicii; existența în rafturile bibliotecii județene, ca și în cele ale bibliotecii liceului, a cîte unui exemplar din cele 42 de indexuri bibliografice ale unor periodice sibiene, indexuri întocmite de absolvenți ca lucrări de diplomă.

Dincolo de semnificația acestor rezultate, la care se adaugă o seamă de alte cîștiguri în planul formării multilaterale a tineretului studios pe care le vom consemna în final, s-a impus atenției concepția serioasă și însuși conștientul programului de instruire de specialitate al celor două clase, program

conceput și realizat integral în cadrul Bibliotecii „Astra” de către colectivul de specialiști care, și de astă dată și într-un compartiment de muncă inedit, și-a dovedit înaltele-i calități profesionale.

Diferențiat pe cei doi ani de practică și pus de acord, pe parcurs, cu programa școlară elaborată în 1978, programul se remarcă prin complexitate și grad ridicat de aplicabilitate. Pentru anul I (clasa a XI-a), de pildă, s-a prevăzut ținerea unui curs teoretic introductiv, cu o durată de două săptămîni (eșalonate în lunile octombrie și decembrie) ale cărui coordonate principale s-au axat pe: prezentarea Bibliotecii „Astra” — istorie, colecții, organizare; istoria bibliotecilor (în general), cu accent pe organizarea actuală a sistemului și rețelelor de biblioteci din țara noastră și pe legislația bibliotecară în vigoare; noțiuni de istoria scrisului, a cărții și a tiparului; completare și evidență; catalogare și clasificare; propaganda cărții și a bibliotecii. Lecțiile, ținute zilnic în cîte 3 ore, au ca loc de desfășurare atât sala de clasă din liceu, cât și sălile bibliotecii, iar ca profesori, pe competenții specialiști ai Bibliotecii „Astra”, între care Mircea Avram, Elena Dunăreanu, Mioara Dădîrlat, Aurelia Popa, Lucian Cornea și Maria Gilea.

Noțiunile însușite în cadrul orelor de curs teoretic sînt consolidate apoi prin practică efectivă în secțiile bibliotecii — prin rotație, toți elevii lucrează în fiecare secție cîte o săptămîină pe lună. Exigențele merg pînă acolo încît notarea activității și a nivelului de pregătire a elevilor se face, în cadrul fiecărei secții, pe baza caietelor de notițe și a „rapoartelor” de activitate ale fiecărui elev. În sfîrșit, procesul instructiv în primul an este întregit de vizite organizate la muzee, biblioteci documentare și tipografie.

Anul al doilea de practică a fost destinat, de la început, în întregime, domeniului informării și bibliografiei, programul cuprinzînd mai întîi un curs introductiv (3-4 zile) pe problemele istoriei și euristicii informării și bibliografiei, ale surselor de informare biblio-

grafică etc. Cea mai mare parte a timpului de practică din acest an, de absolvire, a fost însă consacrată realizării de lucrări bibliografice complexe, în speță, indexuri bibliografice de perioadă, pentru care, ca obiect al indexării, au fost alese periodice sibiene existente în valoroasa colecție a Bibliotecii „Astra”. Aproximativ, de această activitate cu un mare grad de complexitate și adesea presupunînd un mare volum de muncă, s-a făcut cu tact pedagogic, la început fiind repartizate, pentru realizarea indexurilor lor, periodice de scurtă apariție, iar apoi, fiecărui elev revenindu-i cîte un an de apariție dintr-un periodic cu viață mai îndelungată și chiar, cazul momentului actual, cîte un trimestru din apariția unui cotidian. Într-o primă fază de lucru, aceea a fișării, elevii au întocmit în medie, fiecare, circa 1200 de fișe adnotate, operație care, pe lingă volumul mare, a pus deseori probleme specialiștilor — instructori în privința deprinderii practicanților cu tehnica și, nu mai puțin, arta adnotării, a extragerii esențialului în enunțuri cît mai concise. Pentru etapa următoare, de redactare, au fost stabilite cu fiecare elev în parte modul de organizare a materialului și structura aparatului auxiliar. Ambele etape depășite, luna mai, ca termen de predare, a adus — și va aduce în viitor — lucrări valoroase (de notat: și dactilografiate de înșiși candidații) ce au fost ulterior susținute ca lucrări de absolvire în cadrul examenului de bacalaureat, din a cărui comisie a făcut parte, cu satisfacția ce răspîndește întotdeauna eforturile nobile ale instrucției și educației, profesorul Mircea Avram, cunoscut specialist din cadrul Bibliotecii „Astra”.

Întrată în al IV-lea an, experiența sibiană și-a dobîndit un merit certificat de permanență, iar rezultatele, dintre cele mai notabile, atestă viabilitatea și eficiența acțiunii de colaborare. Cîștigurile dobîndite de absolvenți sînt nu mai puțin de remanentă îndelungată: calificare în profesia de bibliotecar, deprinderea documentării științifice proprii, aprofundarea unor probleme de cultură generală, însușirea unei culturi bibliologice, cunoașterea orașului Sibiu și a vieții culturale a acestuia.

Toate acestea sînt realități asupra cărora direcțiunea Liceului „O. Goga” nu are decît cuvinte de satisfacție și de mulțumire adresate Bibliotecii „Astra”, iar biblioteca — hotărîrea fermă de a perfecționa continuu o muncă ce acum îi aparține. De la experiență... la tradiție.

GEORGE VLĂDESCU

* La rubrica „Cuvîntul cititorilor” din numărul din 20 august 1978, sub semnătura dr. Gh. E. Bucur, propunerea se referea la „pregătirea de bibliotecari și documentariști” prin includerea, la activitatea practică școlară, în actualele licee de profil filologie-istorie sau istorie-geografie, a specializării în cele două domenii menționate.

Perfecționarea pregătirii profesionale a bibliotecarilor comunali

Conștienți că de calitatea și competența lucrătorilor din bibliotecile comunale depinde bunul mers al activității cu cartea în mediul rural, ridicarea calității acestei munci de mare responsabilitate socială, Biblioteca județeană Hunedoara și-a înscris ca preocupare constantă perfecționarea profesională a bibliotecarilor comunali. În baza cadrului legal asigurat de Legea nr. 2/1971 privind perfecționarea pregătirii profesionale a personalului muncitor, Biblioteca județeană, cu sprijinul Comitetului județean de cultură și educație socialistă al județului și al Inspectoratului școlar județean, și-a stabilit pentru cinci ani 1976—1980 un program complex de perfecționare a bibliotecarilor comunali.

În primul rând, am urmărit organizarea unor **instruiri anuale**, pe o durată de 5—7 zile, în vacanța de iarnă, în care să fie cuprinși, pe rând, toți lucrătorii din bibliotecile comunale. Cursanților convocați la aceste instruiri le-au fost expediate din timp tematica ce urma să fie dezbătută, precum și materialul bibliografic recomandat spre consultare. Programul instruirilor a cuprins atât expunerii, cât și dezbateri, vizite și activități practice la bibliotecile din județ. La sfârșitul acestor convocări s-a făcut și evaluarea cunoștințelor acumulate.

Totodată, pe zone, au fost organizate, cu prilejul cercurilor pedagogice, și instruiri ale bibliotecarilor școlari din satele județului, instruiri în care au fost lămurite problemele organizării și desfășurării muncii cu cartea de către aceste cadre.

O altă modalitate utilizată pentru a asigura continuitatea activității de pregătire profesională în strânsă legătură cu cerințele imediate și de perspectivă este cea a **schimburilor de experiență**, numite de noi „zile ale bibliotecarului”. Inițiate în trimestrul I al anului 1978, aceste zile ale bibliotecarului se desfășoară, cu periodicitate trimestrială, pe zone și de fiecare dată în altă localitate. Tematica abordată în cadrul acestor schimburi de experiență este diversă, acoperind toate problemele muncii cu cartea, atât activitatea de difuzare și propagandă a cărții, cât și problemele legate de prelucrarea și organizarea fondului de carte, întocmirea evidențelor de bibliotecă. Nu a fost neglijată nici dezbaterile diferitelor laturi ale educației comuniste prin carte, a metodelor și mijloacelor folosite în educarea di-

verselor categorii socio-profesionale (tineri, femei, țărani, copii), stimularea lecturii lor. Amintim câteva teme puse în dezbateri: „Forme și metode folosite de bibliotecă pentru sprijinirea învățământului politico-ideologic, agro-industrial”, „Educarea patriotică a tineretului — imperativ major al educației comuniste”, „Biblioteca comunală prezintă permanentă și activă în viața spirituală a comunei”, „Cartea științifică în sprijinul educației materialist-științifice a maselor”, „Preocupări ale bibliotecilor comunale privind popularizarea și difuzarea cărții agro-zootehnice”, „Lectura tineretului — preocupare constantă a bibliotecilor comunale” ș.a.

Pe lângă problemele puse în dezbateri, bibliotecarii au avut prilejul de a realiza și activități practice (întocmirea evidenței zilnice, inventarierea publicațiilor, completarea R.M.F. ș.a.), de a asista și la activități metodice organizate pe tematica problemelor abordate, aceste activități fiind apoi discutate de participanți. De fiecare dată, la aceste întâlniri au participat și bibliotecarii școlari din satele aparținând comunei gazdă, iar din partea organelor locale, secretarul comitetului comunal de partid și directorul școlii coordonatoare. Până în prezent asemenea zile ale bibliotecarului au fost organizate în 36 de localități din 57 cite are județul.

Tot în vederea sprijinirii procesului de perfecționare a cadrelor au fost organizate, pe zone geografice, în localitățile Pui, Ilia, Baia de Criș, Geoagiu, Toplița, **unități pilot**. Am căutat ca în aceste unități să se realizeze în primul rând o organizare corespunzătoare a activității, încercând totodată să aducem unele înnoiri privind organizarea fondului de publicații, conținutul și formele activității cu cartea. Astfel, a fost reorganizat fondul de carte după schema accesului liber la raft, au fost amenajate rafturi tematice permanente: „În sprijinul învățământului politico-ideologic”, „În sprijinul educației materialist-științifice”, „Cîntarea României”, „Județul Hunedoara”, a fost experimentată organizarea unor acțiuni de propagandă pe microgrupuri în funcție de preocupări și vîrstă. Este de remarcat faptul că o parte din realizările obținute de bibliotecile pilot au început să fie generalizate și în celelalte biblioteci comunale ale județului.

În organizarea formelor de perfecționare a pregătirii profesionale o mare importanță o are și stabilirea unor obiective concrete de atins care trebuie să vizeze neapărat sporirea eficienței cu care sînt îndeplinite sarcinile, atribuțiile ce-i sînt încredințate fiecărui bibliotecar. În acest sens am organizat anual concursul „**Cea mai bună bibliotecă comunală**”, concurs în care am preconizat pentru anul 1980, pe lângă alte obiective, ca indicele de atragere la lectură să fie de 20%, din care 50% cititori din rîndurile populației active, iar indicele de lectură să fie de minimum 8. Acest concurs are menirea să contribuie și la creșterea răspunderii personale a fiecărui bibliotecar comunal pentru munca pe care o efectuează, constituind în același timp un larg schimb de experiență pe linia perfecționării profesionale.

De un real folos în perfecționarea pregătirii profesionale a bibliotecarilor comunali sînt materialele elaborate de Biblioteca județeană: **Buletinul bibliotecilor și Buletinul bibliografic**. Prin rubricile specifice din acestea — „Dicționarul bibliografic”, „Răspundem la întrebările dumneavoastră”, „În atenția bibliotecarilor”, „Expoziția de carte la zi...” — sînt clarificate probleme legate de diferite aspecte ale muncii ce trebuie desfășurate într-o bibliotecă, se dă posibilitatea creării unui vocabular adecvat, iar în vederea organizării acțiunilor cultural-educative fiecare buletin conține materiale metodice, dîndu-se indicațiile necesare pentru organizarea lor.

La formele amintite se adaugă și **îndrumările de specialitate** date cu prilejul deplasărilor efectuate în teren. Prin ajutorul concret acordat, bibliotecarii sînt inițiați în diferite operațiuni biblioteconomice, fiind familiarizați și cu metodologia organizării acțiunilor cultural-educative.

Desigur, în condițiile unei fluctuații de cadre de 10—15 bibliotecari anual nu putem vorbi atât de o perfecționare a activității, cât mai degrabă de o pregătire profesională, fiindcă deseori trebuie să o luăm de la capăt.

Creдем însă că, alături de formele folosite de noi în perfecționarea pregătirii profesionale a lucrătorilor din bibliotecile comunale, lectura și studiul individual încetează de a mai fi doar o „zăbavă” frumoasă, cum spunea Miron Costin, ele devin o necesitate stringentă a fiecărui bibliotecar. Această răspundere complexă pentru popularizarea cărții, pentru educația oamenilor se îngemănează cu răspunderea pentru permanenta formare de sine.

VALERIA STOIAN
director
Biblioteca județeană Hunedoara

Drumul intențiilor spre realizare este, uneori, anevoios

Realizări și deficiențe privind modalitățile de pregătire și perfecționare profesională a cadrelor din bibliotecile sindicatelor, ale cooperăției meșteșugărești și specializate

Parte integrantă a rețelei bibliotecilor publice, bibliotecile sindicatelor s-au impus în sfera lecturii publice. Deținătoare de fonduri de carte în cea mai mare parte de largă circulație — cele 9 945 de unități (centrale, filiale și de secție) dispun de un fond de 55 de milioane de volume pentru care sint afectați anual 10 000 000 de lei din fondurile sindicatelor —, avînd la dispoziție o bază materială — în special în cadrul caselor de cultură și al cluburilor — bine valorificată în majoritatea cazurilor, ele se prezintă cu un corp de bibliotecari de profesie, în jurul cifrei de 200, și cu marea masă a celor care, din pasiune, sint bibliotecari cu muncă obștească.

Preocuparea la nivelul Consiliului Central al U.G.S.R. pentru pregătirea de specialitate a bibliotecarilor a îmbrăcat diverse forme. Pentru cadrele retribuite, sint organizate cursuri în cadrul unei secții specializate la Academia „Ștefan Gheorghiu” făcînd parte din sistemul reciclării profesionale. În cadrul fiecărui județ funcționează un lectorat pentru bibliotecarii din rețeaua sindicatelor ale cărui activități, organizate cu sprijinul bibliotecilor județene, reprezintă un ajutor eficient în perfecționarea profesională a lucrătorilor din domeniu (în special a cadrelor obștești). Alte modalități, instruirile și schimbările de experiență, unele de mai mare amploare, cum a fost cea de la Iași, din luna martie a.c. (despre care am relatat în nr. 2/1980 al buletinului „Biblioteca”), care a reunit lucrători din bibliotecile sindicatelor și din cele specializate din întreprinderi din 15 județe ale țării.

Dar..., căci există un dar, în cadrul acestui sistem de forme de pregătire și perfecționare profesională, ar fi loc și pentru mai bine. Am putea sugera, în acest sens: o colaborare constantă, în toate județele, cu bibliotecile județene, municipale și orașenești nu numai la organizarea unor

acțiuni, ci în includerea și menținerea lucrătorilor din bibliotecile sindicatelor (retribuiți și cu muncă obștească) în sistemul de informare asupra literaturii de specialitate existente și utilizarea ei mai intensă în pregătirea profesională; înțelegerea, ca necesitate stringentă, a importanței autoperfecționării profesionale a cadrelor de către forurile în drept și crearea, de către acestea, a condițiilor necesare exercitării ei la un nivel calitativ superior; folosirea permanentă a buletinului „Biblioteca” — prin prezența lui în fiecare bibliotecă — în activitatea curentă. După cum, ar fi binevenite revederea programelor lectoratelor județene și ridicarea nivelului calității profesionale a tuturor acestor forme.

Sugestiile pe care ne permitem să le facem aici organelor responsabile din cadrul sindicatelor au valabilitate — prin asemănările între rețeaua bibliotecilor sindicatelor și cea a cooperăției meșteșugărești — și pentru acestea din urmă.

Bibliotecile din rețeaua cooperăției meșteșugărești — 54 de unități dotate cu cadre retribuite, peste 150 cu cadre obștești și peste 8 000 de puncte de împrumut în secții și ateliere — se bucură și ele de atenția cuvenită în ceea ce privește asigurarea unei pregătiri profesionale corespunzătoare a bibliotecarilor.

Prin Centrul special de perfecționare a cadrelor a C.C.E.S. este asigurată reciclarea, din cinci în cinci ani, a celor 54 de bibliotecari. La rîndul lor, aceștia, împreună cu cadrele obștești (peste 150, cum am arătat mai sus) participă la instruirii și schimburi de experiență interjudețene organizate o dată sau de două ori pe an. Pentru cooperatorii care se ocupă, în timpul lor liber, de cele peste 8 000 de puncte de împrumut din secții și ateliere, schimbările de experiență și instruirile sint organizate pe plan județean.

Din păcate, în cazul bibliotecilor specializate — cele tehnice din întreprinderi și instituții — se ridică sufi-

ciente puncte de suspensie. Ele pornesc de la statutul acestora. Din punct de vedere material, depind de întreprinderile în cadrul cărora funcționează. Din punct de vedere al îndrumării de specialitate, al coordonării informării de specialitate la nivel central, depind de INID. Sau, mai exact spus, ar trebui. (Vezi buletinul „Biblioteca”, nr. 2, p. 15.) Și cum, se pare că, fiecare așteaptă ca celălalt să facă „primul pas”, deocamdată multe biblioteci nu cunosc în mod concret aria de servicii pe care INID le poate oferi, iar acesta, la rîndul lui, nu este informat de către potențialii beneficiari asupra necesităților de informare și documentare. Lipsa unei preocupări practice pentru găsirea și concretizarea unor forme organizate de pregătire și perfecționare profesională decurge oarecum firesc, din șirul problemelor ce își așteaptă rezolvarea.

Fără a intra în amănunt, pe baza experienței bibliotecilor din celelalte rețele (mai ales a celor ale sindicatelor care le sint apropiate din multe puncte de vedere), credem că s-ar putea acționa pe mai multe căi. Pentru bibliotecarii retribuiți, cuprinderea acestora în planul de reciclare al Centrului special de perfecționare a cadrelor. Pentru ceilalți bibliotecari, cuprinderea lor în cadrul lectoratelor organizate în fiecare județ de către consiliile județene ale sindicatelor (bineînțeles că și participarea cadrelor din prima categorie se impune de la sine).

Fără a omite faptul că actualele „reticențe” manifestate de către unele cadre, retribuite sau obștești, privind o mai strînsă colaborare cu bibliotecile publice nu pot fi decît păgubitoare. Și ele se reflectă, ca atare, în calitatea serviciilor, a fondurilor de publicații, a organizării lor.

Lăsată la latitudinea fiecăruia, pregătirea profesională poartă încă pecetea improvizăției. Dat fiind statutul acestor biblioteci, revine INID misiunea ca, în colaborare cu Consiliul Central al U.G.S.R., să întocmească un plan de măsuri care să îmbine formele de pregătire și perfecționare profesională pe plan central cu cele pe plan județean, antrenînd organele locale responsabile, ca și pe cele la nivel de minister și de centrală industrială. Un plan de măsuri care să intre în practică din 1981, primul an al noului cincinal.

ANNE-MARIE MIHIȚ

Funcționalitatea programului de perfecționare a cadrelor din bibliotecile cu profil agricol

Pornind de la cerințele „Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale până în anul 2000” și ale hotărârilor adoptate la consfătuirile de lucru de la C.C. al P.C.R. din 29—30 mai a.c., 13 și 21 iunie a.c., la Congresul Consiliilor populare din 10—12 septembrie a.c. pentru creșterea activității de cercetare și producție este necesară „mai buna organizare și valorificare a fondului documentar existent... creșterea operativității în circulația informațiilor între unitățile de cercetare, proiectare și producție...”

În acest sens, pentru creșterea gradului de valorificare a revistelor și cărților de specialitate românești și străine în producție și cercetare, prin perfecționarea activității de prelucrare și difuzare a informațiilor în agricultură și industria alimentară, în perioada 30 iunie — 5 iulie și 29 septembrie — 4 octombrie 1980 au fost organizate de către Biblioteca specializată de ramură a MAIA și ASAS din cadrul Institutului de cercetări pentru pedologie și agrochimie, în colaborare cu Centrul special pentru perfecționarea pregătirii profesionale a cadrelor din agricultură, programe de perfecționare profesională. Programele au fost urmate de 100 de cursanți — bibliotecari, traducători și specialiști cu atribuții de biblioteconomie și documentare din întreprinderi agricole de stat, case ale agronomului, oficii de studii pedologice și agrochimice, întreprinderi alimentare, laboratoare de cercetare și producție, stațiuni și institute de cercetare și producție, institute de proiectare și inginerie tehnologică, centrale agricole, centre de perfecționare etc.*

Desfășurat pe tema „Metodologii și tehnici moderne în activitatea de

* Aproape jumătate din participanți au studii medii, iar jumătate au studii superioare. Peste 85% din participanți sînt încadrați ca bibliotecari sau cu atribuții de bibliotecari, 15% ca traducători sau ca traducători și cu atribuții de bibliotecari. Activitatea de bibliotecă intră în atribuțiile tehnicienilor agricoli, absolvenților de limbi străine, specialiștilor în agronomie, horticultură, zootehnie, biologie, mecanică etc. Cca. 12% din cursanți studiază publicații de biblioteconomie și informare documentară, 5% au urmat cursuri de perfecționare în ultimii 11 ani, 60% din efectivi cunosc una — două limbi străine.

biblioteconomie, documentare și informare” programul de perfecționare a cuprins atît teme de orientare generală cît și teme de interes specific pentru lucrătorii din bibliotecile specializate în domeniul agriculturii și industriei alimentare. Cele mai multe teme au vizat aspecte concrete ale activității de bibliotecă (completarea colecțiilor, conservarea și organizarea lor, evidența colecțiilor, probleme financiar-contabile; descrierea și clasificarea publicațiilor), de traducere și documentare (redactarea traducerilor și rezumatelor; fișe adnotate; organizarea și exploatarea lor) sau de organizare a sistemului de informare în bibliotecile specializate de tip agricol.

Programul teoretic a fost completat în mod eficient cu aplicațiile practice organizate la Biblioteca Academiei de științe agricole și silvice, la Centrul special pentru perfecționarea cadrelor din Consiliul Culturii și Educației Socialiste și biblioteca Casei agronomului Stoenescu — Prahova, la Biblioteca Academiei R.S.R. și la Biblioteca centrală universitară la Institutul național de informare și documentare. De asemenea, a fost organizată o consfătuire cu producătorii și difuzorii de informații din sistemul agriculturii și industriei alimentare (editura Ceres, Biblioteca Academiei de Științe Agricole și Silvice, redacția revistelor agricole, Centrul de material didactic și propagandă agricolă, Agricultură Socialistă, Colectura bibliotecilor, Institutul național de informare și documentare și Oficiul de informare și documentare pentru agricultură și industrie alimentară).

Conceptul nu numai ca un simplu mijloc de transmitere a informațiilor de interes profesional de la centru spre unitățile din rețea, ci și ca un fructuos instrument de cunoaștere a realităților cu care se confruntă lucrătorii din bibliotecile agricole, a nevoilor lor concrete de informare și perfecționare, astfel încît dialogul profesional să se situeze, în etapa viitoare, pe coordonate eficienței sporite și ale unei noi calități, programul de perfecționare a constituit și un prilej de sondare a cursanților în acest sens.

În condițiile în care structura corpului de lucrători din bibliotecile de

profil agricol este, așa cum s-a văzut, destul de eterogenă, profesionalizarea bibliotecar-documentară făcîndu-se din mers, opinia oportunității unor asemenea cursuri de perfecționare, care suplinesc implicit pe cele de formare, a fost unanimă. Pentru cei mai noi în activitate, programul parcurs le-a dat însăși conștiința importanței rolului social-economic al triadei bibliotecar-traducător-documentarist; pentru cei mai experimentați, el a deschis o perspectivă clară activității bibliotecare și de documentare, creînd premisele așezării muncii pe criterii științifice, pe baze unitare.

Aprecierea generală a fost, cum era de așteptat, nuanțată de o realităț delimitată a curenților programului și a cadrului general de perfecționare.

Astfel, multitudinea de teme și probleme avute în vedere ar fi impus o durată mai mare a cursului, care să permită o tratare mai în profunzime a acestora; supraincercarea programului a determinat o abordare prea generală, mai mult o punere în problemă, ceea ce, în condițiile absenței unor materiale care să permită fixarea, completarea și adîncirea cunoștințelor pe bază de studiu individual, constituie un serios handicap pentru cursanți.

Dealtfel, participanții la programul de perfecționare s-au resimțit și de lipsa unor instrumente de lucru (cum ar fi CZU), necesare pentru aplicațiile practice din cadrul programului.

Deplin motivat a fost și dezideratul ca pe lângă temele de interes comun, traducătorii și documentariștii să beneficieze de un număr sporit de lecții de interes specific, ca și cerința caracterului mai aplicat al programului.

În absența unor instrumente de informare de specialitate, care să permită lucrătorilor din bibliotecile cu profil agricol să se mențină la curent cu noutățile profesiei și ale domeniilor conexe, participanții la cursurile organizate și-au exprimat convingerea în utilitatea unor întâlniri periodice de lucru și a unor schimburi de experiență, atît între specialiștii din bibliotecă, cît și între începători și lucrătorii experimentați.

În fine, un deziderat unanim exprimat a fost cel al îndrumării metodice permanente, de către Biblioteca ASAS, a unităților din rețea, atît prin mijloace directe, cît și prin intermediul unor materiale metodice scrise.

În raport complementar cu programul de perfecționare profesională și ca modalitate de valorificare în practică a cunoștințelor dobîndite, a fost conceput și un Plan de lucru pentru creșterea gradului de valorificare a revistelor agricole străine în producție și cercetare, la a cărui realizare vor concura, sub conducerea Bibliotecii ASAS, toți lucrătorii din rețea.

Lecturi de interes profesional

Lista bibliografică pe care v-o supunem atenției înregistrează, într-o selecție subiectivă, câteva din lucrările care pot îmbogăți cultura profesională a lucrătorilor din bibliotecă. Pufîndătea aparițiilor editoriale cu adresabilitate directă este suplinită de abundența și diversitatea publicațiilor din domeniile cu care bibliologia, ca știință de graniță, se interfează (culturologie, sociologie, psihopedagogie, estetică). De asemenea, imperatiile epocii contemporane impun ca zone obligatorii de interes domeniile științei conducerii, eficienței economice, statisticii etc.

Cu conștiința că recomandările noastre bibliografice (în genere circumscrise producției editoriale a ultimului deceniu) sînt departe de a epuiza lucrările valoroase și poate chiar

domeniile ce trebuie să stea în atenția bibliotecarilor, constituind mai mult niște simple repere de lectură, le prezentăm în continuare într-o grupare ce are în vedere bibliologia, sociologia, psihopedagogia, estetica și problemele receptării literaturii, conducerea științifică, statistică și gestiunea financiară.

Nu am cuprins în bibliografie, deoarece ele se găsesc în permanență pe masa de lucru a oricărui bibliotecar, documentele programatice ale partidului nostru, culegerile tematice, cuvîntările secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate, la umanismul socialist și creativitate, la cultură și artă, la știință și informare.

Bibliografie selectivă

Flocon, Albert. Universul cărților. Studiu istoric de la origini pînă la sfîrșitul secolului al XVIII-lea. Traducere de Radu Berceanu. Cu o prefață de Barbu Theodorescu. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1976. 496 p.

Geck, Elisabeth. Gutenberg și arta tiparului. Traducere de Emeric Deutsch. Prefață de Dan Dumitrescu. Buc., „Meridiane”, 1979. 139 p. (Curent și sinteză, 25).

Stoica, Ion. Alma mater librării. Buc., E.D.P., 1979. 147 p.

★

Baldensperger, Fernand. Literatură, creație, succes, durată. Traducere și note: Virginia Șerbanescu. Cuvînt introductiv: Al. Dima. Buc., „Univers”, 1974. 312 p.

Bernstein, Basil. Studii de sociologie a educației. Selecția textelor și studiu introductiv de Lazăr Vlăscănuș. Traducere: Rola și Fred Mahler. Buc., E.D.P., 1978. 244 p. (Pedagogia secolului XX).

Câmpeanu, Pavel. Oamenii și televiziunea. Privire sociologică asupra telespectatorilor. Buc., „Meridiane”, 1979. 244 p. + 12 f.

Cholcea, Septimiu. Chestionarul în investigația sociologică. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1975. 230 p.

Escarpit, Robert. Litarar și social. Elemente pentru o sociologie a literaturii. Traducere și prefață de Constantin Crișan. Note de Florian Gaba. Buc., „Univers”, 1974. 392 p.

Goldmann, Lucien. Sociologia literaturii. Cuvînt înainte de Miron Constantinescu. Studiu introductiv și îngrijirea ediției: Ion Pascadi. Buc., Editura politică, 1972. 299 p. (Idei contemporane).

Hersoni, Traian. Sociologia literaturii. Buc., „Univers”, 1973. 311 p. (Studii)

Hoffmann, Oscar. Sisteme conceptuale operaționale în sociologie. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1977. 264 p.

Ioanid, Ileana. Societate și cultură. (Incercări metodologice). Buc., Editura politică, 1979. 228 p.

Mo Luhan, Marshall. Galaxia Gutenberg. Omul și era tiparului. Cuvînt înainte de Victor Ernest Mășec. Traducere din limba engleză de L. și P. Năvodaru. Buc., Editura politică, 1975. 456 p.

Moles, Abraham A. Sociodinamica culturii. Studiu introductiv de Paul Caravia. Traducere de I. Pechen. Buc., Editura științifică, 1974. 293 p.

Neculau, Adrian. Liderii în dinamica grupurilor. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1977. 215 p. (Col. Psyché).

Szczepanski, Jan. Noțiuni elementare de sociologie. Buc., Editura științifică, 1972. 443 p.

Wright Mills, C. Imaginația sociologică. Prefață și traducere de Petru Berar. Buc., Editura politică, 1975-324 p. (Idei contemporane).

Stahl, Henri H. Teoria și practica investigațiilor școlare. Vol. 1. Metode și tehnici. Buc., Editura științifică, 1974. 360 p.; Vol. 2. Corectările interdisciplinare zonale. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1975. 253 p.

Stoetzel, Jean și Girard, Alain. Sondajele de opinie publică. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1975. 287 p. (Sinteze sociologice).

Zamfir, Elena. Modelul sistematic în sociologie și antropologia culturală. Buc., 1975. 192 p. (Sinteze sociologice).

Berger, Gaston. Omul modern și educația sa. (Psihologie și educație). În românește de: F. Brunea-Fox și Lisette Daniel. Buc., E.D.P., 1973. 124 p. (Pedagogia secolului XX).

Dottrens, Robert. A educa și a instrui. Traducător: Manolache și Andreescu Andriadi. Buc., E.D.P., 1970. 356 p. cu fig.

Clapadere, Edouard. Educația funcțională. Traducere revăzută conform ultimei ediții a originalului de prof. Marin Niculescu. Buc., E.D.P., 1973. 176 p. (Pedagogia secolului XX).

Davitz, Joel R. și Ball, Samuel. Psihologia procesului educațional. Traducere de Irina Burlui. Buc., E.D.P., 1978. 807 p. cu fig. (Pedagogia secolului XX).

Dumitrescu, Gheorghe T., Manolache, Anghel și Roșianu, Mihai. Pedagogia socială — știința educației permanente a maselor de adulți. Buc., Editura politică, 1972. 401 p.

Golu, Pantelimon. Psihologie școlară. Buc., E.D.P., 1974. 388 p. cu fig. și graf.

Jinga, Ioan. Cultura de masă. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1975. 308 p.

Landau, Erika. Psihologia creativității. Traducere: Ana Aronescu, Lorentz Aronescu. Buc., E.D.P., 1979. 139 p. (Pedagogia secolului XX).

Larmat, Jaques. Genetica inteligenței. Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1977. 183 p. (Colecția Psycho).

Lengrand, Paul. Introducere în educația permanentă. Traducere de Constantin Anghel și Ion Floroiu. Prefață la ediția românească de prof. univ. dr. doc. Stancu Stolan. Buc., E.D.P., 1973. 120 p. (Pedagogia secolului XX).

Löwe, Hans. Introducere în psihologia învățării la adulți. Traducere de Leon Topa. Buc., E.D.P., 303 p. (Pedagogia secolului XX).

Malița, Mircea. Aurul cenușiu. Vol. I—II. Cluj-Napoca, Dacia, 1971, 1972. Vol. I. 172 p.; vol. II. 150 p.

Popescu, Tiberiu. Educația adulților. Microsisteme locale. Buc., E.D.P., 1974. 216 p.

★

Pottingă, Constantin. Socialismul și cultura de masă. Iași, Junimea, 1972. 319 p.

Faguet, Emile. Artă de a citi. În românește de Lidia Cucu-Sadoveanu. Buc., „Albatros”, 1973. 151 p. (Micul ghid „Albatros”).

Forster, E.M. Aspecte ale romanului. Buc., E.P.L.U., 1968. 192 p.

Ianoși, Ion. Dialectica și estetica. Buc., Editura științifică, 1971. 284 p.

Marcus, Solomon. Poetica matematică. Buc., Editura Academiei R.S.R., 1970. 401 p.

Partene, Constantin. Literatura în școală. Contribuții la o didactică modernă a disciplinei. Buc., E.D.P., 1977. 295 p.

Tomasevski, B. Teoria literaturii. Buc., Univers, 1973. 399 p.

Volpe, Galvano della. Critica gustului. Buc., „Univers”, 1975. 296 p.

★

Structurile organizaționale și eficiența acțiunii. Colectivul de coordonare: Ion Tudorescu, Mihai Florea, Cornel Popa. Buc., Editura Academiei, 1979. 271 p.

De Landsheere, Viviane și De Landsheere, Gilbert. Definirea obiectivelor educației. Traducere de Constantin Urmă. Buc., E.D.P., 1979. 288 p. (Pedagogia secolului XX).

Hidos, Cornel. Proiectarea structurilor organizaționale. Buc., Editura politică, 1974. 239 p.

Siletchi, M. și Curta, L. Modelarea matematică a proceselor sociale. Buc., Editura Academiei, 1972. 267 p.

Studiul sistemelor în știința conducerii. Lucrări elaborate în cadrul Laboratorului de știința conducerii societății de la Academia „Ștefan Gheorghiu” în cursul anului 1977. Coordonatori: Sergiu Tamaș, Paul Constantinescu. Buc., Editura Academiei, 1979. 248 p.

Bârbat, Al. Teoria statisticilor sociale. Buc., E.D.P., 1972. 344 p.

Iovănescu, Teodor. Gestiunea unităților culturale-artistice. Buc., E.D.P., 1980. 248 p.

Ivănescu, Ion și Biși, Elena. Căluza statistică. Buc., E.D.P., 1971. 124 p.

Probleme ale gestiunii financiare în unitățile economice de stat. Buc., Editura Academiei, 1977. 220 p.

Ștefan, C. Statistica economică și statistica principalelor ramuri ale economiei naționale. Buc., E.D.P., 1973. 600 p.

Topoiu, Constantin. Evidența bugetară. Craiova, „Scrisul românesc”, 1977. 352 p.

L. E.

Examenul maturității profesionale

Sesiunea de finalizare a perfecționării pregătirii profesionale a directorilor bibliotecilor județene, desfășurată în perioada 10-16 noiembrie 1980, sub semnul „pentru o nouă calitate în activitatea bibliotecară”, merită a fi apreciată din două puncte de vedere distincte.

Pe de o parte este vorba de **concepția** ce a stat la baza acestei acțiuni de finalizare. Centrul special de perfecționare a cadrelor al Consiliului Culturii și Educației Socialiste a creat un cadru organizatoric și metodologic nou, locul examinării de la catedră fiind lăsat confruntării dinamice („colocviu-dezbateri”), controlul dogmatic de cunoștințe profesionale substituindu-se invitația la creativitate profesională, cei 25 de directori de bibliotecă județene participanți fiind chemați să-și demonstreze nivelul de competență prin comunicări și referate, rod al angajării lor concrete în activități de cercetare științifică, experiment și meditație activă asupra sarcinilor bibliotecii publice, asupra problemelor cu care se confruntă aceasta în etapa actuală.

Astfel gândită, finalizarea s-a convertit, de fapt, ea însăși într-o nouă formă de perfecționare, caracterul de schimb de experiență elevat, de dialog profesional, fiind dominantă manifestării. Această idee a organizatorilor programului de perfecționare a rodit și în alegerea cadrului de desfășurare, nu la „centru”, ci în două biblioteci județene cu statut de unități pilot, cele din Galați și Constanța. Programul a cuprins nu numai simple vizite de cunoaștere a bibliotecilor respective în concepția lor generală de organizare și funcționare, ci schimburi de experiență efective, pe grupe de lucru. La Galați au fost avute în vedere compartimentele: completarea și organizarea colecțiilor, relații cu publicul, informarea bibliografică, oaspeților oferindu-li-se posibilitatea de a asista și la un Consiliu al oamenilor muncii, cu tema „Situația restanțelor împrumutului la domiciliu și recuperarea lor, pentru anul 1980”. Un element inedit al schimbului de experiență de la Galați l-a constituit prezentarea unor tehnici și mijloace audio-vizuale (filmul „Drumul cărții către cititor”, setul de diapositive „Tehnică muncii intelectuale” și bibliografia ilustrată „Eroi au fost, eroi eroi sint încă”), cu concursul pasionatului animator al bibliotecii din Tecuci, Ștefan Andronache. La

Constanța, schimbul de experiență s-a axat în principal pe problemele organizării bibliotecii județene în condițiile amenajării unui local cu altă destinație inițială; secția pentru copii a bibliotecii județene și extinderea activității de lectură prin filiale. Un moment aparte l-a constituit schimbul de experiență cu colectivul de bibliotecari și ingineri, ce lucrează în compartimentul de informare documentară în tehnică.

Celălalt punct de vedere din care ne propunem să apreciem sesiunea de finalizare este cel al **nivelului de profesionalitate** cu care directorii s-au prezentat la acest „examen”, detectabil atît în ceea ce privește alegerea temelor, cît mai ales în modul de tratare și în egală măsură în intervențiile cu care s-au angajat în colocviul-dezbateri.

Prin temele abordate, orientate în bună măsură și de unele criterii preferențiale, dar și de unele cerințe obiective ale mișcării biblioteconomice actuale sau de condițiile concrete de desfășurare a activității ale unității bibliotecare/conduse, lucrările s-au grupat în trei mari categorii tematice: I. Conducerea și organizarea științifică a bibliotecii; II. Propaganda cărții și a bibliotecii. Sociologia lecturii; III. Valorificarea patrimoniului bibliofili.

În marea lor majoritate, temele ce au stat în atenția conducătorilor de bibliotecă s-au dovedit interesante, cu valoare aplicativă sau dezvoltând metodologii care au fost validate de practică; au fost rodul unor documentări atente sau al unor investigații științifice, aducînd de cele mai multe ori dacă nu neapărat noutăți absolute, oricum unghiuri personale de abordare. Citeva lucrări merită o mențiune specială pentru maturitatea profesională a autorilor lor, pentru interesul temelor abordate și soluțiile profesionale propuse, constituind adevărate contribuții la teoria și practica bibliotecară. Este vorba de: **Regulamentul de organizare și funcționare — instrument al conducerii și organizării bibliotecii** (Nedelcu Oprea, Biblioteca „V.A. Urechia” — Galați); **Norme juridice privitoare la conducerea, organizarea și administrarea bibliotecii** (Ion Holhos, Biblioteca „Astra” Sibiu); **Depistarea, organizarea și valorificarea cărții din patrimoniul cultural național** (Silvestru Voinescu — Biblioteca județeană Argeș); **Buletinul „Biblioteca” în cincinalul revoluției tehnico-științifice. Analiză de conținut** (George Pătrașcu — Biblioteca județeană Brăila), **Biblioteca jude-**

țeană, organizatorul informării documentare în sprijinul producției la nivelul municipiului. Prezentarea unui experiment (Dumitru Constantin Zamfir, Biblioteca județeană Constanța); **Fundamentarea științifică a deciziei, ca element esențial în activitatea de conducere** (Mihai Ianculescu, Biblioteca județeană Timiș). Și lista ar putea fi poate încă extinsă.

Au fost și lucrări realizate sub fascinația teoretizării excesive și altele care au bătut pasul pe loc sau au adoptat soluția comodă a relațiilor, dar nici una nu s-a situat sub un nivel mediu de interese.

Poate organizatorii cursului ar fi trebuit să vegheze pentru evitarea unor suprapuneri tematice, nemotivate mai ales în cazul lucrărilor ce au abordat aspecte ale propagandei cărții și a bibliotecii. Oricum, așa cum arăta directorul Centrului special de perfecționare a cadrelor, Florian Banc, în cuvîntul de evaluare a programului de perfecționare a directorilor bibliotecilor județene, pornind de la cișturile actualei etape, dominată de principiul instruirii active, ca și de la analiza neîmplinirilor, programul etapei viitoare, corespunzătoare cincinalului 1981—1985, va fi conceput, pe baza unor și mai strînse raporturi de colaborare între centru și participanții la formele de reciclare, cu accent sporit pe studiul individual, lucrările personale dobîndind o și mai mare importanță. Astfel, ele vor avea în vedere și rezolvarea unor probleme concrete ale bibliotecii și ale județului, dar, în primul rînd, se va viza, prin lucrul pe echipe, în care vor fi cooptați și specialiști din B.C.S., rezolvarea unor probleme de interes național, realizarea temelor de cercetare fiind urmărită cu mai multă atenție în diferitele ei etape.

Pentru reușita sesiunii de la Galați și Constanța, un merit aparte revine bibliotecilor gazdă, care au oferit nu numai o ambianță de lucru propice dar și multe reșpere profesionale pentru colegii oaspeți.

I.T.

Final promițător

Atestarea bibliotecarilor care au parcurs programul de opțiune „Sisteme de indexare a publicațiilor” a demonstrat prin lucrările personale prezentate și prin colocviul-dezbateri care a avut loc, hotărîrea acestora de a traduce în viață obiectivele stabilite

de documentele programatice ale Congresului al XII-lea vizînd trecerea la o nouă calitate.

Programul de opțiune parcurs în cei cinci ani, îndrumat cu competență și seriozitate de Zenovia Niculescu, instructor expert la Centrul special de perfecționare a cadrelor, a urmărit atît perfecționarea profesională a bibliotecarilor prin organizarea de întâlniri ale acestora cu specialiști în indexare din marile biblioteci, cît și aplicarea cunoștințelor căpătate în rezolvarea unor probleme dificile ale activității de clasificare a publicațiilor și ale catalogului sistematic, cum ar fi: crearea unor instrumente de lucru necesare sectorului de clasificare, stabilirea unor metodologii specifice acestui sector, unificarea și restructurarea unor grupe conform modificărilor intervenite în tabelele CZU, revizuirea sistemului de divizionare, alcătuirea indexului alfabetic etc.

Lucrările de atestare, departe de a trata subiecte sterile lipsite de aplicabilitate, s-au axat în marea lor majoritate pe modalitățile folosite în rezolvarea problemelor amintite. Menționăm în acest sens lucrările: „Relevarea conținutului cărților prin elementele descrierii bibliografice și prin indicele de clasificare zecimală în fișa unică de catalog” (Drăghici Rodica-Biblioteca județeană Brăila), „Probleme ale clasificării cărților în biblioteca județeană Constanța” (Petre Georgeta — Biblioteca județeană Constanța), „Clasificarea zecimală universală. Clasa 5 Matematică. Științe ale naturii”. (Radu Mihail Alexandru — Biblioteca județeană Argeș), „Metodologia clasificării zecimală a publicațiilor la nivelul bibliotecilor orașenești. Grupa 82 Literatură” (Elvira Roșianu — Biblioteca orașenească Sighișoara) — lucrări ce și-au propus să abordeze probleme legate de clasificarea publicațiilor în bibliotecile respective.

Alte lucrări au prezentat metode și tehnici de lucru folosite pentru perfecționarea cataloagelor sistematice, pentru transformarea lor în instrumente eficiente de informare (“Organizarea catalogului sistematic. Clasa 3 Științe sociale — Dell Abgnolo Ilinca, Biblioteca județeană Galați, „Organizarea și verificarea diviziunii 37 Educație. Învățămînt în catalogul sistematic al Bibliotecii județene Brașov” — Bernad Irina, Biblioteca județeană Brașov, „Reorganizarea catalogului sistematic în Biblioteca județeană Argeș — Ungureanu Maria, Biblioteca județeană Argeș”, „Catalogul tematic ilustrat pentru copii” — Zaharia Nina, Biblioteca județeană Botoșani.)

Organizarea indexului alfabetic al catalogului sistematic, ca auxiliar indispensabil de regăsire a informațiilor înmagazinate în catalog, a intrat de asemenea, în preocuparea unor bibliotecari incluși în acest program (Demeter Iudita — Biblioteca orașenească Reghin, Munteanu Tinca — Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu” — București, Ferencz Klava — Biblioteca județeană Mureș; Gongorici Carmen — Biblioteca județeană Argeș).

Putem afirma că întregul program s-a dovedit a fi un schimb de experiență util, de aceea ne exprimăm regretul că biblioteci județene mari (Bihor, Timiș, Suceava, Arad) în care sînt bibliotecari ce se ocupă exclusiv de clasificarea publicațiilor și de organizarea catalogului sistematic nu au orientat lucrătorii respectivi spre acest program.

Rezumîndu-ne la a enunța cîteva din temele și lucrările prezentate vom reveni în numărul viitor cu o abordare largă a problemelor dezbătute, în intenția de a generaliza unele idei, experiențe, metodologii, examinînd în același timp și aclele rezolvări și soluții discutabile.

Foaie volantă a bibliotecii municipale

Începînd din septembrie anul acesta, în peisajul instrumentelor de propagandă a cărții și a bibliotecii editate periodic de bibliotecile noastre publice și-a făcut apariția o foaie volantă lunară, intitulată **Biblioteca și cititorul**, elaborată de **Biblioteca municipală Turda**. Forma este într-un fel inedită, în practica acestei activități, destul de extinsă în rîndul bibliotecilor, fiind mai des întîlnite ghidurile, bibliografiile de recomandare (tematice sau monografice) etc.

Cu un conținut restrîns la două pagini (recto și verso) de text dactilografiat în cadrul unor rubrici cu titlurile tipărite, foaia volantă a bibliotecii turdene apare ca un instrument de adresare directă a cititorului — beneficiar. Informația oferită acestuia este foarte actuală și cuprinde, potrivit rubricăției, știri din activitatea, dotarea și organizarea bibliotecii („Știri”), date diverse pe teme de interes pentru activitatea cu publicul a instituției („Vă prezentăm”), titluri de noi apariții editoriale achiziționate de bibliotecă („Noutăți editoriale”) — toate acestea pe recto foi, precum și o bibliografie de recomandare pe teme propuse de bibliotecă — la rubrica „Bibliografie de recomandare”. În primele două foi aparute (septembrie și octombrie), temele au fost: „Contribuția tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea gândirii social-politice și economice contemporane” și „Știința și tehnologia în slujba progresului și dezvoltării”. Tot ca problematică abordată ne-a reținut atenția conținutul rubricii „Vă prezentăm” din numărul pe octombrie, în care, sub semnătura conducătorului colectivului bibliotecii, Mircea Ioan, sînt înfățișate concluziile unei investigații sociologice asupra intereselor de lectură ale cititorilor.

Redactată corect, cu mijloace la îndemna oricărei biblioteci, foaia volantă editată de Biblioteca municipală Turda este de apreciat ca o inițiativă dintre cele mai laudabile. Dincolo de utilitatea ei imediată — de instrument de informare și propagandă, merit să apropie cît mai mult și mai direct biblioteca publică de colectivitatea pe care o servește —, această foaie vădește preocupări îmbucurătoare, la nivelul instituțiilor ce nu fac parte din primul eșalon, de depășire a unor stări și acțiuni rutiniere, tocite, în pericol de a-și pierde mereu din eficiență. Totodată, o dovadă a inepuizabilelor resurse de creativitate în planul profesiei bibliotecare.

GEORGE SEBASTIAN

Aniversări

25 de ani de la înființare

Biblioteca centrală de stat și rolul său de agenție bibliografică

Participarea activă a statelor la schimbul mondial de valori reprezintă o necesitate majoră, determinată de cauze obiective și durabile, amplificate de revoluția tehnico-științifică contemporană și de cerințele sporirii eficienței activităților de orice natură. În acest circuit al schimbului de valori a fost inclusă și informația, evaluată ca resursă importantă pentru dezvoltarea socială, economică și culturală, a progresului.

Pe această bază, bibliotecile, în calitate de păstrătoare și organisme specializate de prelucrare a surselor de informații și a informației înseși, au devenit astăzi adevărate servicii ale comunității naționale și internaționale, iar bibliotecarii, principalii furnizori de informații prelucrate. Deopotrivă, bibliografiile naționale, ca instrumente de informare care comunică informații organizate în structuri general acceptate, au cunoscut o dezvoltare deosebită, ca urmare a unei mari utilizări, devenind mediatore ale schimburilor de informații. Această funcție, dezvoltată mai ales în ultimii ani, are în vedere calitățile bibliografiei a), de a reflecta, prin informațiile pe care le înglobează, evoluția tendințelor culturale și literare, progresul dezvoltării științifice și economice, evenimentele în desfășurarea lor; b), de a da informații detaliate asupra documentelor produse într-o țară sub raportul responsabilității intelectuale a celor ce le-au produs, al conținutului și nivelului de adresabilitate al acestora.

Bibliografia națională, rezultat al unei îndelungate experiențe de înregistrare a producției naționale de tipar, pe care azi o denumim „control bibliografic național”, s-a dovedit a fi cel mai reprezentativ și mai stabil instrument de informare din fiecare țară; existența ei a fost și rămâne indisolubil legată de existența bibliotecii naționale (sau a unui organism dependent de aceasta) care, în calitate sa fundamentală de depozit legal, adună, păstrează și pune în valoare patrimoniul național de tipărituri. Integrat activităților bibliotecii, controlul bibliografic național este rezultatul și, în același timp, produsul unui proces unic de prelucrare,

înființată în anul 1955, Biblioteca centrală de stat îndeplinește funcții proprii unei biblioteci naționale moderne care în prezent o definesc ca: depozit legal central al statului; centru național de catalogare; centru național de informare bibliografică; centru de informare documentară în domeniile culturii și bibliologiei; centru național al rezervei de tipărituri; centru național pentru schimburile internaționale; centru metodologic și de studiere sociologică a lecturii.

Potrivit acestor funcții conferite prin acte normative, B.C.S. s-a dezvoltat ca organism care a centralizat și integrat activități într-o structură funcțională și operațională în baza unei concepții unitare și pe baza unei metodologii de specialitate.

cu implicații și efecte la nivel național și internațional.

În prezent, prin eforturi conjugate, bazele acestui control și ale prelucrării informațiilor se largesc și se perfecționează ca urmare a realizării și dezvoltării sistemelor naționale și internaționale de informare, care, indiferent de specialitățile lor, se bazează toate pe existența masivelor de informații produse și organizate în fiecare țară.

În domeniul bibliotecilor și al schimbului de informații bibliografice, sistemul mondial de Control Bibliografic Universal (CBU) își propune să atingă unul din obiectivele importante în domeniul circulației informațiilor, utilizarea în comun a datelor bibliografice de bază, rezultate din controlul bibliografic național, făcându-le disponibile rapid și într-o formă acceptată internațional.

CBU, definit și acceptat ca sistem mondial și obiectiv al Sistemului național de Informare (NATIS), în 1974 la Conferința interguvernamentală asupra infrastructurilor naționale de documentare, bibliotecii și arhive, devenit azi operațional în unele țări ale lumii, oferă un înalt grad de organizare și de practicare a schimbului internațional de informații bibliografice.

În cadrul CBU, un organism denumit în mod generic „agenție bibliografică națională” este chemat să răspundă exigențelor transferului și ale activităților riguroase de standardizare internațională. Locul, rolul și funcțiile acestor agenții au fost definite, la Congresul internațional asupra bibliografiilor naționale, astfel:

„Conceptul de CBU — program pe termen lung vizând crearea unui sistem mondial pentru controlul și schimbul de informații bibliografice — implică instituirea prealabilă a unei rețele de componente naționale integrate la nivel internațional pentru a forma sistemul CBU. Pentru constituirea CBU, componenta națională poate fi biblioteca națională sau o altă instituție care, în conformitate cu dispozițiile naționale de depozit legal, primește toate tipurile de documentare având un conținut informativ”.

În acest mod a fost asigurat un cadru și în același timp o bază pentru realizarea și preluarea de noi sarcini tot mai complexe, izvorite din comandamente sociale și deopotrivă din necesitatea organizării și utilizării documentelor și informațiilor, a dezvoltării rețelei de biblioteci din țară, a promovării domeniului.

După 25 de ani de existență, B.C.S. se înfățișează nu numai cu un patrimoniu însemnat prin mărimea și valoarea lui, dar mai ales cu o gamă largă de activități desfășurate pe multiple planuri. Acestea, într-o foarte succintă enumerare, se definesc ca:

1. activități de creare, completare, organizare, comunicare și de conservare a propriilor colecții de

tipărituri și a altor categorii de documente;

2. activități de interes național în domeniul informării bibliografice și de catalogare pe baza prelucrării centralizate a documentelor prin: a. elaborarea celor 10 serii ale bibliografiei naționale curente pe baza intrărilor în Depozitul legal central al statului; b. realizarea fișelor de catalog pentru bibliotecile din țară; c. elaborarea cataloagelor colective și a repertoriilor naționale pentru producția străină de cărți și periodice intrate în bibliotecile din țară prin prelucrarea centralizată a informațiilor bibliografice;

3. activități de documentare de ramură în domeniile culturii și al bibliologiei;

4. activități de informare bibliografică și de documentare la cerere;

5. activități de transfer și schimb al surselor primare și al informațiilor bibliografice către beneficiari interni și externi în cadrul practicilor de împrumut și schimb național și internațional.

Referindu-ne numai la activitățile informaționale pe care le realizează B.C.S. în etapa actuală, putem spune că ele se constituie într-un sistem de informare, deoarece: sînt rezultatul activităților științifice centralizate, realizate în acord cu normele și direcțiile internaționale cele mai noi de dezvoltare a domeniului; sînt concepute ca evidențe naționale și/sau instrumente de informare (bibliografice sau documentare) de interes național (bibliografia națională, cataloage colective, bibliografii de bibliografie, documentarea în cultură și bibliologie etc.) potrivit practicilor naționale și în acord cu normele internaționale de catalogare și bibliografie; întrunesc calități care permit transferul (Shared cataloguing) sau medierea transferului de informații la nivel internațional către beneficiari diversificați ca nivel de pregătire, cerințe, activități etc. (colaborări la publicații internaționale de informare, schimb de informații cu țările socialiste etc.).

Dar, indiferent din ce unghi am evalua activitatea realizată astăzi, nu putem să nu menționăm rolul hotărîtor pe care l-a avut prelucrarea centralizată a documentelor, care, la nivel național, a asigurat aplicarea unitară a unor norme de descriere bibliografică, înălțurînd totodată procesele repetabile de prelucrare pentru categorii de documente identice ca formă și conținut care intră în numeroase biblioteci. Ceea ce este însă esențial, prelucrarea centralizată a per-

mis prelucrarea o singură dată a edițiilor naționale intrate în depozitul legal și incluse în seriile bibliografiei naționale curente.

În perspectivă, prelucrarea centralizată va fi „proces tehnologic” complex menit să asigure realizarea unui sistem automatizat de informare al cărui obiectiv principal va fi acela de valorificare a informațiilor bibliografice și a informațiilor documentare la un nivel superior.

Succinta trecere în revistă a activității B.C.S., generată permanent de funcțiile și atribuțiile ce-i revin, dezvăluie rolul pe care aceasta îl poate avea nu numai în CBU dar și în NATIS, dată fiind relația directă dintre cele două sisteme.

În acest context putem spune că B.C.S., ca element de bază în infrastructurile sistemului național de informare și ca element componentă națională într-un sistem internațional, va contribui, alături de celelalte componente instituționale ale infrastructurii naționale, la atingerea obiectivelor fundamentale ale sistemului național de informare, ca și a altor sisteme în măsura în care „descrierea bibliografică produsă pentru bibliografia națională va servi drept intrare în alte sisteme de informare și vice-versa”. Dealtfel, în această situație care urmărește utilizarea și valorificarea la maximum a informațiilor, apreciem rolul deplin al B.C.S. de agenție bibliografică națională, rol care de fapt exprimă o stare calitativ nouă, dată fiind implicarea ei directă și concomitentă atât la nivel național cât și internațional.

În prezent, în activitățile realizate de B.C.S. în acest sistem integrat de prelucrare centralizată, următoarele pot fi nominalizate ca aparținând calității sale de agenție bibliografică:

- primește și conservă edițiile naționale (toate categoriile de documente ale producției naționale de tipar);

- întocmește statistica oficială a producției naționale de tipar, pe care o comunică Direcției Centrale de Statistică și UNESCO;

- elaborează și publică bibliografia națională curentă, alcătuind fișa bibliografică definitivă și indexuri cumulative pentru documentele care alcătuiesc edițiile naționale;

- menține la zi fișiere de control pentru numele autorilor naționali (persoane și colectivități) și publică, începând din 1973, liste anuale pentru autorii colectivi naționali;

- înregistrează analitic articole din colecțiile de periodice ce fac parte din producția națională de tipar, elaborând o serie analitică a bibliografiei naționale curente;

- înregistrează într-o serie separată (Daco-românică) descrieri bibliografice ale documentelor care nu fac parte din edițiile naționale însă care privesc țara și/sau autorii ei naționali;

- redactează și difuzează fișe de catalog pentru bibliotecile din țară;

- stabilește și aplică reguli de catalogare în elaborarea bibliografiei naționale curente și a cataloagelor colective naționale;

- asigură elaborarea cataloagelor colective pentru cărțile străine în vederea localizării și identificării lor;

- transferă informații în subsistemele NATIS și în sistemul educațional;

- comunică unor organisme internaționale sau străine informații asupra edițiilor naționale (Index translationum, British Annual Bibliography of English Language and Literature, Bibliographie Internationale de l'Humanisme et de la Renaissance etc.);

- comunică subsistemului de înregistrare automatizată a periodicelor din cadrul SIST informații bibliografice asupra periodicelor românești, în calitate de Organism național desemnat (OND);

- comunică subsistemelor NATIS și sistemului educațional informații asupra documentelor reprezentând ediții naționale;

- asigură desemnarea selectivă a informației (DSI) privind edițiile naționale la cererea expresă atât a unor beneficiari interni cât și externi;

- constituie instrumente de bază pentru difuzarea edițiilor naționale prin intermediul schimburilor internaționale și pentru practicarea Disponibilității Universale a Publicațiilor (UAP).

În viitor, crearea unui sistem automatizat de informare ca și deschiderea pe care o oferă participarea B.C.S. la realizarea CBU va însemna nu numai asigurarea schimburilor de informații bibliografice dar și perfecționarea și extinderea unor activități de interes și cu efecte la nivel național în domeniul metodologic și informațional. Afirmând aceasta avem în vedere necesitatea aplicării normelor de descriere (ISBD) și numerotare internațională (ISBN, ISSN), a realizării unui format de introducere, prelucrare și transfer a informațiilor, menținerea la zi a fișierelor de vedete pentru autorii naționali, a creării, dezvoltării și

exploatării bazelor de date pentru producția națională de tipărituri și a altor categorii de documente, a valorificării în NATIS a informațiilor bibliografice primite din rețeaua CBU.

Toate aceste activități — prezente și viitoare — ne oferă imaginea B.C.S. în calitate de agenție bibliografică națională română, existentă deja în țesătura actuală de activități și servicii.

Odată cu implementarea sistemului automatizat de informare sintem însă siguri că B.C.S., intrând într-o nouă etapă a existenței sale, își va onora în primul rând obligațiile sale de bibliotecă națională, agenția bibliografică însemnând doar o extindere și o perfecționare a activităților actuale închinată valorificării superioare a resurselor existente.

În concepția noastră deci, agenția bibliografică națională este biblioteca națională însăși. Ca atare, ea funcționează nu ca o structură suprapusă, alăturată sau subordonată, ci se identifică cu atribuțiile și funcțiile bibliotecii naționale, cu structura intimă și proprie a unei biblioteci naționale, în cazul nostru, Biblioteca centrală de stat.

În viitor, Biblioteca centrală de stat ca agenție bibliografică ce va dispune de un sistem automatizat conceput să funcționeze pe principiul unei „plăci turnate” va avea posibilitatea să transmită și să primească informațiile bibliografice „din” și „în” multiple sensuri: NATIS, CBU, UNISIST, pe principiul conexiunilor directe sau prin intermediul componentelor NATIS, în măsura în care va fi asigurată compatibilitatea. Deopotrivă participând la schimburile de informații bibliografice în cadrul rețelei CBU, Biblioteca centrală de stat va fi în măsură nu numai să transmită dar să și primească informații bibliografice asupra edițiilor naționale din alte țări care, prin atribuțiile lor de pertinență, calitate și nouitate, vor intra în circuitul valorificării resurselor la nivel național.

Ioana CREȚEANU
șef Serviciu bibliografic B.C.S.

Agenda

Manifestări omagiale Mihail Sadoveanu

la biblioteca ce-i poartă numele

Nu intenționăm o trecere exhaustivă în revistă a temelor și formelor, al căror număr și diversitate, născute din însăși monumentalitatea operei sadoveniene, sînt demne de apreciat, atît prin adresabilitatea lor foarte variată, cît și prin volumul de muncă și de pasiune încorporat. Socotim însă esențial necesară sublinierea, fie și lapidară, a concepției integratoare ce i-a guvernât pe organizatori. Integrarea nu s-a consumat numai la nivelul angajării în conceperea și organizarea programului de manifestări omagiale, alături de Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu”, ca principal animator, a instituțiilor și organismelor înscrise pe genericul manifestărilor — Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București; Uniunea Tineretului Comunist, Comitetul municipal București; Consiliul municipal al organizației pionierilor —, ci s-a făcut simțită în toate articulațiile programului.

Este vorba, în primul rînd, de angajarea, alături de Biblioteca municipală și secțiile ei — pentru copii și pentru tineret — a unui număr însemnat de unități din rețeaua bibliotecilor publice ale Capitalei (15), ca organizatoare și ca gazde ale unor asemenea manifestări, astfel încît, pînă în cele mai îndepărtate zone ale Capitalei, cartea a fost mijlocul de omagiere a marelui făurător de cărți.

Vizînd a atinge cele mai diverse zone ale sensibilității estetice ale publicului iubitor de literatură din București, forșelor bibliotecare li s-au alăturat, răspunzînd generos la chemare, nu numai scriitorii, criticii literari și editori, ci și actori, cineaști, plasticieni și muzicieni, oferind posibilități de cunoaștere a creației sadoveniene în diferitele ei ipostaze și de pătrundere pe diverse porți în universul operei sale. Și dacă un simplu număr are prin sine însuși semnificație (pentru că o listă e imposibil de inserat), putem spune că numărul colaboratorilor a fost de peste 60.

În fine, un ultim aspect al integrării pe care dorim să-l relevăm este descentralizarea manifestărilor, raportul dintre cele organizate la sediu și cele duse în mijlocul publicului cititor — în scoli, întreprinderi și instituții — fiind net în favoarea celor din urmă.

La capătul celor 15 zile de-a lungul cărora în Capitală s-au desfășurat manifestările cuprinse în programul omagial Mihail Sadoveanu (1-15 noiembrie a.c.), se poate aprecia că biblioteca ce-i poartă numele a contribuit într-un mod ferocit la popularizarea creației sadoveniene, la stimularea circulației operei sale în rîndurile publicului bucureștean.

I.T.

Bibliotecile ieșene omagiază personalitatea marelui scriitor

Manifestările organizate de Biblioteca județeană „Gh. Asachi” au urmărit să facă cunoscută bogata operă sadoveniană, zecile de ediții apărute în România și peste hotare, ca și preocupările lui Sadoveanu pentru organizarea bibliotecilor de la sate, pentru dezvoltarea lecturii publice.

O operă dăruită eternității — expoziție organizată la biblioteca județeană — ilustrează prin cele 250 de volume (ediții sadoveniene apărute în cursul vieții scriitorului, ediții apărute după moartea sa, lucrări despre opera și personalitatea sa) multilateralitatea preocupărilor sale, ca și locul său în dezvoltarea culturii românești.

Simpozionul, organizat în colaborare cu Casa corpului didactic, a beneficiat de prezența unor cunoscuți cercetători de la Institutul de istorie literară și lingvistică a Universității „Al. I. Cuza”, muzeografi de la Muzeul Teatrului național din Iași și de la Muzeul de literatură din Moldova. Menționînd intervențiile „Fantasticul sadovenian” — Steluța Crețu, „Periplu sadovenian” — Dan Mănuță „Viața poporului oglindită în opera sadoveniană” — Rodica Suiu, „M. Sadoveanu — director al Teatrului național din Iași” — Georgeta Turcanu, „M. Sadoveanu și cultul cărții pentru popor” — L. Moscovici, „Un muzeu Sadoveanu la Iași” — Dumitru Vaccariu, notăm contribuția scriitorului Aurel Leon care a împărțit impresii culese din „Intîlnirea cu Sadoveanu”, impresii încercate cu o mare forță evocatoare.

L. MOSCOVICI

Casa Sadoveanu

„Zilele Sadoveanu” s-au încheiat la Iași cu inaugurarea Expoziției permanente de la Casa de pe Copou a scriitorului. Din frumosul turn al acestei case, și-au aruncat privirile spre Ceahlău, Gala Galaction, Panait Istrati, Ionel Teodoreanu, George Topîrceanu, Otilia Cazimir. Aici avea să scrie Sadoveanu în perioada 1918-1936 peste 30 de cărți dintre care cunoscutele romane *Zodia cancerului*, *Frații Jderi*, *Baltagul*, *Viața lui Ștefan cel Mare*, povestirile din *Hanul Aneței* și minunatele descrieri din *Tara de dincolo de negură*. Expoziția cu caracter permanent conține manuscrise, ediții rare ale operei sadoveniene, măturii ale unor personalități ale vieții spirituale românești, obiecte folosite de scriitor, portrete ale membrilor familiei sub semnătura unor maestri ai penelului, fotografii, alte documente. Tot aici funcționează o sală de proiecție în care sînt prezentate filme despre viața și activitatea scriitorului, precum și un Centru de studiu și documentare „Mihail Sadoveanu”.

NICOLAE BUSUIOC

INDICE DE MATERII

al buletinului „Biblioteca“ pe anul 1980

Indicele înregistrează, grupate pe materii, materialele — articole, studii, analize, note, recenzii, semnalări bibliografice — publicate în numerele 1 — 4 din anul 1980 ale buletinului de biblioteconomie **BIBLIOTECA**, supliment trimestrial al revistei „Cîntarea României“.

Fiecare articol este înregistrat, potrivit subiectului principal, la o singură rubrică de materie. Cînd un articol tratează în secundar și alte subiecte, se fac trimiteri de la rubricile subiectelor respective la numărul curent de înregistrare a articolului.

Numerele unite prin două puncte reprezintă: primul — numărul buletinului, al doilea și al treilea — paginile între care se găsește articolul.

În interiorul rubricilor de materie, articolele sînt aranjate în ordinea paginilor la care au apărut. Recenziile sînt înregistrate, în cadrul rubricii **LUCRĂRI DE SPECIALITATE**, în ordinea alfabetică a numelor autorilor sau a titlurilor lucrărilor recenzate. La rubricile: **BIBLIOTECI ALE COOPERĂȚIEI MEȘTEȘUGĂREȘTI, ... COMUNALE, ... JUDEȚENE, ... ȘCOLARE**, au fost incluse numai articolele cu caracter monografic, celelalte articole, referitoare la unele aspecte din activitatea acestor biblioteci, au fost incluse la rubricile subiectelor respective.

ACCES LIBER LA RAFT

Vezi: 37

ACHIZIȚII

Vezi: Completarea colecțiilor. Achiziții

ACTIVITATE METODICĂ

Vezi: Conducerea și îndrumarea activității bibliotecare. Muncă metodică

ANIVERSĂRI

1. Biblioteca Institutului de arte plastice „Nicolae Grigorescu“, la 70 de ani. (I.T.). 1 : 22. (Agenda).

2. Mărtișorul lui Tudor Arghezi. (Adrian Hoajă). 2 : 18. (100 de ani de la naștere. Aniversări).

3. Centenar Tudor Arghezi. (G.V.). 2 : 18. (Agenda).

4. Un secol de bibliotecă publică în Pitești. (Silvestru Voinescu). 2 : 19. (Agenda).

5. „Petrodava 2000“. 3 : 18. (Agenda).

6. Biblioteca centrală de stat și rolul său de agenție bibliografică. (Ioana Crețeanu). 4 : 20-21. (25 de ani de la înființarea B.C.S. Agenda).

7. Manifestări omagiale Mihail Sadoveanu la biblioteca ce-i poartă numele. (I.T.). 4 : 22. (100 de ani de la naștere. Agenda).

8. Bibliotecile ieșene omagiază personalitatea marelui scriitor (L. Moscovici). 4 : 22. (Agenda).

9. Casa Sadoveanu. (Nicolae Buiuoc). 4 : 22. (Agenda).

10. Editura tehnică. 30 de ani de activitate. (S. Nicolae). 4 : 28. (Agenda).

11. Mihail Sadoveanu și universul lecturii și al cărții pentru popor. (Liviu Moscovici). 4 : 44-45. (Istoria cărții și a bibliotecilor).

Vezi și: 60, 81, 82, 100, 101, 148

AUTOMATIZARE

12. Realizarea catalogului colectiv al cărții tehnice prin mijloace automatizate. (Bákó Lázló). 2 : 12. (Noua calitate în munca bibliotecilor). Vezi și: 19

BENEFICIARI

Vezi: 64

BIBLIOPILIE. EX LIBRIS

13. Despre ex libris cu doi pasionați creatori și colecționari: Iosif Tellmann și Dafinel Duinea. (Ladislau Abraham). 1 : 41.

14. Expoziție de ex libris la Sibiu. 2 : 22. (Agenda).

15. Dafinel Duinea — oaspete al Cercului de bibliofilie și ex libris al Bibliotecii „Astra“ (M.A.). 3 : 19. (Agenda). Vezi și: 41

BIBLIOGRAFIE. INFORMARE. DOCUMENTARE

16. Lucrările de informare ale bibliotecilor județene în circuitul informațional. (Anne-Marie Mihit). 1 : 11-12.

17. Sistemul de informare al Secției de literatură social-politică. (Alexandru Găncă, Stela Radu-Onu). 1 : 27-28.

18. Bibliotecile, cercetarea științifică și noul meșteșug economic. (Alexa Manea). 4 : 29-30.

19. Considerații privind realizarea unui format comun pentru schimb internațional de date bibliografice. (D.M. Dinescu). 4 : 31-32.

Vezi și: 6, 12, 37, 55, 64, 68, 79, 121, 137, 140

BIBLIOGRAFII DE RECOMANDARE

20. 2050. Bilanț creator. (V.Gh. Nicolau). 3 : 24.

21. Lecturi de interes profesional. (L.E.). 4 : 17.

BIBLIOTECI ALE COOPERĂȚIEI MEȘTEȘUGĂREȘTI

Vezi: 75

BIBLIOTECI ALE INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR

Vezi: 1, 32, 68, 123

BIBLIOTECI ALE SINDICATELOR

22. Din viața bibliotecilor sindicatelor. 2 : 14. (Agenda).

23. Biblioteca Clubului schelei de extracție Moreni. (M.D.). 2 : 15. (Agenda).

24. Vă prezentăm: Biblioteca Casei de cultură a sindicatelor Iași. 2 : 16-17. (Agenda).

Vezi și: 75, 135

BIBLIOTECI COMUNALE

25. Perfecționarea muncii bibliotecilor comunale. 1 : 22. (Agenda).

26. Activitatea bibliotecilor comunale la parametri superiori, de calitate. 3 : 2-5. (Lectura publică în mediul rural — coordonate ale noii calități).

27. Coordonate noi. (Gheorghe Mocanu). 3 : 8. (Lectura publică în mediul rural — coordonate ale noii calități).

28. Integrare plenară. (George Vlădescu). 3 : 9-10. (Lectura publică în mediul rural — coordonate ale noii calități).

29. Activitate susținută. (Ioan Porumb). 3 : 10-11. (Lectura publică în mediul rural — coordonate ale noii calități).

30. Școala coordonatoare — rol activ în organizarea lecturii publice. (George Sebastian). 3 : 11. (Lectura publică în mediul rural — coordonate ale noii calități).

Vezi și: 50, 51, 52, 53, 73, 125

BIBLIOTECI DE PESTE HOTARE

31. Biblioteca de Stat a U.R.S.S. „V.I. Lenin“. (Ioana Tăutu). 1 : 44-45. (Meridian bibliologic).

32. Statornicie și schimbare în bibliotecile universitare belgiene (Ion Stoica). 2 : 46-47. (Meridian bibliologic).

33. Biblioteca Medicea Laurenziana. (Ioana Tăutu). 3 : 46-47. (Meridian bibliologic).

Vezi și: 35, 77

BIBLIOTECI FILIALE

Vezi: 55

BIBLIOTECI JUDEȚENE

71. Caracterul complementar al activităților practice în procesul de perfecționare. (I. T.). 4:12.

72. Practica elevilor de liceu în biblioteca județeană. Rezultate notabile ale unei experiențe, deocamdată, singulare. (George Vlădescu). 4:13.

73. Perfecționarea pregătirii profesionale a bibliotecarilor comunali. (Valeria Stoian). 4:14.

74. Final promițător. (Elena Sabadac). 4:18-19.

75. Drumul intențiilor spre realizare este uneori anevoios. (Anne-Marie Mihiț). (4:15).

76. Funcționalitatea programului de perfecționare a cadrelor din bibliotecile cu profil agricol. (Mihai Florescu). 4:16.

77. Dinamismul unei profesii. Repere contemporane. (A.L.). 4:46-47. (Meridian bibliologic).

78. Examenul maturității profesionale. (I.T.). 4:18. (Agenda).

Vezi și: 21, 49, 52, 116, 135

INFORMARE

Vezi: Bibliografie. Informare. Documentare

INTEGRAREA ACȚIUNII BIBLIOTECARE

79. Coordonate contemporane ale integrării informaționale a bibliotecii. (Iosif Imbri). 1:3-5. (Bibliotecile în competiția muncii și a creației - educație, informare, creativitate).

Vezi și: 18, 28, 44, 127, 133, 145, 151

ISTORIA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECILOR

80. Un cărturar progresist din prima jumătate a veacului trecut: profesorul și bibliotecarul Iosif Genilie. (Ioan Lupu). 1:39-40. (Restitutio).

81. Cea dintâi carte numită „De-nțăles” a lui Dosoftei. (Livia Bacăru). 2:38-40.

82. Elementa linguae daco-romanae sive valahicae. (Constantin Mălinaș). 2:40-41.

83. Cartea românească din Scheii Brașovului, factor de unitate națională. (Vasile Oltean). 3:36-37.

84. 275 de ani de tipar vilcean. (Costea Marinou). 3:37.

85. Însemnări patrimoniale pe „Îndreptarea legii”. (Constantin Mălinaș). 3:38-39.

86. Noi achiziții de carte veche: „Enciclopedia științelor, artelor și meșteșugurilor” editată pentru prima oară de Diderot și D'Alembert. (Constantin Gilea). 3:39.

87. O invitație spre studiu: un album de stampe Rembrandt. (Nedelcu Oprea). 3:40-41.

Vezi și: 11, 38, 60, 124, 136, 138, 139

LECTURA COPILOR ȘI A TINERETULUI

88. Implicații ale activității bibliotecare în dezvoltarea creativității la copii. Puncte de vedere. (I, II). (Ioana Tăutu). 1:12-13; 2:12-13. Vezi și: 142.

LIBRĂRII. COMERȚ DE CARTE

89. Drumul cărții către cititor prin intermediul magazinelor sătești. (Gheorghe Mocanu). 3:19. (Agenda).

Lucrări de specialitate — bibliografie, informare, documentare

90. Academia RSR — Filiala Cluj-Napoca. Biblioteca. „Steaua”. 1949-1974. Indice bibliografic adnotat. 3 vol. (L. Mitran). 3:43.

91. Avram, Mircea. Calendarele siblene în limba germană (sec. XVII-XX). (George Vlădescu). 3:43.

92. BCU-Cluj-Napoca. Catalogul incunabulelor. (Crișan Mircioiu). 2:42.

93. BCU-Cluj-Napoca. Îndrumător practic pentru folosirea revistelor de referate. Biologie. (G.V.). 3:43-44.

94. Bibliografia Gheorghe Lazăr. (Floarea Măcriș). 3:43.

95. Bibliografia operelor lui B.St. Delavrancea. (Dan Simonescu). 1:43.

96. Biblioteca „Astra” Sibiu. Publiciști ardeleni către Horia Petrescu. Vol. 3. (George Vlădescu). 1:42.

97. Biblioteca Centrală a Ministerului Apărării Naționale, România în războiul pentru independență (1877-1878). (L.M.). 1:43.

98. Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu” Bibliografia municipiului București. Ian-iun 1979. (Lucia Enescu). 2:43.

99. Biblioteca „V.A. Urechia” Galați. Anuarul bibliografie al județului Galați. 1977. (M.L.). 3:45.

100. Biblioteca „V.A. Urechia” Galați. Tudor Arghezi. Catalogul edițiilor existente în Biblioteca „V.A. Urechia”. (L.M.). 3:44.

101. Catalog Sadoveanu. (Liliana Obrocea). 4:21. (Agenda).

102. Dunăreanu, Elena și Popa, Aurelia. Cartea românească sibiană (1544-1918). (Livia Bacăru). 2:42-43.

103. Evans, A.J., Rhodes, R.G. et Keenan, S. Formation des utilisateurs de l'information scientifique et technique: Guide de l'UNISIST pour les enseignants. (Mircea Regneală). 3:45.

104. Jurma, Gheorghe și Cruceanu, Ada. Contribuții la bibliografia presei bănățene. (Anca Sinca). 3:45.

105. Literatura română. Ghid bibliografic. 4:45.

106. Nedelcea, Tudor și Ciocan, Marcel. Publicații periodice din Oltenia. Catalog. Vol. 2. (Lucia Enescu). 3:44.

107. Păltinea, Paul. Catalogul manuscriselor și scrisorilor din Biblioteca „V.A. Urechia”. (Livia Bacăru). 1:42.

108. Ruttkayova, Katarina. Systema teorii bibliographij. (Anny Sănduleac). 1:43.

— biblioteconomie

109. Biblioteca „Gheorghe Asachi”. Biblioteca publică — prezentă activă în acțiunea politică și cultural-educativă de masă. (L.E.). 3:44.

110. Biblioteca județeană Dolj. Elena Farago; Biblioteca și societatea. (Anca Sinca). 2:42.

111. Biblioteca județeană Mureș. Ghid. (A.S.). 3:45.

112. Bibliotecile și centrele de documentare din România în „Encyclopedia of Library and Information Science”. (George Vlădescu). 3:42.

113. CJCES Brăila. Biblioteca județeană Brăila. Biblioteca. 4/1979. (A.S.). 1:43.

114. CJCES Brăila. Biblioteca județeană Brăila. Biblioteca comunală. (Liliana Obrocea). 1:42.

115. Lista cărților propuse pentru dotarea bibliotecilor comunale în anul 1980. (L.E.). 3:44.

116. Manuel du bibliothécaire documentaliste. (Ion Stoica). 4:47.

117. Stoica, Ion. Alma Mater Librorum. (Dan Simonescu). 2:43-44.

MANIFESTĂRI CULTURAL-EDUCATIVE

Vezi: Propaganda cărții și a bibliotecii

MIJLOACE AUDIO-VIZUALE

118. Diataca Bibliotecii orașenești din Dorohoi. (Dumitru Ailoea). 1:15. (Agenda).

119. Mijloacele audio-vizuale și modernizarea activității secțiilor pentru copii din bibliotecile publice. (Constantin Gilea, Liviu Moscovici). 2:10-11. (Noua calitate în munca bibliotecilor). Vezi și: 36, 146, 149

MODERNIZARE. RAȚIONALIZARE

120. O acțiune laudabilă. (Mircea Dănculescu). 1:14. (Agenda).

Vezi și: 12, 34, 36, 88, 118, 119, 121, 122, 123, 146

NATIS

Vezi: 6, 16, 19

NOUA CALITATE ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECARĂ

121. Eficiență sporită metodelor și formelor de propagandă și difuzare a cărții și informației. Dezbateri. (Cordruța Vlad). 2:3-4.

122. Dimensiuni ale noii calități în munca bibliotecilor. (Ancheta redacției). (Anne-Marie Mihăi). 2:5-8.

123. Biblioteconomia universitară și cerințele actuale ale școlii superioare românești. 2:8-10.

Vezi și: 12, 26, 27, 28, 29, 30, 51, 52, 53, 66, 88, 119, 122

PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL

124. Valorificarea complexă a cărții din patrimoniul cultural național — act de înaltă responsabilitate patriotică. (Nedelcu Oprea). 1:38-39. (Istoria cărții și a bibliotecilor).

Vezi și: 136.

PROFESIA DE BIBLIOTECAR

125. Viorica Popovici. (C. Mălinaș). 3:14. (Agenda).

Vezi și: 66, 77, 80

PROPAGANDA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECII

126. „Luna cărții la sate” — ediție jubiliară. (Radu Levirdă). 1:14-15. (Agenda).

127. Cenaclul literar-artist „Gheorghe Asachi”. (Nicolae Busuioac). 1:15. (Agenda).

128. „Colocviile băniei”. (Tudor Nedelcea). 1:16. (Agenda).

129. „Cartea în educația patriotică”. (Marcel Ionescu). 1:22. (Agenda).

130. Zilele cărții pentru copii. (L. M.). 2:21. (Agenda).

131. Trei inițiative în planul activității cultural-educative. (Lucian Strochi). 3:18-19. (Agenda).

132. Foaie volantă a bibliotecii municipale. (George Sebastian). 4:19. (Agenda).

Vezi și: 5, 7, 9, 42, 58, 59, 61, 121, 134, 147, 150, 151

ROLUL SOCIAL AL BIBLIOTECII

133. Biblioteca, stimul al creativității. (Liviu Cernăianu). 1:2.

134. Dezbateri „Biblioteca publică și stimularea creativității științifico-tehnice”. (Nicolae Busuioac). 3:13-14. (Agenda).

Vezi și: 64, 79, 88

SALOANE ALE CĂRȚII

Vezi: Expoziții. Saloane ale cărții SIMPOZIOANE. SESIUNI. REUNIUNI ȘTIINȚIFICE

135. Colocviu pe țară cu bibliotecari din întreprinderi și cluburi. Iași, 20-21 martie 1980. 2:14-15. (Agenda).

136. „Valori bibliofile din patrimoniul cultural național”. (Livia Băcăru). 2:20. (Agenda).

137. Consfătuirea „Coordonatele actuale și de perspectivă ale activității de informare documentară. Contribuția bibliotecilor județene în sprijinul învățămîntului politico-ideologic, la stimularea creativității științifice și tehnice”. (Ștefan Năstăsescu). 3:16. (Agenda).

138. „Oltul în conștiința românească” la a V-a ediție. (Ion St. Lazăr). 3:17. (Agenda).

139. Biblioteca județeană Maramureș: a IV-a sesiune anuală de comunicări „Personalități și momente ale culturii maramureșene”. (George Vlădescu). 3:17. (Agenda).

140. Imperativul cercetării contemporane: elaborarea instrumentelor de lucru fundamentale. (Rodica Florea). 3:18. (Agenda).

141. Zilele bibliotecii academice clujene. (Neonila Onofrei). 4:27. (Agenda)

Vezi și: 1, 78, 128, 134

Alexandria, 1 octombrie 1980. Deschiderea festivă a Salonului județean al cărții (ediția a II-a).

SOCIOLOGIA LECTURII ȘI A BIBLIOTECII

142. Lectura în preocupările culturale ale tineretului muncitor din două întreprinderi brașovene. (Silvia Popa). 1:9-10.

143. Cercetarea sociologică și biblioteca publică. (I.T.). 1:17. (Agenda).

144. Asupra unor limite ale cercetării sociologice în bibliotecă. (Dorinel Morindău). 3:23.

ȘTIRI. NOTE. COMENTARII

145. Muguri. (A. Sinca). 1:16. (Agenda).

146. „Hai să facem o păpușă”. (I.T.). 1:16. (Agenda).

147. Din agenda de lucru a Bibliotecii județene Boloșani. 1:22. (Agenda)

148. Unitate și continuitate. (G.S.). 2:22. (Agenda).

149. Din activitatea secției muzicale „Timotei Popovici”. (Cristina Băncescu). 2:22. (Agenda).

150. Cinematecă în ambianța bibliotecii. (L.O.). 2:22. (Agenda).

151. Brigada științifică a bibliotecii. (D. Stănescu). 3:14. (Agenda).

Vezi și: 1, 3, 5, 8, 10, 14, 15, 22, 23, 24, 25, 34, 40, 41, 42, 44, 45, 49, 58, 59, 61, 63, 64, 65, 78, 89, 118, 120, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 143

TEHNICĂ DE BIBLIOTECĂ

Vezi: 37, 39, 43.

Expoziție documentară la Biblioteca „Astra“ din Sibiu

Peste 280 de piese (cărți, reviste, fotografii originale și fotocopii ale unor manuscrise și scrisori existente în colecțiile bibliotecii) au oferit posibilitatea cunoașterii unor ediții princeps ale operelor scriitorului, începând cu volumele publicate în 1904, traduceri din scrierile lui H. Taine, W. Hauff, Maupassant, Turgheniev, prelucrări ale unor romane populare (Esopia, Alexandria), manuale școlare alcătuite de Sadoveanu împreună cu G. Topirceanu sau cu diferite cadre didactice, scrieri dedicate copiilor, ediții succesive ale operelor sadoveniene apărute în diferite edituri din țară în răstimpul a trei sferturi de veac, reviste și ziare la care a colaborat sau pe care le-a condus scriitorul, traduceri ale operelor lui Sadoveanu în arabă, engleză, franceză, germană, italiană, greacă, spaniolă, olandeză, scrieri închinată vieții și operei marelui scriitor, precum și afișe, programe ale filmelor — ecranizări ale operelor sale. O vitrină specială a fost consacrată edițiilor tipărite la Sibiu, periodicelor la care a colaborat, scrisorilor adresate unor sibieni, fotografiilor, precum și operelor inspirate din viața de pe meleagurile ardelen.

Completată cu numeroase fotocopii ale unor documente sadoveniene existente în colecțiile bibliotecii — o scurtă autobiografie trimisă de scriitorul lui Horia Petra-Petrescu în 1905, scrisori adresate aceluiași, pe atunci bibliotecar al „Astreii”, lui Ion Scurtu și Nicolae Iorga —, cu fotografii inedite sau mai puțin cunoscute din diferite perioade ale vieții scriitorului, cu alte piese semnificative din colecția iconografică, expoziția s-a bucurat de un binecâștigat succes în rândul vizitatorilor. Tot cu acest prilej a fost prezentată lucrarea recent editată de către bibliotecă: Mihail Sadoveanu. Bibliografie sibiană.

MIRCEA AVRAM

Catalog Sadoveanu*

Un fișier bibliografic „Mihail Sadoveanu” însumând peste 15 mii de informații cu privire la opera marelui scriitor și la referințele despre om și operă, rod al investigațiilor migăloase și pasionate ale colectivului bibliografic al bibliotecii municipale bucureștene, condus de Eca-

* Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu”. Mihail Sadoveanu. Catalogul edițiilor existente în Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu”. Buc., 1980. 80 p. (Sadoveniana. 1880—1980).

terina Ionescu, autorii au selectat, pentru a-l omagia pe marele scriitor al cărui centenar îl sărbătorim, un prim capitol, înfățișat tiparului. Este vorba de „fondul Sadoveanu” al bibliotecii — opere, bibliografii, referințe critice, facsimile, diafilme, discuri —, în total 712 referințe bibliografice. Inserându-se și cota sub care pot fi regăsite lucrările respective, lucrarea are astfel în primul rând virtuțile unui catalog al fondului respectiv și mai puțin atribuțiile unei bibliografii, neatingând în această fază de elaborare nici exhaustivitatea, dar nici riguroasa selectivitate, care presupune niste criterii bine precizate. Oricum, utilitatea catalogului este indiscutabilă, permițând o largă circulație a informațiilor, stimulând interese, incitând la lectură. Caracterul practic al lucrării este accentuat de descrierea clară, succintă, în genere corectă (inconsecvențe și abdicări de la normele de descriere, mai mult în formularea denumirilor de edituri și în spațierea diferitelor zone ale informației bibliografice), ca și de o inspirată punere în pagină.

Un păcat, structura lucrării nu este limpede, absența unui sumar resimțindu-se în mod acut. Dealtfel, autorii nu au înzestrat lucrarea cu nici un fel de aparat auxiliar. Calchiind structura catalogului alfabetic, lucrarea s-a propus să-l prezinte pe scriitor în diferitele lui ipostaze: autor, coautor, lucrări în limbi străine (de fant, traduceri), prefațator, redactor, traducător, facsimile (ale unor manuscrise aflate în fondul BCS), diafilme, discuri, precum și în viaținea criticii și istoriei literare: Bibliografie selectivă despre viața și opera scriitorului. A. În istoria ale literaturii române, dicționare, bibliografii; B. Studii monografice; C. Studii și articole critice în volume. Inserarea titlurilor se face în ordine alfabetică, pentru editurile aceleiași lucrări adoptându-se criteriul invers cronologic.

Lipsesc din structura lucrării materialele apărute în periodice, fapt motivat, desigur, de cantitatea imensă de informații care ar fi supradimensională lucrării. De asemenea, nu au fost inserate în bibliografie materialele iconografice. Pentru o viitoare ediție ne permitem să sugerăm și o evidențiere a edițiilor princeps și a edițiilor ilustrate.

Lansat în cadrul „Sadovenianei 1880—1980”, catalogul „Mihail Sadoveanu” e un frumos omagiu adus autorului care a dominat monumental spațiul literaturii române contemporane printr-o activitate literară de peste 6 decenii și o operă artistică de peste o sută de volume.

LILIANA OBROCEA

Zilele bibliotecii academice clujene

În zilele de 24—25 noiembrie 1980, la Cluj-Napoca s-a desfășurat a 5-a sesiune științifică organizată de Biblioteca Filialei Academiei R.S.R. cu participarea a numeroși bibliotecari din diverse centre culturale ale țării.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de acad. Victor Preda, care a relevat rolul bibliotecii și a bibliotecarului în viața culturală din zilele noastre, subliniind totodată activitatea bibliotecii-gază.

Acad. Ștefan Pascu a evocat figura lui Horia, de la a cărui naștere se împlinește 250 de ani, consacrand un capitol special felului în care se oglindește personalitatea lui Horia și revoluția în conștiința poporului și a cărturarilor, în operele literare și operele de artă, în folclor și memorialistică.

Majoritatea comunicărilor au fost consacrate patrimoniului cultural exis-

tent în colecțiile bibliotecilor din țară și circulației cărții românești vechi, în special în Transilvania. Pe baza însemnărilor de pe cărți și a unor documente găsite în arhive, s-a reconstituit drumul unei cărți, de la un posesor la altul, fie prin cumpărări (uneori prin colectă) sau donații (unii din marii donatori a fost Const. Basarab Brincoveanu), fie prin împrumut sau „zalog”, multe semnate cu „afurisenie” împotriva celor ce-ar înstrăina-o; s-a relevat, de asemenea, importanța acestor însemnări pentru informațiile pe care le dețin, informații referitoare la evenimentele mai importante din viața locală, familială etc.; s-a vorbit de contribuția lui Vasile Sturza, venit din Moldova în Transilvania (1693—1708), unde înființează o școală de copii și i cărui a se datorează a 6-a copie din Cazanica lui Varlaam (de la a cărui naștere se împlinește 400 de ani), manuscris existent în Muzeul de Istorie din Blaj.

Un studiu statistic asupra tipăriturilor din sec. XVI, existente în colecțiile clujene, ne-au revelat aspecte interesante ale gustului pentru lectură unor autori clasici ca Cicero, Aristotel, Quintilian, Plutarh, Horațiu etc.

Altă serie de comunicări a fost consacrată unor figuri importante din viața noastră culturală, a căror activitate a fost legată de bibliotecă sau de îmbogățirea fondurilor de carte în diferite biblioteci ardelen: Lucian Blaga, Sextil Pușcariu, Miko Imre, enciclopedistul născut în Tulu Molsil, luptător împotriva „paraginei intelectuale” care a fost Grigore Maior, Mihail Maior etc.

Același interes a stimulat comunicarea privitoare la textele din tipăriurile românești vechi consacrate geto-dacilor precum și bibliografia celor peste 420 de fortificații medievale din Transilvania.

Alte subiecte abordate de participanții la această sesiune au fost: statutul social al tipografilor, editorilor, librarilor de-a lungul timpului, procesul de selecție și achizițiilor într-o bibliotecă universală și importanța politică de completare a fondurilor, viitorul microformatelor în bibliotecă, necesitatea unui vocabular bibliotecar românesc etc.

S-a vorbit, de asemenea, despre importanța documentară a jurnalului fiscal Petru Reyli (1621—1674), despre prima noastră bibliotecă națională — Biblioteca Centrală din București, despre Reuniunea profesorilor de școală medie din Belus, Blaj, Năsăud, care a luat ființă în 1885, despre activitatea profesorilor de la Academia comercială din Cluj-Brașov în anii 1935—1945, despre viața muzicală clujană și anti-wagnerianul Brassal, despre sculptura de la Călugăreni etc.

În pauză, participanții au audiat un frumos program susținut de formația de muzică veche „Consort” a Universității „Babeș-Bolyai” care a cuprins dansuri din „Codex Caloni”.

Această sesiune reprezintă încă un moment cultural important în viața bibliotecilor clujene ca și a celor din alte orașe ale țării; ea se inseră — cu succes — în marea acțiune de valorificare, tot mai largă, a moștenirii noastre culturale. Astfel de manifestări sînt așteptate cu interes de toți iubitorii de carte.

NEONILA ONOFREI

Agenda

Decada cărții românești

1 — 10 octombrie 1980

Ajunsă la a XIII-a ediție, prestigioasă manifestare editorială s-a desfășurat în acest an sub semnul omagierii a 2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent condus de Burebista și a centenarului nașterii lui Mihail Sadoveanu. Organizată sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, acțiunea se integrează programului de dezvoltare și îmbunătățire a muncii politico-ideologice prin intermediul cărții.

La Alexandria, Botoșani, Iași, Satu-Mare, Sibiu, Suceava și în alte localități, au fost organizate expoziții de cărți — în librării și biblioteci — lansări și prezentări ale unor recente apariții editoriale în cadrul saloanelor cărții. În întreprinderi, instituții, școli, facultăți, unități agricole de stat și coopera-

tiste și, firesc, în biblioteci și librării, au avut loc întâlniri ale cititorilor cu autori și redactori, simpozioane, mese rotunde, dezbateri. Acestea au constituit și un bun prilej de prezentare a proiectelor planurilor editoriale pe anul 1981.

Beneficiind de sprijinul asociațiilor scriitorilor, precum și al cercurilor și cenaclurilor literare, de cel al formațiilor de amatori participante la Festivalul național „Cântarea României”, recitalurile de poezie patriotică, spectacolele de teatru scurt, montajele literar-muzicale care au întregit ampla agendă de manifestări s-au bucurat de sporită frecvență.

De remarcat aportul oamenilor muncii de diverse profesii la organizarea și buna desfășurare a decadei.

DATE PRIVIND PRODUCȚIA EDITORIALĂ

Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu **România pe drumul construirii societății socialiste multilaterale dezvoltate**, editată în limbile română, maghiară, germană, engleză, franceză, rusă, spaniolă, a apărut într-un tiraj de 1,7 milioane exemplare.

În seriile „Din gândirea social-politică a președintelui României, Nicolae Ceaușescu” și „Din gândirea economică a președintelui României, Nicolae Ceaușescu” au apărut 84 de titluri în limbile română, maghiară, germană, engleză, franceză, rusă, spaniolă.

Au fost publicate peste hotare 85 de volume în limbi de circulație internațională și în alte limbi cuprinzând texte alese din scrierile tovarășului Nicolae Ceaușescu sau dedicate personalității sale.

În 1979 au văzut lumina tiparului 2 434 de titluri în 47 101 000 de exemplare în limba română și

în limbile naționalităților conlocuitoare.

Prezența cărții românești în lume a fost marcată anul trecut prin 80 de lucrări ale oamenilor de știință și scriitorilor români la diverse case de edituri străine. Editurile din țara noastră au publicat în limbi de circulație internațională 126 de lucrări ale autorilor români și din rindul naționalităților conlocuitoare. Cartea românească a fost prezentă la numeroase expoziții și târguri internaționale — Leipzig, Bruxelles, Varșovia, Bologna, Nisa, Frankfurt pe Main, Belgrad, Sofia, Moscova, Istanbul, Tokio, Caracas, Valencia, Milano, Riga, Novgorod —, în țări ca Australia, Olanda, Canada, S.U.A., Uruguay, precum și în standurile organizate cu prilejul „Zilelor culturii românești” în Iugoslavia și Cehoslovacia.

Editura tehnică

30 de ani de activitate

6 500 de titluri într-un tiraj de peste 80 de milioane de exemplare, din 80 de domenii tematice, dintre care aproximativ 90 la sută sînt lucrări originale. Peste 50 la sută sînt lucrări de nivel mediu ce se adresează muncitorilor, maștrilor și tehnicienilor.

Aniversarea celor trei decenii de activitate a Editurii tehnice a fost marcată de o festivitate desfășurată în Sala de marmură a Casei Științei, întregită prin inaugurarea unei expoziții retrospective de carte tehnică (reunind aproape 900 de titluri din producția editurii) și prin lansarea catalogului aparițiilor din perioada 1970-1979, volum ce se adaugă celorlalte două

anterioare, pentru perioadele 1950-1970 și 1970-1974.

În referatul-bilanț al editurii, prezentat de directorul instituției, ing. Mihai CONDRUC, precum și în cuvintele rostite de către Suzana GÎDEA, președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Gheorghe MIHOC, președintele Academiei R.S.R., Iosif TRIPȘA, ministru secretar de stat

la Ministerul Educației și Învățămîntului, Ion TEOREANU, vicepreședinte al C.N.S.T., Radu VOINEA, rectorul Institutului politehnic din București, Gheorghe TRANDAFIR, directorul general al Centralei editoriale, Florea IOANIȚĂ, rectorul Universității din Brașov, au fost subliniate, printre altele: rolul Editurii tehnice ca principal producător de carte științifică și tehnică destinată muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor și altor specialiști din toate domeniile economiei naționale; eforturile și preocupările editurii pentru răspîndirea prin intermediul cărții de specialitate a celor mai importante cuceriri ale științei și tehnicii contemporane românești și din întreaga lume; prestigiul de care se bucură editura în țară și peste hotare prin publicarea unor lucrări de certă valoare, de contribuție la afirmarea științei și tehnicii românești, lucrări ce stau cu cînte alături de alte lucrări din domeniul publicate în străinătate; stimularea, prin condițiile create, a autorilor în realizarea unor volume de reală contribuție în domeniile de vîrf ale științei și tehnicii.

În condițiile actuale, ale unei competitivități ridicate, eforturile editurii în realizarea unor lucrări pe măsură ar trebui mai mult sprijinite de către forurile în drept afit în ceea ce privește numărul de titluri editate, cit și tirajele în care apar. Pe lîngă cartea de specialitate științifică și tehnică, se impune un accent sporit pe editarea lucrărilor din științele fundamentale a căror augmentare se înscrie firesc în programul de dezvoltare a țării. Lărgirea cercului de colaboratori, atragerea în mai mare măsură a comisiilor de ingineri și tehnicieni la realizarea unor lucrări care să valorifice în condiții de exigență sporită ideile și inițiativele celor ce participă direct în procesul producției materiale (lucrări atît de nivel mediu, cît și superior), traducerea în mai mare măsură a lucrărilor românești în limbi de circulație internațională, dar și a lucrărilor apărute peste hotare absolut necesare unei pregătiri superioare a specialiștilor noștri se impun, de asemenea, cu stringență.

Ing. S. NICOLAE

Agenda

Teleorman — Salonul județean al cărții, la a doua ediție

Salonul teleormănean 1980 al cărții, organizat într-o a doua ediție după doi ani, a marcat, la Alexandria și într-o seamă de alte localități urbane și rurale ale județului, manifestarea tradițională, de amploare în slujba propagării în masă a cărții în care se constituie, în fiecare an, „Decada cărții românești”. Având ca organizatori principali Comitetul județean de cultură și educație socialistă, Biblioteca județeană Teleorman și Centrul de librărie București, Salonul a antrenat în cercul colaborării la reușita variatelor acțiuni numeroși alți factori, între care instituții de cultură din municipiile și orașele județului — în primul rând, Casa de cultură a sindicatelor din Alexandria, gazdă ospitalieră și adecvată a Salonului în frumoasa ei sală de expoziții; bibliotecile orașenești Videle, Zimnicea și Roșiori de Vede, bibliotecile municipale și a sindicatelor din Turnu-Măgurele —, întreprinderi industriale — Întreprinderea de rulmenți Alexandria —, instituții culturale și întreprinderi economice de la sate — comunele Mavrodin, Bragaduri, Nanov, Frumoasa, ca și cenacluri literare — „Zaharia Stancu” din Alexandria, „Gala Galaction” din Roșiori de Vede, „Dimitrie Stelaru” din Turnu-Măgurele — și elevi ai școlii populare de artă din Alexandria. Toți acești factori și-au adus contribuția la realizarea unei largi palete de manifestări de propagandă a cărții într-o varietate de forme — expoziții, prezentări și lansări de cărți, dezbateri, seri literare, momente poetice — și pentru diverse genuri de literatură — social-politică, științifico-tehnică, agrozootehnică, beletristică, de artă etc.

De consemnat și o particularitate în plus a Salonului la ediția doua a lui: cărțile anilor editoriali 1979 și 1980 expuse în cadrul expoziției principale, în număr ce a depășit 1 000 de volume, au făcut parte din fondul de publicații al Bibliotecii județene din Alexandria. Soluția pentru ilustrarea perioadei editoriale amintite (Centrul de librărie nedisponind în depozite de lucrări editate cu atfă timp în urmă) s-a transformat, din inițiativa inspirată a organizatorilor, într-un mijloc eficient de propagandă a cărții din biblioteca județeană și totodată de atragere a noi cititori la cea mai mare bibliotecă din Teleorman.

G.V.

BIBLIOTECILE, CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ ȘI NOUL MECANISM ECONOMIC

Mai mult ca în trecut, bibliotecile oferă astăzi nenumărate posibilități pentru cunoașterea realizărilor predecesorilor și mai ales ale contemporanilor în diferitele domenii ale științei și tehnicii. Dar, după cum se va vedea, între posibilități și realizări efective există o oarecare deosebire. În zilele noastre, expansiunea cercetării științifice și tehnologice este asociată cu o creștere fără precedent a volumului publicațiilor tehnico-științifice difuzate. Creșterea volumului publicațiilor științifice și tehnice urma să fie asociată cu o dezvoltare simultană a serviciilor de bibliografie și informare, ceea ce nu s-a întâmplat. Ca urmare, criza informării anihilează orice efort de informare curentă și retrospectivă într-o accepțiune exhaustivă așa cum cere cercetarea științifică sau tehnologică. Deși în aparență criza s-ar datora inflației literaturii tehnico-științifice, în realitate criza se datorește subdezvoltării, și pentru unele domenii chiar a inexistenței, serviciilor bibliografice și de prelucrare analitică a informațiilor. Nici bibliotecile de specialitate și nici cele publice nu s-au adaptat în mod suficient necesităților de informare a cadrelor de specialitate, astfel încât ne apare ca justificată tendința de a se organiza servicii autonome de informare documentară. Dar separarea informării documentare de rețeaua bibliotecilor în loc să îmbunătățească eficiența sistemului a contribuit la agravarea crizei informării. Separarea celor două domenii de activitate este cu totul artificială. Este necesară o cooperare între cele două sisteme într-un concept larg de integrare, dar în același timp de participare activă a bibliotecilor de toate categoriile la procesele de informare pe profile înguste, în cadrul diviziunii raționale a muncii în cadrul sistemului informațional.

Comunitatea științifică internațională acordă o deosebită atenție activității bibliotecilor de toate categoriile. Între altele menționăm concluziile raportului Comisiei SATCOM — a Academiei de științe a S.U.A. — în care se arată că „Bibliotecile reprezintă un factor esențial pentru asigurarea suc-

ceselor științei; ele sînt centre de difuzare a documentelor și ca atare elemente esențiale ale sistemului național de informare în plină evoluție. Rolul bibliotecilor în aceste probleme este esențial și ca urmare ele trebuie puternic sprijinite”.

Din ce în ce mai mulți oameni de știință susțin conceptul de integrare între bibliotecă și serviciile de informare, în acest sens amintim aici afirmația lui I. Chandler, potrivit căreia „nici o bibliotecă nu-și poate merita acest nume dacă nu are servicii de informare”.

Analizînd conceptul de informare într-o lucrare, „Alma Mater Librorum”, recent apărută, dr. Ion Stoica preciza că „activitatea de informare trebuie să se concretizeze în instrumente și acțiuni cu puternic caracter orientat” — ceea ce presupune completarea activității bibliotecilor cu funcții de analiză și selecție a informațiilor potrivit necesităților specifice ale diferitelor categorii de beneficiari ai informării.

În același timp, autorul precizează și disfuncțiile în activitatea bibliotecilor universitare și îndeosebi lipsa funcțiilor de informare documentară. Am adăuga o altă disfuncție caracteristică și altor categorii de bibliotecă, și anume, subestimarea utilității lucrărilor cu circulație restrînsă și a publicațiilor de întreprindere, precum și a instrumentelor de acces la aceste materiale documentare. Spre deosebire de trecut, cînd bibliotecile achiziționau cu precădere cărți și publicații periodice, în condițiile creșterii și diversificării necesităților de informare în diferite sectoare ale cercetării, proiectării și tehnologiei și organizării industriale apare necesară diversificarea surselor primare și secundare, inclusiv a publicațiilor cu circulație restrînsă ca: rapoarte de cercetare, teze de doctorat, cartea și pașaportul mașinii, prospecte și cataloage comerciale, brevete de invenție și altele, apoi a documentațiilor de uzină ca: proiecte, studii tehnico-economice publicate, instrucțiuni de muncă, normative publicate etc.

După amplificarea efortului pentru procurarea materialelor documentare

cu circulație restrinsă de către institutele de cercetare și proiectare, apoi de către institutele de învățământ superior, ar fi necesară evidența acestora prin crearea instrumentelor de acces de genul repertoriilor sau cataloagelor cumulative. Menționăm că în țara noastră există o preocupare susținută de a se elabora asemenea repertorii pentru cărți și publicații periodice. Repertoriul întocmit an de an de Biblioteca Centrală de Stat informează cu privire la cărțile și publicațiile periodice străine intrate în diferite biblioteci din țară. Întocmirea repertoriilor pentru anumite categorii de materiale documentare, cum sînt tezele de doctorat, disertațiile, rapoartele de cercetare publicate, descrierile de proiecte publicate ș.a., ar constitui instrumente de mare utilitate pentru cercetare și proiectare. Prin o mai bună organizare a achizițiilor și a folosirii literaturii tehnico-științifice existente în țară — peste 15 000 de titluri de publicații periodice — bibliotecile de toate categoriile ar putea aduce servicii prețioase pe linia cunoașterii și promovării progresului tehnic. Aportul bibliotecilor poate fi deosebit de valoros în condițiile noului mecanism economic. Începînd cu anul 1979, în întreprinderile socialiste se aplică noul mecanism economic ale cărui caracteristici fundamentale sînt autoconducerea, autogestiunea și eficiența economică.

În viitorul cincinal 1984—1985, activitatea întreprinderilor va fi orientată spre rentabilitate superioară, spre produse de calitate și realizate cu o productivitate ridicată; se vor realiza produse cu consumuri scăzute de materiale și energie. În vederea atingerii obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al P.C.R., întreprinderile se vor strădui să înlocuiască tehnologiile energointensive cu tehnologii noi, să asigure înlocuirea materiilor prime deficitare sau prea costisitoare cu materiale recuperate: textile, metale, hîrtie ș.a. Confrunțați cu probleme tehnice dificile, a căror soluționare necesită eforturi susținute de creație, de cercetare, cadrele de specialitate vor apela din ce în ce mai mult la serviciile de informare documentară, la bibliotecă, la serviciile de bibliografie chemate să semnaleze ultimele realizări pe plan mondial în domeniile cercetate. Bibliotecile publice, universitare, cele de specialitate vor veni în întîmpinarea acestor cereri, vor asigura accesul la instrumentele care ne asigură identificarea lucrărilor considerate utile pentru rezolvarea problematicii de cercetare-proiectare.

Problema ce se pune este de a se stabili efortul organizatoric necesar, structurile ce trebuie create în bibliotecă, ca și activitățile ce vor trebui dezvoltate pentru a răspunde cererilor beneficiarilor informării.

Programul-directivă al cercetării științifice elaborat de Congresul al XII-lea al P.C.R. prevede sarcini concrete în domeniul perfecționării și creșterii activității de informare documentară pentru știință și tehnică. Sistemul informațional urmează să contribuie la cunoașterea cit mai rapidă de către cadrele din cercetare, proiectare și producție a tot ceea ce se realizează mai nou în știință și tehnică în zilele noastre. Directivele se referă la activitatea de informare documentară desfășurată de instituțiile de cultură care participă la procesul de transfer al informațiilor documentare între generatori și beneficiari.

Directivele prevăd organizarea schimbului de publicații științifice și tehnice pe plan intern și cu străinătatea, precum și creșterea operativității în circulația materialelor documentare între instituțiile de cercetare-proiectare și întreprinderile din producție.

Pentru traducerea în viață a prevederilor din Directive este necesară o mai bună organizare a secțiilor tehnice și științifice din cadrul bibliotecilor publice, dotarea lor cu materiale documentare din profilul instituțiilor și întreprinderilor din teritoriu, dotarea cu instrumente de acces la documente și la informații; dezvoltarea schimbului interbibliotecar atît între bibliotecile diferitelor institute de cercetare, proiectare și cele publice din țară cît și între acestea și bibliotecile din alte țări.

În aplicarea prevederilor Directivei Congresului al XII-lea al P.C.R. în domeniul informării documentare tehnico-științifice apare deosebit de valoroasă inițiativa organizării Centrelor specializate de bibliografie și analiză a documentelor tehnico-științifice, prezentată de către directorul Bibliotecii Centrale de Stat, Angela Popescu-Brădiceni, la Consfătuirea ținută recent la Ploiești. Aceste centre urmează să fie create în cadrul bibliotecilor județene, municipale și orașenești în colaborare cu bibliotecile din învățământul tehnic superior și cu bibliotecile specializate din întreprinderi și instituții. Centrele vor asigura prelucrarea bibliografică și analitică a publicațiilor și lucrărilor tehnico-științifice, fiind specializate pe subdomenii ale tehnicii și chiar pe tehnologii. Un centru ar putea asigura prelucrarea bibliografică a unui subdomeniu, de exemplu, construcția de utilaj agricol, sau mașini unelte, sau construcții navale din industria construcțiilor de mașini. Se vor putea crea centre pentru tehnologie, ca de exemplu sudură, sau tratamente termice etc. Un centru va asigura necesitățile de informare bibliografică a tuturor întreprinderilor din ramura respectivă. Centrele vor putea func-

ționa în cadrul bibliotecilor județene, municipale și orașenești din localități cu profil industrial. De exemplu, centrul pentru construcții navale la Constanța, siderurgice la Galați ș.a.m.d.

În vederea realizării acestui program luăm în considerare publicațiile și materialele documentare existente și achiziționate curent. Ne referim în primul rînd la cele peste 15 000 de titluri de publicații periodice tehnico-științifice ce sosesc din alte țări an de an. De asemenea, o măsură deosebit de utilă ar fi crearea secțiilor pentru știință și tehnică în cadrul bibliotecilor publice județene, municipale și orașenești, dotarea cu publicații primare și secundare specifice industriei din zonă, precum și dezvoltarea acestor secții acolo unde au fost înființate în trecut. În continuare, în cadrul bibliotecilor județene, municipale și orașenești, în profil teritorial ar fi necesară organizarea unor centre de referință dotate cu instrumente de acces la documente și informații existente atît în bibliotecile și unitățile de informare din țară, cît și din alte țări.

Odată create posibilitățile de identificare a materialelor documentare solicitate de beneficiarii informării, acestea urmează să fie procurate cu titlu de împrumut sau sub formă de reproduceri de la bibliotecile ce le dețin — prin schimb interbibliotecar, iar din alte țări, prin serviciile de relații externe ale Bibliotecii Centrale de Stat, ale bibliotecilor centrale universitare. La ora actuală apare deosebit de necesară dezvoltarea serviciilor de împrumut și achiziții a materialelor documentare. În fine, în vederea selectării și semnării informațiilor documentare pe profile înguste, bibliotecile județene, municipale și orașenești, în colaborare cu consiliile sindicale și cu comisiile județene ale inginerilor și tehnicienilor ar putea organiza colective de ingineri care cel puțin o dată pe lună — în programul de lucru — să facă analiza lucrărilor documentare din profilul lor, să selecteze informațiile științifice, tehnice, economice utile cunoașterii celor mai noi tehnologii, soluții constructive, realizate pe plan mondial. Atribuția lor este informarea consilierilor oamenilor muncii, a serviciilor tehnologice și a comisiei de dezvoltare, investiții și progres tehnic ce dețin responsabilități în aplicarea cuceririlor științei și promovarea progresului tehnic în întreprinderi.

dr. ALEXA MANEA

CONSIDERAȚII PRIVIND REALIZAREA UNUI FORMAT COMUN PENTRU SCHIMB INTERNAȚIONAL DE DATE BIBLIOGRAFICE

Introducere

În domeniul informării, ultimul deceniu este dominat de concepția UNESCO privind organizarea sistemelor naționale și internaționale de informare care urmărește exploatarea maximă a informației ca resursă capitală pentru progresul științific și cultural și ca mijloc de ameliorare a relațiilor, înțelegerii și cooperării dintre popoare.

Dezideratele formulate în cadrul unor conferințe interguvernamentale și internaționale și înscrise apoi în Programul General de Informare al UNESCO, rezultat prin combinarea Programelor NATIS și UNISIST, se îndeplinesc pe măsură ce sistemele naționale ca și cele internaționale devin operaționale; eficiența și operativitatea acestora este condiționată de relațiile complexe dintre ele, sesizate și integrate prin acest program.

Un rol important în sistemele de informare îl au bibliotecile naționale — agenții bibliografice naționale, în primul rând în NATIS (8) și CBU și în UNISIST, AGRIS, INIS etc. prin intermediul NATIS, apreciindu-se că bibliografia națională devine un instrument de bază în comunicarea informațiilor.

Congresul internațional asupra bibliografiilor naționale, urmărind o valorificare sporită a informațiilor, a recomandat „studierea posibilităților de utilizare a notițelor produse de bibliografiile naționale ca intrări în sistemele de informare documentară și vice-versa” (7) și a solicitat „dublarea eforturilor pe plan național ca și pe plan internațional pentru compatibilizarea programelor de ordinator în vederea schimburilor între biblioteci și centre de informare”.

Așadar, s-ar putea conchide că a existat un început bun, cu o dezvoltare

rapidă dar necoordonată sau chiar divergentă, de vreme ce în prezent se cere o dublare a eforturilor pentru ca informația să circule nestințgherit.

Problema formatului comun de schimb

La Simpozionul internațional asupra formatelor de schimb bibliografic din aprilie 1978 de la Taormina, Sicilia, organizat de UNESCO în scopul examinării naturii și rolului formatelor de schimb bibliografic lizibile cu ajutorul mașinii s-a exprimat dorința comună a comunității de bibliotecari și de documentariști de a se înțelege reciproc mai bine și de a ajunge la soluții comune. Majoritatea participanților au optat pentru un format de schimb internațional cu întrebuințare universală, axat pe structura de înregistrare definită de ISO 2709.

Acest proiect capătă o importanță deosebită în contextul Programului General de Informare al UNESCO. De asemenea, în dezvoltarea unui format comun de schimb, un interes mai direct au și următoarele grupuri de lucru sau organisme: IFLA, în special biroul CBU al IFLA; Comitetul de conducere al rețelei internaționale MARC; ISDS; UNIBID; Grupul de lucru al ASIDIC/EUSIDIC/ICSU-AB/NFAIS, care implementează formatul RM; Grupul de lucru care a dezvoltat formatul de comunicare pentru schimburi de date bibliografice S.U.A. — U.R.S.S.; ISO, în special ISO/TC 46.

În ceea ce privește modul în care s-ar putea ajunge la un format comun, au fost exprimate două păreri principale: 1. că eforturile trebuie concentrate pe obținerea unei compatibilități directe între formatele existente pentru schimbul internațional; 2. că

e mai simplă și mai eficientă soluția care evită să reconcilieze practici de catalogare divergente creând un format flexibil bazat pe o listă de autoritate internațională cu definiții ale datelor bibliografice.

Formatele existente: ISBD în conjuncție cu UNIMARC, ISDS, EM, MEKOF -2 pot fi considerate ca reprezentative în ceea ce privește cerințele cele mai importante ale serviciilor de informare și ale bibliotecarilor.

Eforturile ulterioare pentru standardizare se vor baza neîndoielnic pe aceste instrumente de referință majore.

Directorul UNIBID, Harold Dierickx, participant la simpozionul de la Taormina și susținând a doua părere, propune în (4) o etapizare a lucrărilor și în același timp o listă de componente ale viitorului format comun de schimb internațional, din care reținem ca fiind mai problematice prima și ultima propunere: „Cea mai necesară componentă a formatului comun ar fi o listă de competență internațională a datelor bibliografice, definite atât la nivel de agregat, cât și la nivelul cel mai scăzut, cel al componentelor elementare”; „De cite ori e necesar, un minim de organizare a datelor și a subelementelor să fie de asemenea prescris. Aceasta ar include utilizarea combinată a unei ordini fixate în enumerarea subzonelor, a indicatorilor, a identificatorilor și a punctuației”.

În acest context, și din dorința de a veni în întimpinarea unor rezolvări de pe poziția unei agenții bibliografice naționale care și proiectează sistemul informatic, în cele ce urmează am socotit potrivit a prezenta un model informatic utilizabil în etapa întâi și o examinare a posibilităților formatului de înregistrare ISC 2709 pentru a face față cerințelor unui format de schimb comun.

Sugestiile sau ideile formulate au rezultat din cercetările echipei de specialiști ai B.C.S. și I.C.I. antrenată în probleme similare.

Posibilitățile structurii de înregistrare ISC 2709

Ultima propunere a lui H. Dierickx lasă să se întrevadă existența unor insuficiențe ale structurii ISO 2709, resimțite cu ocazia elaborării formatului RM. Formatul comun, mai general decât formatele existente, va trebui să răspundă la totalitatea cerințelor de prelucrare relevate în fiecare format particular, deci și cele ale RM-ului.

Formatul ISO 2709 propune o structură a înregistrării arborescentă. Mai exact, între elementele înregistrării există 3 relații: de apartenență, de identificare și de descriere, definite în tabelul următor:

Nivel	Subiect	Relații		
		aparține la	identificată de	descrișă de
1.	notiță	—	nr. notiță	etichetă notiță
2.	zonă	notiță	etichetă zonă	indicatori
3.	subzonă	zonă	Indentificator	dată elementară

Identificarea se realizează prin intermediul relației de apartenență, adică elemente identificate la fel nu sînt similare decît dacă aparțin împreună la un element de nivel superior. Numai primele două relații au un rol în exprimarea legăturilor dintre date: relația de apartenență permite structurarea înregistrării pe trei nivele, iar cea de identificare permite absența sau apariția aleatoare a descendenților.

Relațiile dintre datele bibliografice pot fi văzute, cu un minim de îngăduință, ca arborescente. De exemplu în RM:

- descrierea cuprinde: etichetă, autor ș.a.;
- autor cuprinde: relația autorului, diverse forme de nume;
- numele cuprinde: nume de familie, prenume, sufix și titlu.

Remarcăm că arborele are patru nivele.

Conflictul identificat dintre numărul de nivele disponibile (numai 3) din înregistrare și numărul de nivele necesare (4 în exemplul de mai sus) din structura datelor poate fi soluționat, păstrînd structura ISO 2709, în două feluri: prin introducerea punctuației în unele subzone (ca în RM); prin introducerea unei ordini de apariție a subzonelor. (Amîndouă soluțiile permit introducerea unui număr nelimitat de nivele logice ale datelor.)

Prima soluție implică crearea unor convenții suplimentare pentru exploatarea formatului, acțiune care interferează cu scopul lui ISO 2709. În același timp, introduce o metodă de acces de altă natură la elemente, complicînd prelucrarea. Acest inconvenient plasează soluția printre cele temporare, de tranziție, printre corecțiile locale în așteptarea unei versiuni care să rezolve fundamental problema.

Cea de a doua soluție exploatează o sursă informațională neglijată anterior — ordinea de apariție a subzonelor — și reprezintă o dezvoltare în același spirit a formatului inițial.

Ordinea cea mai folosită pentru prezentarea liniară a arborilor pare

să fie preordinea, adică imediat după descrierea unui nod urmează descrierile descendenților săi. De fapt amîndouă soluțiile propun o ordonare a subelementelor, cu diferența că prima, din cauza sintaxei mai simple și din considerente didactice, va impune întotdeauna o ordine mai strictă decît a doua.

Model informatic pentru un format bibliografic

Întrucît stabilirea listei competente de definiții ale datelor bibliografice este o primă și importantă etapă în elaborarea unui format bibliografic, trebuie acordată o atenție deosebită mijloacelor folosite, de lele depinzînd direct calitatea rezultatului. Ca în toate situațiile în care este nevoie de sistematizarea și prelucrarea unui volum mare de date despre un fenomen complex, folosirea unui model adecvat asigură succesul.

Modelul propus este înrudit cu modelul informatic din teoria comunicațiilor și va fi denumit în continuare „sistem de comunicare”. El se compune dintr-un cod și trei factori, avînd rolurile de sursă, canal și destinație. Codul se compune din două clase de simboluri și o metodă care asigură corespondența între un simbol dintr-o clasă și altele din cealaltă clasă în ambele direcții. Prin factor înțelegem o persoană fizică și/sau o colectivitate (congres, instituție).

Pentru distincție vom numi simbolurile dintr-o clasă **informații** și pe celelalte, **forme**. Sursa primește informații din afara sistemului și le codifică în forme; canalul le transmite de la sursă la destinație; destinația le decodifică în informații pe care le emite în afara sistemului (fig. 1).

Canalul, la rîndul lui, poate fi un sistem de comunicare. Se conturează astfel o structură ierarhizată (pe nivele) a sistemului după gradul de codificare. Sistemele ierarhizate pot fi asimilate cu niște sisteme simple cînd e nevoie să grupăm niște componente de același fel (fig. 2).

Disponerea în comun de același cod și canal între sursă și destinație

este condiția necesară și suficientă pentru asocierea lor într-un sistem, deci pentru comunicare. În situația care ne interesează comunicarea se petrece în timp. Numind mesaj șirul de forme care circulă prin sistem în timpul existenței sale, putem spune că mesajul este elaborat integral la sursă, transmis după aceea de canal și primit după transmitere integrală, de către destinație (primirea primei forme se face după transmiterea ultimiei forme).

Apare deci între transmitere și primire un hiat provocat de nedeterminarea inițială a destinației.

Mesajul poate fi primit doar de o parte din factorii receptivi (capabili să recepționeze mesaje), de aceia care cunosc codul mesajului și au acces la canalul lui. Un terț factor, numit informator (agenție bibliografică, centru de documentare), comunică factorilor receptivi informații despre codul și canalul mesajului și, fiindcă există o multitudine de mesaje în aceeași situație, despre identitatea mesajului.

Identificarea mesajului se face prin intermediul factorilor care l-au produs (sursă și canal).

În tabelul 1 sînt evidențiate legăturile dintre datele descrierii monografice în lumina acestui model. Central sînt enumerate acțiunile (de codificare și transmitere) și rezultatul lor în general; lateral — elementele descrierii bibliografice. Sistemul de comunicare este considerat a avea cinci nivele, pentru a face față și altor categorii de materiale.

Informatorii și factorii receptivi se organizează în sisteme de comunicare a informațiilor despre mesaje, ierarhizate tot pe cinci nivele numite sisteme de informare. Acestea prezintă, în comparație cu celelalte, o stabilitate crescută, care le permite să servească drept bază pentru realizarea sistemelor de comunicare primare.

Un factor receptiv fiind destinație în mai multe sisteme de informare, problema cunoașterii codului sau accesibilității canalului se atenuază, devenind problema acordării la variantele de cod utilizate de diferiți informatori. De aceea mesajul, în sistemul de informare, va conține și o enumerare a codurilor utilizate (tabel 2) și o identificare a lui.

În cadrul unei astfel de formalizări putem da definiții riguroase, ca de exemplu:

● **traducerea** este relația între două mesaje avînd același factor de concep-

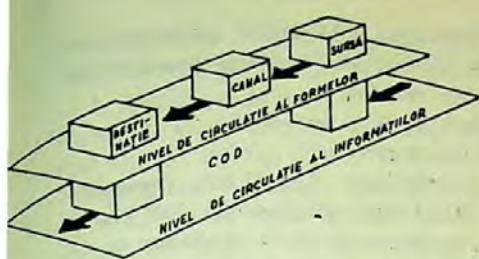

Fig. 1. Sistem de comunicare

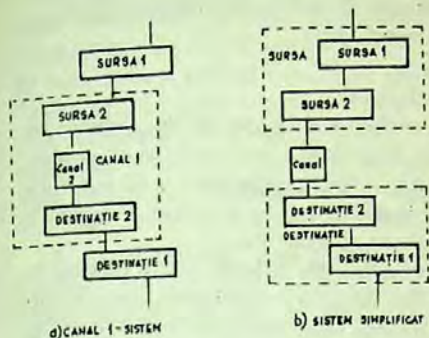

Fig. 2. Sistem ierarhizat

ție (scriitor), aceeași formă ideală (conținut) dar forme sensibile diferite (exprimări lingvistice);

● nivel ierarhic al descrierii — o descriere de nivel superior sintetizează o mulțime de descrieri (zise de nivel inferior), astfel: indică elementele comune întregii mulțimi de descrieri (ex.: editori, titlul serialului) și, pentru elementele care variază între niște limite pe parcursul mulțimii, aceste limite (ex.: pagini, numere, date de apariție).

Astfel de relații, resimțite ca atare dar nemotivate de date bibliografice, provoacă adăugarea unor date pentru ca definiția să fie formal verificată (autor uniform, titlu uniform etc.).

Acest model poate fi dezvoltat în continuare până la gradul de detaliu dorit, oferind o bază sigură și suficientă pentru surprinderea și definirea relațiilor

lor de diverse feluri care interesează mai ales în prelucrarea automată.

Toate cele expuse mai sus au fost formulate din dorința de a înlesni evoluția elaborării unui format comun de schimb. Acesta odată realizat, ar permite schimbul de informații în multiple direcții între agenții bibliografice și sisteme de informare naționale sau internaționale, totodată oferind reduceri de cost la implementare și exploatare.

Comunicarea rezultatului unei acțiuni internaționale vizând evaluarea și compararea diferitelor propuneri de format pe o stație pilot și, mai ales, a experienței câștigate ar fi profitabilă pentru toți cei care doresc să transfere informații în sensurile în care o dorește România.

Ing. DAN MARIUS DINESCU
Institutul central pentru conducere și informatică

Tabelul 1. Relații între elementele descrierii bibliografice

Nivel	Descriere rezultat	Calități dobândite	Acțiuni		Identificare	
			factor	mesaj relativ la factor		
1	analiză subiect	ideală	concepere			
2	limbă	sensibilă	exprimare	autor		titl. nr. volum
3	alfabet	perenă	înregistrare			
4	compoziție și structură	editată	redactare	editor		ISBN, serie, nr.
5	aspect fizic	suport final	multiplicare	tipograf		[nr. contract]
6	preț, [tira], nr. ex.]	accesibilă	transmitere	difuzor, bibliotecă		cotă, Nr. Dep. Legal

(În paranteze drepte sint elemente neutilizate în prezent)

Tabelul 2. Relații între elementele descrierii unei notițe

Nivel	Coduri	Forme	Codificări	Identificare	
				factor	mesaj
1	norme de descriere (ISBD)	date bibliografice	descriere bibl.	informativ	nr. notiță stare notiță
2	format de schimb (UNIMARC, RM, MEXOF-2)	zone, subzone	formulare		
3	format de înregistrare (ISO 2709)	caractere	înregistrare		
4	set de caractere (ISO R646)	biți	codificare		
5	densitate (800 BPI), mod (NRZI)	dipoli magnetici	reprezentare		

Bibliografie

- UNIMARC, IFLA, International CBU Office — London, 1977.
- Manuel de référence relatif aux descriptions bibliographiques lisibles par machine. UNISIST, SC 74/WS/20. Paris, UNESCO, 1974.
- ISBD(M). London, IFLA, Committee on cataloguing, 1974.
- Dierickx, Harold. Towards a common international bibliographic exchange format? In: International Cataloguing, 7, nr. 2, (1978), p. 19—24.
- Anderson, Dorothy. Programme des ISBD de la FIAB. In: Buletin de l'UNESCO à l'intention des bibliothèques, Paris, 32, nr. 3, mai-iunie 1978, p. 153-160.
- Bouffez, F., Grousseau, A. Le contrôle bibliographiques des publications en série: ISDS et ISBD(S). In: Buletin de l'UNESCO à l'intention des bibliothèques,

- Paris, 32, nr. 3, mai-iunie 1978, p. 164-167.
- Congres international sur les bibliographies nationales. Rapport final. Paris, UNESCO, 1978, p. 14. (Doc. PCI/UBC/3).
- NATIS, Systèmes nationaux et internationaux. Objectifs d'une nationale et internationale. Paris, UNESCO, 1975, 35 p.
- Bell, Karl Heinrich. Internationale Zusammenarbeit bei der Anwendung der EDV in Bibliotheken der Sozialistischen Länder und ihre Auswirkung auf die Bibliographie.

Prescurtări folosite

- AGRS — Sistem de informare în agricultură.
ASIDIC — Asociația centrelor de diseminare a informațiilor științifice.
CBU — Controlul bibliografic universal.
EUSIDIC — Asociația centrelor europene de diseminare și informare științifică.

- ICSU-AB — Consiliul internațional al uniunilor științifice/ echipa pentru adnotare.
IFLA — Federația internațională a asociațiilor de bibliotecari.
INIS — Sistem internațional de informare în domeniul energiei nucleare.
ISBD — Descriere bibliografică standardizată internațională.
ISDS — Sistemul internațional al datelor despre seriale.
ISO — Organizația internațională pentru standardizare.
NATIS — Sistem de informare național.
NFAIS — Federația națională a serviciilor de adnotare și indexare.
RM — Manual de definirea formatului pentru UNISIST.
UNIBID — Centrul internațional pentru descriere bibliografică al UNISIST.
UNIMARC — Format MARC universal.
UNISIST — Sistem internațional UNESCO de informare tehnico-științifică.

CONSULTAȚII ÎN CZU

Fișe divizionare pentru catalogul sistematic (II)

Adaptarea sistemului de fișe divizionare profilului mereu în schimbare al catalogului sistematic, lucrare importantă dar deseori neglijată de bibliotecari, prezintă particularități specifice fiecărui catalog, legate de mărimea acestuia, de stadiul de organizare, de tabelele de clasificare folosite în timp, de divizionarele existente etc. Deși în unele biblioteci se fac eforturi meritorii de a introduce noul în activitatea de clasificare, în organizarea cataloagelor sistematice mai este încă mult de făcut. Fișele divizionare sînt un fel de „cenușăreșe” ale catalogului; indicii de clasificare care nu mai sînt folosiți și texte vechi depășite sau care nu mai corespund noilor structuri ale unor grupe sînt menținute în fișele divizionare îngreunînd de multe ori consultarea catalogului.

De aceea, considerăm binevenite unele recomandări privind intervențiile ce se cer operate de urgență:

1. Bibliotecile care păstrează încă în cataloage divizionare vechi tipărite vor renunța la ele deoarece atît indicii de clasificare cît și semnificațiile acestora nu mai corespund cerințelor actuale de organizare a cataloagelor sistematice.

2. Divizionarele pe care sînt notați indicii în componența cărora intră litere (indicii vehiculați de tabela românească de clasificare, ediția 1959) și a căror utilizare duce la structurări incorecte în cadrul unor grupe vor fi înlocuite. Ne referim la literele folosite în trecut pentru desemnarea unor indicii auxiliari de loc:

- (R) România
- (S) U.R.S.S.
- (D) Țări socialiste
- (B) Țări capitaliste

Ca și în clasificarea publicațiilor, pe fișele divizionare se vor folosi diviziunile auxiliare corespunzătoare din tabelele CZU:

- (498) România
- (47) sau (47 + 56) U.R.S.S.
- (100-11) Țări socialiste
- (100-15) Țări capitaliste

Se va renunța de asemenea la indicii utilizați pentru evidențierea literaturii române (8R), literaturii ruse și sovietice (8S) și literaturii maghiare (8M) atît în divi-

zionare cît și în clasificarea publicațiilor, înlocuindu-i cu indicii din tabelele CZU afectați acestor literaturi*:

- 859.0 Liteatură română
- 882 Literatură rusă și sovietică
- 894.511 Literatură maghiară

Indici ca 5A Antropologie, 17C Morala comunistă, Morala proletară, 17CA Critică și autocritică, 07P Gazete de perete proprii tabelelor românești de clasificare nu sînt indicați a fi folosiți în fișele divizionare și în clasificarea publicațiilor întrucît noțiunile respective pot fi exprimate prin indicii sau combinații de indicii din tabelele CZU.

- Vezi: 572 Antropologie
- 17 Etică
- 659.1 Publicitate

3. Revizuirea textelor notate pe fișele divizionare reprezintă o operație importantă care trebuie să se desfășoare cu regularitate, solicitînd din partea bibliotecarilor un ridicat nivel ideologico-politic și cultural, spirit de răspundere, operativitate și exactitate.

În timp, multe formulări din tabelele ce le folosim în clasificarea publicațiilor intră în desuetudine, nu mai sînt de actualitate. Menținerea unor astfel de texte pe fișele divizionare ale catalogului îi dau acestuia un caracter „istoric”, depășit.

De aceea vor trebui eliminate cu totul din structura catalogului acele divizionare care reflectă subiecte ce nu mai sînt de actualitate dar care au constituit la un moment dat probleme ce preocupau întreaga muncă politico-educativă, ca de pildă: lupta împotriva dușmanilor poporului (pentru perioada cînd se punea problema cuceririi și păstrării puterii politice de către clasa muncitoare), lupta pentru curățirea rîndurilor partidului, realism socialist, lupta împotriva cosmopolitismului. Textele de pe alte divizionare trebuiesc reformulate mai propriu, în consens cu literatura social-politică actuală ca de exemplu: Internaționalism socialist în loc de Internaționalism proletar; Propaganda politică de masă pentru Agitația politică de masă; Etică și echitate socialistă în loc de Morala comunistă. Morala proletară. Schimbările survenite în denumirea unor state vor trebui de asemenea operate cît mai repede în cataloage. Se vor înlocui de asemenea divizionarele pentru acei indici a căror semnificație s-a restrîns sau s-a lărgit precum și în cazurile cînd formulările din tabelele românești diferă de cele existente în tabelele CZU:

De exemplu:

39 Transformarea socialistă a moravurilor și obiceiurilor. Combaterea rămășițelor burgheze în moravuri și obiceiuri (ed. românească)

39 Etnografie. Folclor (CZU)

301.19 Doctrina social-politice și studii sociologice marxiste (ed. românească)

301.19 Tendințe sociologice. Teorii și școli sociologice (CZU)

331.5 Muncă forțată. Munca sclavagistă (ed. românească)

* Că ocazia trecerii lingvisticii și filologiei la grupa 80 credem că s-au operat și aici corecturi similare, oricum ele sînt necesare.

331.5 Piața brațelor de muncă. Ocupații. Profesii. Birourile muncii. Oficii de plasare (CZU)

4. Semnificațiile unor indici din tabelele CZU nu vor fi preluate întocmai atunci când sînt notate în divizionare, știut fiind că tabelele CZU se învechesc cu timpul, nu pot ține pasul cu dezvoltarea științelor. De aceea, pe fișele divizionare se vor nota formulările cele mai corecte, cele mai actuale. Ne referim în special la clasa 3 Științe sociale, domeniu cu evoluții și schimbări dintre cele mai dinamice.

Acele semnificații din tabelele CZU care nu corespund unor organizări specifice țării noastre vor fi adaptate atunci cînd este cazul acestor particularități. Un exemplu în acest sens îl prezintă grupa 37 afectată educației și învățămîntului care va trebui să fie structurată în cataloagele sistematice prin fișe divizionare care să evidențieze sistemele, formele și metodele de învățămînt folosite în țara noastră, cum de altfel s-a procedat și atunci cînd a fost prezentată această grupă în revista noastră.

5. Unele biblioteci mai păstrează în clasificarea publicațiilor și organizarea cataloagelor sistematice indici proprii ediției românești (ne referim la 1M, 3C, 3CP, 3T). Atragem atenția asupra obligativității reactualizării în acest caz a textelor de pe fișele divizionare.

6. Concepte, noțiuni, probleme importante din viața socială și politică internă și internațională, deși nu apar în tabelele CZU, vor trebui să-și găsească totuși locul în fișele divizionare atunci cînd există în catalog fișe pentru aceste subiecte. De exemplu:

Societatea socialistă multilateral dezvoltată
Etică și echitate socialistă
Noua ordine economică internațională

7. În catalog se vor introduce divizionare numai pentru rubrici existente, deoarece o divizionară nu-și găsește motivarea în cuprinsul catalogului sistematic decît dacă este urmată de fișele de catalog ale publicațiilor existente în bibliotecă despre subiectul menționat în divizionară. Divizionare neurmărite de asemenea fișe nu au nici o justificare logică, din contră, induc în eroare pe cercetătorii catalogului.

Redactarea fișelor divizionare nu este o operație automată, din contră, cere din partea bibliotecarului o cunoaștere perfectă a structurii catalogului și o mare receptivitate la nou, calitate fără de care catalogul pe care-l are în grijă va rămîne un instrument încremenit într-o anumită perioadă. Tocmai de aceea ni se pare greșită practica din unele biblioteci (dictată, e drept, uneori și de condiții obiective) de a lăsa operații aparent simple, cum ar fi intercalarea fișelor noi sau redactarea divizionarelor în sarcina unor bibliotecari fără experiență, fără continuitate în această muncă, de multe ori chiar angajați în alte activități bibliotecare.

ELENA SABADAC

Clasa 6

61	MEDICINĂ
611	ANATOMIE
—01	Anatomie generală
—012	Teratologie. Anomalii. Teratogenie. Rasă degenerată
—013	Embriologie. Embriogenie. Ontogenie. Morfogeneză
—018	Histologie. Histogeneză Citologie. Celulă. Țesuturi. Singe. Globule → 576.3
—019	Anatomie comparată
611.1	Sistemul circulator. Aparatul circulator. Angiologie. Pericard. Epicard. Inimă. Artere. Vene. Vase capilare (pentru o divizare mai amănunțită a subdiviziunilor 611.1/8 se va apela la subdivizarea de la 616.1/8 întrucît este identică. Ex. inima 611.12//616.12)
.2	Aparatul respirator Nas. Laringe. Trahee. Bronhii. Plămîni. Pleură. Mediastin. Diafragmă
.3	Sistemul digestiv Gură. Dinți. Faringe. Esofag. Amigdale. Stomac. Pilor. Intestin. Ficat și căi biliare. Pancreas. Peritoneu
.4	Sistemul limfatic și endocrin Splină. Timus. Tiroidă. Suprarenale
.6	Sistemul genito-urinar Rinichi. Uretere. Vezică. Uretră. Organe genitale masculine și feminine
.7	Schelet. Aparat locomotor și tegumentar Osteologie. Artrologie. Ligamente. Miologie. Sistem muscular. Tendoane. Tegumente
.8	Sistemul nervos. Neurologie. Organe de simț. Sistemul nervos central. Măduva spinării. Nervii periferici. Marele simpatic. Organele văzului, auzului, gustului, olfactive, tactile
.9	Anatomie topografică. Regiunile corpului Cap. Față. Gît. Ceafă. Torace. Trunchi. Abdomen. Bazin. Membre
612	FIZIOLOGIE
	→ 159.9; 577; 581.1; 591.1
612—019	Fiziologie comparată
612.01	Fiziologie în general. Teorii fiziologice
.012	Vivisecție
.013	Despre viață și moarte. Vitalism → 573
.014	Fiziologia generală a celulei și a organismelor. Acțiunea mediului ambiant asupra... (efectele presiunii barometrice, acțiunea electricității, căldurii, frigului, luminii, sunetelor și vibrațiilor, efectele apei, acțiunea forțelor mecanice, a razelor și radiațiilor) → 576.3
.015	Chimie fiziologică Fermenți. Metabolism → 577.1

- 612.83 Cerebel. Bulb
.84 Măduva spinării
Optică fiziologică. Vederea
Tunica fibroasă și vasculară a ochiului.
Iris. Nerv optic. Retină. Purpură retini-
ană. Iradiere. Stimulare retiniană. Sensi-
bilitate cromatică. Adaptarea la lumină.
Aparat dioptric. Tulburări ale funcției
vizuale. Daltonism. Mișcările ochiului.
Aparatul lacrimal
- .85 Auzul
Funcțiile urechii externe. Urechea medie.
Membrana timpanului. Trompa lui Eus-
tache. Oscioarele și mișcările lor. Urechea
internă. Labirint. Vestibul. Trimiterea
sunetului în urechea internă. Trimiterea
excitațiilor acustice în encefal și percepe-
rea acustică
- .86 Simțul olfactiv. Simțul mirosului
.87 Simțul gustativ
.88 Pipăit. Sensibilitate tactilă
Noțiunea de spațiu. Simțul temperaturii,
presiunii, sensibilității, durerii. Simțul
muscular și al echilibrului
- .89 Sistemul marelui simpatic
Ganglioni cervicali. Plexul cervical. Gan-
glioni toracici. Plexul toracic. Ganglioni
abdominali. Plexul abdominal.
- 613 **IGIENA. IGIENA INDIVIDUALĂ**
- 613.1. Factori climaterici
Aclimatizare. Sezoane. Momentele zilei.
Cantitatea de aer necesară. Compoziția
aerului. Factori fizici: mișcare, ariditate,
secetă, umiditate, presiune, sunet, zgomot,
lumină, soare, căldură, frig, electricitate,
magnetism, electromagnetism
- .2 Igiena alimentației
→ 612.39; 614.31; 641
- .21 Masa. Număr, momentul mesei, interval
.22 Hrana și alimentația copilului. Alimentația
copilului la sân
→ 613.28
- .24 Abstenență. Dietă. Hipoalimentație. Cură de
slăbire. Regim hiponutritiv
.25 Exces de hrană. Supraalimentație. Cură de
îngrășare
- .26 Alimente vegetale
Vegetarism. Fructe. Legume. Rădăci-
noase. Feculente. Uleiuri și grăsimi vege-
tale. Conserve vegetale
.27 Alimente minerale. Regim bogat sau sărac
în minerale
.28 Alimente animale
Carne. Pește. Alimente azotate. Albumi-
noide. Ouă. Lapte. Regim lactat. Lactove-
getarian. Lapte matern. Durata alimenta-
ției la sân. Grăsimi. Unt. Brinză. Margarină
.29 Alimente diverse. Alimente sintetice
Condimente. Sosuri. Mirodenii. Oțet. Sti-
mulente
- 613.3 Băuturi. Cure și regimuri lichide
Apă. Cură de apă. Reducerea apei. Băuturi
reci. Băuturi calde. Supe. Ape minerale
naturale și artificiale ca ape de masă
→ 663
- 613.4 Curățenia corpului. Îmbrăcăminte
Băi. Dușuri. Băi de mare, de sare, de aer
cald, de vaporii. Băi publice. Bazine de na-
tație. Toaletă. Farduri. Loțiuni
→ 687.5
- 613.5 Igiena locuinței

- 628.6
- 613.6 Igienă profesională
Boli profesionale. Ocupații considerate
vătămătoare datorită inhalării sau absorp-
ției de praf și produse toxice precum și
datorită influenței unor factori fizici
ca: presiune, zgomot, lumină, temperatură,
umiditate, electricitate, radiații, ocupații
considerate vătămătoare activității excesive
a unor organe, a atitudinii vicioase
etc. Igienă militară. Igienă navală. Medi-
cina aviației
- 613.7 Igiena repausului, odihnei, somnului
Gimnastică. Cultură fizică. Exerciții cor-
porale, jocuri. Surmenaj fizic, epuizare,
oboseală. Somn. Vise. Insomnii
- 613.8 Igiena sistemului nervos. Igiena în raport cu
morală. Băuturi alcoolice. Narcotice. Tu-
tun. Fumat. Igienă intelectuală. Surmenaj
intelectual. Obișnuințe și obiceiuri so-
ciale: sărutul, sărutatul miinii
- 613.88 Igienă sexuală
→ 17; 39; 351.76
- 613.9 Igiena și rasele, vîrsta, sexul
Igiena infantilă. Igiena adolescentului, a
adultului și a bătrîneții. Igiena femeii
- 614 **IGIENA PUBLICĂ**
→ 351.77; 613; 616—084
- Populație. Depopularea din punctul de ve-
dere al igienei publice
- Organizare medicală oficială și profesională
Reglementarea disecției și vivisecției. Cer-
tificate medicale. Drepturile și datoriile
medicului. Deontologie medicală. Exerci-
tarea ilegală a medicinei. Șarlatanism.
Vinzarea medicamentelor, otrăvurilor și
a narcoticelor. Consilii. Comisii medicale
oficiale
- Control și inspecție sanitară
Controlul bunurilor de consum. Inspec-
ția piețelor și a halelor. Controlul medica-
mentelor. Controlul sanitar al reuniunilor
de toate categoriile. Serviciul medical al
stării civile.
- 4 Profilaxia bolilor infecțioase și contagioase.
Poliție sanitară. Măsuri preventive și
restrictive. Declararea bolnavilor. Măsuri
relative la aer, sol, praf, apă, oameni
(purtători de germeni, suspecți), locuri
publice, plante etc. Măsuri împotriva
animalelor dăunătoare sănătății (derati-
zare, distrugerea insectelor etc.), izolarea
bolnavilor contagioși, carantine. Inocu-
lări preventive, sterilizări, dezinfecții
→ 351.77
- .6 Igiena cimitirelor. Cadavre
Înmormîntare. Incinerare. Transportul
cadavrelor. Îmbălsămare. Influența cimi-
tirelor asupra sănătății publice. Exhumare
→ 351.77; 718; 616—091
- .7 Igiena aerului, a solului și a apei
Poluarea aerului cu praf industrial, cu
gaze nocive, cu raze radioactive. Purifica-
rea aerului. Poluarea solului. Igienă urba-
nă și rurală
→ 351.77; 628

614.8	Tehnica securității. Protecția contra accidentelor și traumatismelor. Prim ajutor în caz de înec, arsuri, răni, explozii etc. Echipamente de protecție: ochelari, măști, haine, de protecție etc.		
.84	Incendii. Pericol de incendiu		
.9	Igiena animalelor. Igienă veterinară → 619; 636		
615	FARMACIE		
615-01/-017	(anulat) → 615.01/07		
615-03/-036	(anulat) → 615.03		
615-05	Persoană tratată. Vîrstă. Sex		
615-06	(anulat) → 615.03; 615.06		
615-07	(anulat) → 615.07; 615.03		
615-092	(anulat) → 615.01		
615.01	Detalii farmacologice Proprietăți fizice, fizicochimice și chimice. Fabricarea, prepararea și purificarea medicamentelor. Farmacie practică. Farmacodinamie. Principii generale farmacologice. Acțiuni specifice și nespecifice ale medicamentelor		
.03	Farmacologie chimică. Administrarea medicamentelor. Localizare. Metode și căi de administrare. Absorbție și distribuție. Difuzie. Concentrație. Doză. Căi de eliminare. Indicații. Rezultat clinic		
.06	Complicațiile tratamentului și folosirii medicamentelor		
.07	Analiza, standardizarea, identificarea medicamentelor → 543		
.099	Intoxicații. Toxicologie generală → 615.9		
615.1	Farmacie generală și profesională Farmacopee. Cod. Formule. Rețete. Laboratoare farmaceutice. Farmacii. Profesia de farmacist		
615.14	(anulat) → 615.01		
615.2	Medicamente grupate după acțiunea lor principală. Medicamente cu acțiune preponderantă asupra: sistemului nervos, inimii și circulației, respirației și organelor respiratorii, aparatului digestiv inclusiv cavitatea bucală, glandelor endocrine, aparatului urogenital și organelor de reproducere, tegumentelor. Medicamente cu acțiune asupra metabolismului și funcției celulare. Dezinfectante. Antiseptice. Chimioterapie		
.3	Medicamente grupate după proveniență Substanțe chimice în general. Amestecuri de proveniență naturală. Droguri. Antibiotice. Produse microbiologice. Enzime. Vitamine. Hormoni. Organoterapie. Tratamente cu ajutorul produselor organismului. Imunoterapie. Bacterioterapie. Sero- terapie. Hematoterapie		
.4	Preparate farmaceutice. Material medical		
.41	(anulat) → 615.45; 615.01		
.42	(anulat) → 615.01		
.43	(anulat) → 615.07		
.44	(anulat) → 615.01		
.45	Preparate farmaceutice Preparate lichide, solide (drajeuri, pulberi, granule, capsule, tablete, pastile etc.), semisolide (alfii, paste, creme, jeleuri, supozitoare etc.), gazoase (inhalatii, in-		
			jecții etc.). Preparate pentru folosire parenterală. Preparate oftalmologice
615.46	Materiale și pansamente Materiale pentru înlocuiri. Materiale plastice. Gips și ciment. Porțelan. Metal		
.47	Instrumente. Aparate. Echipament și amenajare		
.49	(anulat) → 615.01		
615.5/537	(anulat) → 615.01		
615.7/796	(anulat) → 615.2		
615.8	Fizioterapie. Radioterapie. Alți agenți terapeuți		
.81	Mijloace și remedii mecanice Ventuze, acupunctură, înțepături de albine etc.		
.82	Masaj. Mecanoterapie Vibroterapie. Gimnastică medicală		
.83	Fizioterapie. Terapie naturală Fototerapie. Termoterapie. Climatoterapie. Aeroterapie. Pneumoterapie. Hidroterapie. Balneoterapie. Talasoterapie		
.84	Electroterapie. Electromedicină. Radioterapie		
.85	Cure diverse Psihoterapie. Metaloterapie. Clinoterapie		
.86	Tratarea psihozelor și bolilor mintale → 616.89		
.874	Dietă		
.89	Terapie populară. Medicina de casă		
615.9	Toxicologie. Otrăvuri Otrăvuri anorganice, organice. Plante otrăvitoare. Animale otrăvitoare		
616	PATOLOGIE. MEDICINĂ CLINICĂ		
616-001	Traumatisme Plăgi, rani, fracturi, luxații, entorse		
-002	Inflamații. Iritații. Obstrucții Inflamații acute, cronice, purulente, Gangrenă. Ulcerații. Abscese. Granuloane. Lepră. Gută. Micoze		
-002.5	Tuberculoză		
-002.6	Sifilis		
-002.77	Reumatism		
-002.8	Maladii cauzate de paraziți vegetali și animali. Micoze. Chisturi parazitare		
-003	Procese regresive, degenerative Corpi străini, Calculi, Cicatrizări		
-004	Scleroză. Indurație		
-005	Tulburări circulatorii locale Hemoragii. Congestii. Tromboză. Embolie. Stază. Ischemie		
-006	Tumori. Neoplasme Tumori benigne. Chisturi sarcoame. Papi-loame. Adenoame. Polipi		
-006.6	Tumori maligne. Cancer. Carcinoame. Oncologie		
-007	Vicii de conformație. Anomalii. Teratologie. Monștri		
-007.7	Forma generală a corpului. Aspectul exterior al corpului. Frumusețe fizică. Deformații fizice. Urițenie		
-008	Tulburări ale funcțiilor, activității și rezistenței organelor. Tulburări de secreție, excreție, absorbție, permeabilitate. Sindroame. Metabolism patologic		
-009	Tulburări nevroase Tulburări trofice, vasomotoare, angionevrotice, termice, reflexe		
616-01	Puncte de vedere diverse relative la boli, bolnav și acțiunea medicului		

616-02	Etiologie (cauzele bolilor)	.45	Bolile paraganglionilor	.45
-03	Forme diverse ale bolilor, tratamentul și ale administrării medicamentelor. Localizare. Calea de origine, de penetrație. Alegerea, oportunitatea, inconvenientele, precauțiile, erorile tratamentului. Evoluția, prognosticul bolii. Forme speciale de boli: anormale, atipice, aberante, hibride, paradoxale	.47	Sistem cromafin	.47
-05	Persoana bolnavului	616.5	Dermatologie	.51
	Afecțiuni după vîrstă, sex, predispoziții, rezistență organică (alergii, diateze), stare de nutriție, profesiune (boli profesionale), clase sociale (boli sociale)	.51	Afecțiuni eritematoase. Eritodermii. Urticarii. Prurigo. Psoriazis	.52
-053.2	Pediatrie. Boli de copii. Afecțiuni infantile	.52	Afecțiuni catarale, veziculoase, papiloase. Eczeme. Herpes	.53
-053.9	Senilitate. Boliile bătrîneții, Geriatrie	.56	Glande sebacee	.56
-06	Complicații	.59	Glande sudoripare	.59
	Urmările bolilor. Maladii anterioare	616.6	Afecțiuni ale diverselor părți ale pielii: epidermă, dermă, sistem pilos, unghii	.61
-07	Semiologie generală	.61	Aparat genito-urinar. Urologie. Patologia rinichilor	.62
	Simptomatologie generală. Explorare. Diagnostic. Propedeutică. Examen clinic, radiologic, analize de laborator	.62	Rinichi, Nefropatii	.62
-08	Tratament	.63	Vezica urinară	.63
	Administrarea tratamentului. Hipurgie. Profilaxie. Terapeutică (studiul administrării medicamentelor)	.64	Semiologie urinară. Tulburări urinare. Diureză.	.64
-089	Medicină operatorie. Tehnică operatorie. Tratament chirurgical. Anestezie chirurgicală. Mica chirurgie	616.7	Bolile organelor genitale masculine. Semiologie genitală	→ 618.1
-091	Anatomie patologică	.71	Bolile aparatului locomotor. Patologia locomoției	.71
-092	Fiziologie patologică	.72	Oase. Osteopatie	.72
616.1	Patologia aparatului circulator și vaselor sanguine în general	.74	Articulații	.74
.11	Pericard	.75	Mușchi	.75
.12	Inimă	.76	Aponevroze. Ligamente. Tendoane	.76
.13	Artere	616.8	Bursă seroasă. Bursă sinovială	.83
.14	Artera pulmonară. Aortă	.85	Neurologie. Neuropatologie	.85
.15	Vene. Vena portă	.89	Afecțiuni organice ale sistemului nervos: encefal (cerebropatii), măduva spinării (mielopatii), nervii și plexurile, ganglioni nervoși, sistemul simpatic și parasimpatic	.89
.16	Afecțiunile și semiologia sîngelui, plasmei, serumului. Hematologie patologică	616.9	Nevroze. Nevropatii. Maladii funcționale ale nervilor. Coree. Epilepsie. Tetanie. Cefalee. Maladia Parkinson	.91
616.2	Vase capilare	.91	Psihiatrie. Psihologie patologică. Frenopatii	.91
.21	Afecțiuni ale aparatului respirator	.92	Nevroze. Paralizie generală. Confuzii mintale. Delir. Psihoze funcționale (manie, melancolie, paranoia, schizofrenie) inapoiată mintal	.92
.22	Otorinolaringologie. Afecțiunile nasului	.93	Boli infecțioase	.93
.23	Laringologie	.94	Febra infecțioasă	.94
.24	Trahee. Bronhii	.97	Variolă. Rujeolă. Scarlatină	.97
.25	Plămîni. Pneumopatii. Astm bronșic	.98	Gripă. Tifos. Febra tifoidă	.98
.26	Pleura și cavitatea pleurală	.99	Dezinterie. Malarie. Tripanosomiaze	.99
.27	Diafragmă	617	Boli septice. Septicemie	.99
.28	Mediastin	CHIRURGIE	Maladii veneriene. Venerologie	.99
616.3	Ureche. Otologie	.98	Sifilis. Gonoree	.98
.31	Afecțiunile sistemului digestiv	617.3	Infecții septice	.98
.32	Stomatologie. Gura și cavitatea bucală.	.5	Infecții prin coct (erizipel). Bruceloză. Ciumă. Antrax. Tetanos. Infecții cu virusi (Variolă). Infecții neurotrophe (Turbare). Infecții paralitice (Poliomielită). Febra aftoasă. Oreion. Infecții catarale (febra galbenă)	.98
.33	Afecțiuni buco-dentare	.7	Boli infecțioase cauzate de paraziții plantelor și animalelor	.99
.34	Faringe. Esofag. Amigdale	618	GINECOLOGIE. OBSTETRICĂ	.99
.35	Stomac. Gastropatii	618.1	Ginecologie	.99
.36	Intestin. Enteropatii. Gastroenteropatii	.2	Obstetrică. Fiziologia sarcinii	.99
	Afecțiuni gastrointestinale	.3	Patologia sarcinii	.99
.37	Rect și anus, Sfincter anal	.4	Naștere. Fiziologia nașterii	.99
.38	Ficat. Căi biliare. Vezica biliară. Canalul coledoc	.5	Patologia nașterii	.99
.39	Pancreas	.6	Starea puerperală. Fiziologia post-partum	.99
616.4	Peritoneu. Cavitate peritoneală	.7	Starea puerperală. Patologia post-partum	.99
.41	Boli dietetice. Avitaminoză. Hipervitaminoză. Scorbut. Beriberi. Pelagră.	619	MEDICINA COMPARATĂ. MEDICINA VETERINARĂ	.99
.42	Aparatul limfatic, organe hematopoetice, glande cu secreție internă, endocrine			.99
.43	Maladii ale organelor hematopoetice			.99
	Bolile splinei, măduvei			.99
.44	Bolile sistemului limfatic			.99
.45	Boli endocrine. Boliile glandelor cu secreție internă. Timus			.99
.46	Glanda tiroidă. Paratiroide			.99

LUCRĂRILE DE REFERINȚĂ

Prelucrare, reflectare în cataloage organizare în rafturile cu acces liber (IV)

Organizarea sălii referințelor cu acces liber la raft și a catalogului topografic

1. În numărul anterior al buletinului am precizat condițiile în care poate fi organizată o sală a referințelor și, corespunzător, cataloagele speciale. Subliniem încă o dată faptul că este necesară o activitate anterioară de înzestrare a bibliotecii cu materiale de referință în cantitate satisfăcătoare, de achiziționare a unor colecții care să răspundă corespunzător la cea mai mare parte a trimitărilor din lucrările de referință și de propagandă susținută a documentelor primare și secundare deținute. Disponibilitățile de spațiu sînt de asemenea o condiție a organizării unei săli a referințelor. Înnoirea și completarea fondului odată cu apariția de lucrări mai valoroase sau în continuarea unor titluri îi conferă dinamism, actualitate. Nimic nu este mai deprămit decât o sală de referință inițiată cîndva cu entuziasm, dar părăsită, lăsată în paragină și menținută doar pentru ca biblioteca să raporteze la nevoie că posedă un arsenal de instrumente care de fapt nu mai corespund cerințelor beneficiarilor.

Materialele de referință, se știe, sînt constituite din tipuri specifice de documente: enciclopedii generale și speciale, dicționare lingvistice și de specialitate, biografii, monografii, istorii de domenii, sinteze, bibliografii, anuare, indici de reviste, cataloage etc. Se pune problema dacă este bine să ținem seama în primul rînd de tipul de document și apoi de conținutul tratat în acesta, sau dacă n-ar trebui să procedăm invers. Considerăm că într-o sală a referințelor materialele trebuie organizate în funcție de domeniile cuprinse în documente, astfel încît beneficiarul să poată găsi într-un anumit punct al sălii toate trimiterele bibliografice și elementele de bază ale domeniului sau subiectului care-l interesează.

O organizare pe tipuri de documente (enciclopedii, bibliografii, tratate, istorii, sinteze, monografii, dicționare etc.) ar avea un caracter formal, ar trebui, prin forța lucrurilor, să reia în cadrul fiecărui tip de documente domeniile cuprinse sau ar trebui să adopte în continuare un subcriteriu de organizare formală (alfabetică, cronologică etc.).

Așadar, o organizare care să aibă în vedere criteriul eficienței, va trebui să înceapă prin a fixa un număr de

grupe de domenii, științe sau subiecte care să răspundă necesităților impuse de profilul bibliotecii (enciclopedică sau de specialitate), de categoriile de beneficiari care o frecventează și de nivelul de pregătire al acestora. Aceste grupe nu trebuie să rămînă neschimbate de-a lungul timpului; odată cu apariția unor noi probleme dezbătute în documente și care devin obiectul preocupării intense a cititorilor și bibliotecarilor, grupele pot și trebuie să fie modificate în sensul înnoirii și în același timp al renunțării la unele care nu mai prezintă interes.

O bibliotecă enciclopedică își va preciza grupele avînd în vedere totalitatea cunoștințelor umane și menținîndu-se la un nivel de generalitate corespunzător, în timp ce o bibliotecă de specialitate va putea organiza un fond de referință pe profil, adîncind problematica grupelor în domeniul respectiv și reprezentînd celelalte domenii într-o măsură mai redusă.

Strategia formulării temelor pentru grupele fixate trebuie să țină seama pe de o parte de materialele pe care le are la dispoziție sub aspectul cantității și al adîncimii și pe de altă parte de sistemul de clasificare adoptat în structura generală a fondului de referință. Un ghid la îndemîna oricărei bibliotecii îl constituie clasificarea zecimală universală, nu însă la nivelul de divizare la care se prezintă. Pot fi selectați anumiți indici convenabili ca adîncime și exprimare, cărora să le corespundă un număr reprezentativ de materiale de referință, care să justifice organizarea lor într-o grupă distinctă.

Grupele pot urma, firește, și o structură și o formulare originală, creată de bibliotecarul bine specializat în aria disciplinelor ce fac parte din profilul bibliotecii, în cazul în care ceea ce îi oferă tablele CZU nu este convenabil.

Schităm în continuare un grupaj de teme posibile pentru o bibliotecă cu caracter enciclopedic, specificînd că acesta nu trebuie aplicat în mod obligatoriu, ci are rolul mai mult de sugestie sau de invitație la o adaptare mai bună:

- Știință și cultură în general
- Standardizare.
- Documentare
- Bibliografii generale. Cataloage. Biblioteconomie. Bibliofilie
- Enciclopedii generale
- Filozofie. Etică. Estetică. Logică. Psihologie.
- Ateism. Religie. Mitologii
- Etnografie. Folclor
- Științe exacte. Matematică. Astronomie. Fizică.
- Chimie. Geologie
- Științele naturii. Protecția naturii. Biologie. Botanică. Zoologie
- Medicină
- Tehnică. Industrie. Chimie industrială. Calculatoare. Construcții
- Agricultură
- Artă. Teatru. Sport
- Filologie. Lingvistică. Dicționare explicative și lingvistice. Literatură
- Monografii regionale. Geografie
- Arheologie. Istoria României. Istoria universală.
- Îată și cum poate fi modulată această schemă în cazul unei săli de referință din cadrul unei biblioteci de specialitate, de pildă una cu profil de filologie:
- Știință și cultură în general
- Documentare. Bibliografii generale. Enciclopedii generale. Bibliofilie
- Filozofie. Estetică. Logică
- Psihologie. Morală
- Ateism. Religie. Mitologii
- Etnografie. Folclor
- Lingvistică matematică. Traducere în calculator.
- Arte plastice. Muzică. Teatru. Cinematografie

— Filologie. Lingvistică generală. Lingvistică comparată. Dicționare explicative. Dicționare în 2 și mai multe limbi. Limba română (istorie, gramatică). Alte limbi.

— Literatură. Teorie. Istoria ale domeniului. Critică literară. Texte în ediții fundamentale. Antologii. Monografii.

— Geografie. Biografii. Istorie.

Un loc aparte în sala referințelor trebuie să-l ocupe punctul de documentare politico-ideologică, atât de necesar pentru toți cei care urmează cursurile de învățămînt politico-ideologic de partid și de masă sau care doresc să-și sporească cunoștințele în acest domeniu. Biblioteca își poate realiza rolul de propagandă a politicii partidului și statului nostru, de educație politică și ideologică a adulților și a tinerei generații în spiritul orientărilor generale date de conducătorul partidului și statului nostru și printr-o bună organizare a acestui punct de documentare, printr-o permanentă ținere în actualitate cu toate publicațiile apărute și cu punerea promptă a acestora la dispoziția beneficiarilor. Tematica punctului de documentare ideologică ar putea avea următoarele coordonate:

— Lucrări ale Partidului Comunist Român. Congrese. Conferințe. Plenare. Istoria P.C.R.

— Operele tovarășului Nicolae Ceaușescu. Culegeri. Cuvîntări. Lucrări omagiale. Lucrări despre tovarășul Nicolae Ceaușescu

— Lucrări de filozofie marxistă. Socialism științific. Economie politică

— Problemele tineretului

— Politică

— Legislație

— Presa politică. Ziarele și revistele partidului și ale altor organizații politice și obștești, apărute în anul în curs.

Componența fondului de referință de la acest punct de documentare va trebui urmărită cu toată atenția și competența, astfel încît să fie puse la dispoziția beneficiarilor cele mai valoroase și mai recente publicații în care se regăd cel mai bine liniile directoare ale politicii țării noastre, nu numai prin textele de bază ale documentelor de partid și de stat, ci și prin comentarii, interpretări și adaptări la situații concrete din viața economică și socială, reflectate în producția noastră editorială.

2. Organizarea catalogului topografic al sălii referințelor. Codificarea grupelor tematice enunțate mai sus poate respecta clasificarea zecimală universală, cu derogările corespunzătoare acolo unde se resimte nevoia de grupare logică, adaptată la necesitățile și specificul țării noastre.

Pentru punctul de documentare ideologică, propunem indicii CZU din tabelele internaționale, indicați la rubrica „Consultații în CZU” din numerele anterioare ale buletinului „Biblioteca”.

Ordinea acestor indicii nu o reia pe aceea din tabelele internaționale, din motivul expus mai sus. Pentru a respecta gruparea logică, bibliotecarul trebuie să aibă o schemă a acestei așezări și să reflecte aceeași orînduire de indicii și în catalogul topografic.

Nu este obligatoriu să utilizăm în codificare indicii CZU, ci putem exprima grupajele prin cifre obișnuite, de la 1-∞ sau prin grupaje de litere și cifre pentru grupele și subgrupele logice: 1 Știință și cultură în general; 2A Documentare, 2B Standardizare; 2C Bibliografii generale; 2E Cataloge; 2F Biblioteconomie; 2G Bibliofilie; 3 Enciclopedii generale; 4A Filosofie; 4B Estetică, 4C Logică; 5A Psihologie; 5B Morală etc.

Referitor la structura fiecărei grupe, reprezentînd un domeniu sau o temă de specialitate ar fi indicat să se aibă în vedere tipurile de documente cu genul specific de informații, orînduite de la general la particular: bibliografii de specialitate, standarde de specialitate, dicționare de

specialitate, istorii ale domeniului, tratate fundamentale, monografii, periodice de specialitate mai recente.

Făcîndu-se o evaluare generală a tipurilor de documente purlătoare ale informațiilor la diferitele domenii de specialitate, acestea ar putea fi codificate cu un indicativ propriu tipului de document, care să se atașeze la codul corespunzător domeniului. De pildă: a. bibliografiile de specialitate; b. dicționare de specialitate; c. istorii ale domeniului; d. tratate fundamentale; e. monografii; f. periodice de specialitate; g. standarde de specialitate.

S-ar putea utiliza indicii CZU auxiliari de formă, corespunzător acestor tipuri de documente: (04) bibliografii; (03) enciclopedii și dicționare de specialitate; (09) istorii ale domeniului; (02.021.2) tratate fundamentale; (035.3) monografii; (05) periodice de specialitate; (083.74) standarde. În această formă, ar fi de dorit ca aplicarea lor să fie concomitentă cu utilizarea de indicii CZU și pentru grupele principale, tematice. Formele de topografie hibride trebuie evitate.

Pentru individualizarea fiecărui document, indicele de cotă va fi formată din numărul din codul grupei și al tipului de document, iar la numitor din semnul de autor format cu ajutorul tabeli de autori, după sistemul Cutter. În altă variantă, numitorul ar putea fi format din numere de ordine; Materialele vor fi așezate, în cadrul grupei și al tipului de document, în ordinea intrării în bibliotecă, cele mai recente fiind așezate ultimele.

Așadar, o cotă sistematic-alfabetică alcătuită conform CZU ar arăta astfel:

7(09) Vătășianu, Virgil. Istoria artei europene

V37
82(03) Marino, Adrian Dicționar de idei literare

M41
Iată și o cotă formată din alte simboluri decît CZU, ca cele propuse mai sus:

4A-d Istoria filosofiei universale

12
Catalogul topografic, alcătuit pe baza cotelor topografice formate după una din metodele arătate sau după un alt sistem ales ori creat de bibliotecar, și înscrise pe fișele cuprinzînd o descriere mai sumară a documentului, va putea reprezenta structura sălii de referință în dinamica sa, căci, după cum am mai arătat, sala referințelor trebuie să se afle într-o continuă înnoire, completare cu ceea ce lipsește sau renunțare la ceea ce s-a învechit. Pe măsura introducerii de noi documente, acestea vor avea cîte o fișă în catalogul topografic la locul corespunzător.

Este de precizat caracterul provizoriu al cotei topografice a sălii referințelor, documentul trebuind să primească mai întîi o cotă din depozitul general al colecțiilor, urmînd ca atunci cînd va fi scos din sala referințelor să-și poată găsi locul corespunzător alături de celelalte publicații din fondul general.

Un catalog topografic fără lacune ar putea suplini, în cazul în care biblioteca nu dispune de mult personal, timp și spațiu, atît catalogul alfabetic cit și pe cel sistematic al sălii referințelor, însă aceasta numai atunci cînd a fost aleasă varianta organizării după sistemul Cutter. Derogările de la așezarea după normele CZU vor trebui bine cunoscute de către bibliotecar și respectate întocmai, pentru a nu crea rubrici duble în catalog și partide duble de materiale în sala referințelor.

În acest scop, o schemă simplificată, conținînd formularea și succesiunea grupelor, aflată la un loc vizibil, ar putea fi utilă atît bibliotecarului cit și beneficiarului.

FLORICA CÂMPEANU

NORME PRIVIND CATALOGAREA CĂRȚII VECHI (III)

Trecînd la analiza celor cinci elemente cuprinse în zona titlului și a menționării responsabilității, subliniem de la început faptul că indicațiile ISBD (A) pentru această zonă ne sugerează transcrierea elementelor, în cea mai mare măsură, conform ordinii indicate de succesiunea lor pe pagina de titlu sau pe substitutul paginii de titlu.

Atît zonele cit și elementele fiecărei zone sînt demarcate mai degrabă printr-o punctuație specială decît printr-o ordine convențională. Intervențiile catalogatorului în schimbarea succesiunii elementelor existente pe pagina de titlu sau substitutul ei vor fi analizate în cadrul descrierii fiecărui element.

Am considerat potrivit să plasăm exemplele la sfîrșit, după expunerea teoretică a problemelor privitoare la zone, pentru că descrierea completă a unei publicații e mai concludentă și mai utilă decît trunchierea ei pe zone și pe elemente.

1.1. Titlul propriu-zis

1.1.1. și 1.1.4. Primul element al zonei titlului și menționării responsabilității este titlul propriu-zis, chiar și în cazul în care, pe pagina de titlu sau pe substitutul ei, el este precedat de menționările de responsabilitate sau alte indicații ce nu reprezintă informații de titlu.

1.1.2. Titlul propriu-zis se transcrie din pagina de titlu sau substitutul ei exact, cuvînt de cuvînt, dar nu neapărat cu majuscule sau cu punctuația din text. Un titlu foarte lung poate fi prescurtat (se folosesc semnele omisiunii: trei puncte), în așa fel încît să nu-i alterăm înțelesul.

1.1.3. Pentru publicațiile avînd mai multe titluri pentru o singură lucrare, mai ales cînd acestea sînt titluri paralele, prima apariție pe pagina de titlu sau substitutul ei este considerată titlu propriu-zis.

Cînd o publicație are mai multe pagini de titlu sau substituite ale paginii de titlu (cum este cazul publicațiilor în mai multe limbi sau scrieri, care au cîte o pagină de titlu sau un substitut al paginii de titlu în fiecare limbă sau scriere), titlul propriu-zis este luat din pagina de titlu sau substitutul paginii de titlu care este în limba ori scrierea părții principale a publicației. Dacă acest criteriu nu se poate aplica, titlul propriu-zis este luat din pagina din dreapta recto (dintre cele două pagini de titlu sau substituite ale paginii de titlu așezate față în față) sau după prima dintre paginile de titlu sau substituite ale paginii de titlu care apar ambele în dreapta (recto). O pagină de titlu fără ilustrații este de preferat unei pagini de titlu ilustrate.

1.1.5. Cînd menționarea responsabilității, a ediției, numele editorului sau alte informații alcătuiesc, din punct de vedere lingvistic, o parte integrantă a titlului propriu-zis, acestea se transcriu ca atare.

Ex. *Horatii Flacci Poemata, illustrata argumentis et castigacionibus Georgii Fabricii Chemnicensis.*

În acest exemplu menționarea responsabilității face parte integrantă din titlu propriu-zis și anume: numele autorului (*Horatius Flaccus*) exprimat în genitiv creează unitate lingvistică cu titlul *Poemata*. De asemenea, indicarea editorului științific și a aportului exact pe care acesta îl are în ediția de față formează unitate lingvistică atît cu titlul cit și cu numele autorului. Din această cauză considerăm titlu propriu-zis exemplul în întregime.

1.1.6. Titlurile complementare, avantajurile sau informațiile similare ce apar înaintea titlului principal de pe pagina de titlu sau substitutul ei sînt incluse în titlul propriu-zis al descrierii chiar dacă, din punct de vedere tipografic, natura complementară a acestor informații este sugerată prin corpul de literă folosit, prin culoarea cernei etc.

Se exclud invocațiile pioase, epigramele, dedicațiile etc., în afară de cazul în care constituie singurul titlu ori par a fi parte a titlului propriu-zis prin tipărire sau sens.

Ex.: a. la carte românească invocațiile de genul: *Întru slava sfintei de o ființă de viață făcătoarei și nedespărțitei Troițe: Tatălui și Fiului și Duhului Sfînt...* cînd nu face parte din titlul propriu-zis, nici prin tipărire nici ca sens, pot fi excluse.

b. la carte străină invocațiile gen *Quod Deus Optimus Maximus bene vertat (Q.D.O.M.B.V.)* care preced titlul principal al unei dizertații vor fi omise.

Informațiile gen menționarea responsabilității, menționarea ediției, a seriei, a datelor de imprimare, a datei sau a prețului, care apar la începutul paginii de titlu sau care preced titlul propriu-zis de pe substitutul paginii de titlu, dar care nu formează o unitate lingvistică cu titlul propriu-zis, vor fi transcrise la locul lor specific.

1.1.7. Cînd publicația nu are un titlu în afara numelui de persoană sau a colectivului responsabil pentru realizarea conținutului intelectual, acesta este dat ca titlu propriu-zis.

Ex.: C.V.R. 344. *Simeon Arhiepiscopul Thesaloniceului care acum întîi într-acesta chip s-au tipărit și s-au diortosit după ellinie pre limba românească.*

În acest exemplu numele autorului împreună cu alte indicații cu care constituie o unitate lingvistică formează titlul propriu-zis.

1.1.8. Titlurile alternative sînt considerate ca părți ale titlului propriu-zis.

Ex.: *Metropolis sive historia ecclesiastica Saxoniae Alberti Crantzii...*

Titlul propriu-zis e compus din titlurile alternative *Metropolis sive historia ecclesiastica Saxoniae* împreună cu menționarea responsabilității.

1.1.9. Cînd o pagină de titlu sau substitutul paginii de titlu conține un titlu colectiv propriu-zis precum și titlurile lucrărilor individuale existente în publicație, titlurile lucrărilor individuale sînt date într-o notă (vezi 7. Zona destinată notelor), afară de cazul în care sînt legate din punct de vedere gramatical de titlul colectiv.

1.1.10. Publicații fără un titlu propriu-zis colectiv

1.1.10.1. și 1.1.10.2. Cînd o pagină de titlu sau substitutul paginii de titlu conține titlurile a două sau mai

multe lucrări ale aceluiași autor sau ale unor autori diferiți cuprinse în publicație și nu există un titlu propriu-zis comun al publicației, titlurile și menționările de responsabilitate ale lucrărilor sînt date în ordinea indicată de succesiunea de pe pagina de titlu sau substitutul ei. Titlurile aceluiași autor se separă prin punct și virgulă (;).

Titlurile autorilor diferiți se separă prin punct, în afară de cazul în care în publicație există între ele un cuvînt de legătură sau o sintagmă.

1.1.10.3. Cînd în publicație apar lucrări în plus față de cele menționate pe pagina de titlu sau substitutul ei, fie că sînt sau nu prezentate pe pagini considerate ca pagini de titlu, ele pot fi înregistrate între paranteze drepte, conform cu prevederile paragrafelor 1.1.10.1. și 1.1.10.2, pot fi înscrise într-o notă sau pot fi descrise conform cu prevederile pentru aliniatele cu multe nivele.

Noi propunem inserierea lor într-o notă.

În cazul lucrărilor cu mai multe volume, care conțin numerotarea volumelor în titlul propriu-zis, numerotarea numelui volum este dată în continuarea numerotării primului, între paranteze drepte, după o linioară.

Ex.: Prima [-decima] eglaga della bucolica di Virgilio...

Quinti Horatii Flacii epistolarum liber primus [-secundus]

În mod excepțional, dacă pagina de titlu și titlurile altor lucrări nu transmit ideea unei colecții sau dacă există mai multe titluri conținute într-o asemenea lucrare, atunci cînd se consideră necesar, poate fi alcătuit un titlu pentru întreaga lucrare.

1.2. Desemnarea generală a materialului

1.2.1. Desemnarea generală a materialului indică în termeni generali clasa materialului din care face parte publicația. Ea este dată în limba sau scrierea agenției bibliografice (ex.: text imprimat, text multiplicat, bandă imprimată, disc etc.)

1.2.2. Includerea desemnării generale a materialului este facultativă.

1.2.3. Cînd o publicație monografică tipărită este însoțită de un material suplimentar, care aparține altei categorii de material (ex. hărți, pliante etc.), desemnarea generală a materialului se referă numai la monografia tipărită.

1.2.4. Cînd pagina de titlu sau substitutul ei conțin titlurile a două sau mai multe lucrări individuale și nu există un titlu propriu-zis colectiv al publicației, desemnarea generală a materialului este plasată după ultimul titlu (în cazul unui grup de lucrări ale aceluiași autor) sau după ultima menționare de responsabilitate (în cazul unui grup de lucrări de mai mulți autori).

1.3. și 1.4. Titlurile paralele și alte informații despre titlu

1.3.1. și 1.3.2., 1.4.1. și 1.4.2. Titlurile paralele și alte informații despre titlu se transcriu în zona titlului și a menționării responsabilității numai atunci cînd apar pe pagina de titlu sau pe substitutul ei. Cele care apar în publicație dar nu pe pagina de titlu sau pe substitutul ei se indică într-o notă.

1.3.3. și 1.4.3. Transcrierea este identică cu formularea dar nu este obligatorie menținerea majusculilor și a punctuației folosite în publicație. În mod excepțional titlurile paralele pot fi abreviate; alte informații despre titlu pot fi abreviate sau omise. Omisiunile se indică prin semnele omiterii (trei puncte).

1.3.4. și 1.4.4. Titlurile paralele și alte informații despre titlu se transcriu împreună, în ordinea indicată de succesiunea de pe pagina de titlu sau substitutul paginii de titlu.

1.3.5. și 1.4.5. Un titlu original, în altă limbă decît cea a titlului propriu-zis, este transcris ca titlu paralel atunci cînd apare pe pagina de titlu sau substitutul paginii de titlu și cînd nu este legat din punct de vedere gramatical de altă parte a descrierii.

Un titlu original care nu apare pe pagina de titlu sau substitutul paginii de titlu se indică într-o notă.

1.3.6. și 1.4.6. Cînd o menționare de responsabilitate sau o menționare cu privire la publicare sau difuzare constituie din punct de vedere gramatical o parte a unui titlu paralel sau a unei alte informații despre titlu, se transcrie ca atare.

1.3.7. și 1.4.7. Cînd o pagină de titlu sau substitutul paginii de titlu conțin unul sau mai multe titluri paralele dar alte informații despre titlu sînt numai într-o limbă și/sau scriere, acest element al altor informații despre titlu este totuși transcris conform ordinii indicate de succesiunea de pe pagina de titlu sau substitutul paginii de titlu.

1.3.8. și 1.4.8. Alte informații despre titlu în mai multe limbi și/sau scrieri

1.3.8.1. 1.4.8.1. Cînd o pagină de titlu sau substitutul ei conțin unul sau mai multe titluri paralele și alte informații despre titlu în mai multe limbi și/sau scrieri, fiecare formă a altor informații despre titlu se transcrie conform ordinii indicate de succesiunea de pe pagina de titlu sau substitutul ei.

1.3.8.2. și 1.4.8.2. Cînd nu există titlu paralel și apar alte informații despre titlu pe pagina de titlu sau substitutul ei, în mai multe limbi și/sau scrieri, este dată forma în limba și/sau scrierea titlului propriu-zis sau prima formă care apare pe pagina de titlu sau substitutul ei; celelalte forme, de asemenea fișate, sînt fiecare precedate de un spațiu.

1.3.9. și 1.4.9. Publicații fără titlu propriu-zis colectiv

1.3.9.1. și 1.4.9.1. Cînd pagina de titlu sau substitutul paginii de titlu conțin titlurile a două sau mai multe lucrări individuale cuprinse în publicație, fără un titlu propriu-zis colectiv al publicației, și cînd fiecare dintre lucrările individuale (sau numai o parte dintre ele) au un titlu paralel sau alte informații despre titlu, toate aceste unități se transcriu conform ordinii indicate de succesiunea paginii de titlu sau substitutul ei.

1.3.9.2. și 1.4.9.2. Cînd o menționare care constituie o informație despre titlu se poate aplica la toate lucrările individuale descrise în pagina de titlu sau substitutul ei, ea se notează conform ordinii indicate de succesiunea paginii de titlu.

Cînd relația între aceste informații și titlurile individuale nu este clară, se adaugă descrierii cuvinte sau sintagme scurte de legătură, care apoi vor fi explicate într-o notă.

1.5. Menționarea responsabilității va fi tratată în numărul următor.

ELENA MARIA SCHATZ
MARIANA IOVA

MIHAIL SADOVEANU ȘI UNIVERSUL LECTURII ȘI AL CĂRȚII PENTRU POPOR

Arhivele Statului din București păstrează un document încă nepublicat, un modest document provenit de la o școală din județul Iași. În anul 1907, școala din Lespezi înaintează Casei Școalelor o listă a cărților pe care le pune la dispoziția elevilor, solicitând cărți din bibliografia școlară. Două însemnări ne atrag atenția. Prima are următorul text: „Domnul Sadoveanu va cumpăra din Editura Minerva toate volumele care nu le are Școala din Lespezi; va alege apoi din Biblioteca pentru toți broșurile potrivite. Pentru rest, cărți ce va crede de cuviință, în special referitoare la agricultură, albinărit etc.” Semnează: G. Coșbuc. A doua însemnare, lapidară: „Executat. La dosar.” Semnează: M. Sadoveanu.

În legătură cu activitatea lui Coșbuc dar și a lui Sadoveanu, la Casa Școalelor nu se cunosc multe lucruri. Prezența lui Sadoveanu în acest domeniu legat de culturalizarea maselor scoate la iveală încă o fațetă a ceea ce numim puternica personalitate sadoveniană în cultura românească.

Cel care apare în primul rând drept un genial creator a fost în același timp un gânditor asupra rostului cărții, un luptător în domeniul social și un îndrumător cultural¹.

Spre sfârșitul secolului trecut se înfiripă, prin strădania dascălilor de la țară și din inițiativa unui ministru cărturar — Spiru Haret —, o largă mișcare poporanistă, și nu numai poporanistă, de ridicare a satului spre cultură. Se depun eforturi pentru largirea învățământului sătesc, preconizându-se și un complex de activități extrașcolare care să atragă la viața culturală masele largi ale satului românesc. Acum au luat ființă bibliotecile școlare, pentru ca imediat să ia ființă cercurile culturale. În această direcție, Casa Școalelor a desfășurat o intensă activitate. Aici au activat, în anii premergători primului război mondial, Al. Vlahuță, George Coșbuc, St. O. Iosif, Dimitrie Anghel, Artur Gorovei. Din rândul acestora se detașează Mihail Sadoveanu care, în anii începuturilor sale literare, căutând o soluție la unele probleme sociale ale satului româ-

nesc, credea sincer în îmbunătățirile pe care le-ar putea aduce reformele din domeniul culturii: cercurile culturale, bibliotecile. Dovadă — efortul făcut de el în organizarea, în editarea unor reviste, insistența în această direcție ce reiese din rapoartele înaintate Casei Școalelor.

După ce, în 1904, Mihail Sadoveanu ocupă un post de copist la Casa Școalelor, în 1907, Spiru Haret îl numește pe tânărul scriitor în funcția de inspector al cercurilor culturale și bibliotecilor. De acum încolo, aportul lui la reorganizarea activității acestor instituții sătești va fi hotărâtor și semnificativ. Deși din 1910 va ocupa alte funcții (printre altele, director al Teatrului Național din Iași), aceste prime preocupări vor sădi în conștiința scriitorului cultul cărții pentru popor. În cuvintări, articole, dar mai ales în activitatea practică (de editor, de responsabil de colecții editoriale, în publicistica sa), M. Sadoveanu își va exprima de-a lungul întregii sale cariere concepțiile privitoare la rostul social al cărții/la implicațiile acesteia în viața socială.

Începând cu articolele „Cercurile culturale”, „Cărți pentru popor” din 1910 și pînă la „Salut Congresului [căminelor culturale]” din 1950, pentru a termina cu articolul „Răsărit” (1952), Mihail Sadoveanu și-a expus opiniile privind rolul social al cărții (În ea „găsim acea putere fără moarte care mișcă umanitatea înainte în progresul ei necontenit”. Cartea pentru popor, un concept ce inițial a avut accente poporaniste, va căpăta, odată cu trecerea anilor, o semnificație mai largă: cartea aparține nu elitelor sau păturii ce abia învață a citi, ci întregului popor, menită a-l ridica pe culmi de civilizație, „pentru biruința omului împotriva naturii ostile”².) și al bibliotecii (Biblioteca se adresează „mulțimii insetate”, formându-se deci un atribut al bibliotecii, de asemenea, pentru popor, o bibliotecă accesibilă maselor cu un statut bine precizat în societate.).

Mărturiile sadoveniene cuprinse atît în rapoartele pe care le-a înaintat Casei Școalelor între anii 1908 și 1910,

cît și în publicistica sa din perioada 1910—1952 sînt elocvente pentru poziția statornică privind rolul cărții și al bibliotecii. A militat constant pentru ca poporul să aibă la dispoziție o literatură valoroasă formată dintr-o colecție din cele mai bune lucrări originale românești și dintr-un șir de traduceri valoroase din cele mai bune lucrări ale literaturii universale.

Proaspăt inspector al bibliotecilor cerea să se reediteze mai întîi cărțile cu care „s-au desfătat și bătrînii” — Alexandria, Esopia, Arghir și Elena, Halima, Genoveva de Brabant — în colecții ieftine și bine îngrijite. Atît în articolul „Cărți pentru popor”³, cît și în rapoartele menționate anterior, Sadoveanu formulează un program bine gândit în legătură cu colecțiile necesare în acea vreme. El impunea aceste cărți „de înțelepciune” avansului de tipărituri de genul Dor și amor cu 150 de cintece, Carte de făcut farmece, Carte de dezlegare a farmecelor⁴.

Ca director al Bibliotecii Minerva a avansat ideea de a edita o colecție cu adevărat folositoare, urmînd să pună la dispoziția cititorilor capodopere ale literaturii române și universale. Într-una din scrisorile către scriitorul B. Marian, Sadoveanu scria: „Nu e nevoie să-ți mai spun că-mi dau prea bine seama de rolul pe care îl joacă în literatură traducerile. Îndeosebi la noi traducerile bune sînt pirghie culturală... Traducerilor bune, istoria noastră literară trebuie să le consacre loc de onoare”⁵. În 1908 Sadoveanu considera „Calendarul cooperativilor români” folositor numai pentru învățători, deoarece țărani nu l-ar citi cu deplină înțelegere din cauza limbei plină de neologisme și expresii curente ale noastre, dar nu ale lor”⁶. Din noianul cărților propuse a fi distribuite bibliotecilor de la sate, el reține numai acele lucrări valoroase din punct de vedere tematic, literar, dar și lingvistic, accesibile oamenilor de la țară. De asemenea, a încurajat, prin referatele asupra lucrărilor ce i-au fost încredințate spre lectură, literatura originală pentru copii care, în preajma primului război mondial, se afla abia la început.

Despre activitatea de organizator al bibliotecilor s-a vorbit mai puțin. Odată cu preocuparea de înființare a bibliotecilor publice la sate — bibliotecii ce se sprijineau pe munca anonimă a învățătorilor, muncă apreciată de scriitor drept „o floare sfioasă ce vestește înflorirea unei primăveri. Să ne descoperim înaintea ei”⁷ —, Sadoveanu urmărește înzestrarea acestora cu cărți valoroase, inițiază și se ocupă efectiv de editarea unei colecții de literatură populară, întocmește chiar un catalog tip al bibliotecilor sătești. Aceste preocupări îl vor urmări în întreaga viață. În publicistica sa găsim observații asupra rolului bibliotecilor,

DINAMISMUL UNEI PROFESII

Repere contemporane

Formarea și perfecționarea profesională a bibliotecarilor, în concordanță cu cerințele noi care se impun domeniului, constituie un subiect tot mai des întâlnit în literatura de specialitate de peste hotare, ca un reflex direct al preocupărilor bibliotecarilor înșiși, ale organismelor și instituțiilor care răspund de acest sector al vieții culturale. În general ideile noi, schimbările preconizate vizează conținutul învățământului bibliologic, profilul tematic al programelor de formare a viitorilor lucrători din bibliotecă, completarea cu informații de bază în noi domenii a celor care practică această profesie de mai mult timp, fără a se pune în discuție structurile organizatorice, școlare, instituțiile tradiționale de învățământ sau de perfecționare și specializare. Mai mult chiar, este semnificativ faptul că peste hotare mișcarea novatoare de idei, modernizarea conceptelor teoretice și experimentarea în practică a unor soluții, se manifestă mai ales în binecunoscutele centre de învățământ de specialitate, cum sînt cele de la Londra și Leeds (Anglia), Leningrad și Kiev (URSS), Neuchâtel (Elveția), Cracovia și Zancin (Polonia), Hamburg (R.F.G.) etc.

Fără îndoială că ceea ce generează în principal punerea în discuție a chiar obiectului biblioteconomiei, modernizarea conținutului său, în paralel cu statutul socio-profesional al bibliotecarului de astăzi și mai ales a celui din viitorul apropiat, decurge nemijlocit din problemele cu largă reverberație socială, care preocupă lumea contemporană: consecințele aplicării în viață și în munca oamenilor a rezultatelor revoluției științifico-tehnice, impactul colectivității cu mijloacele de comunicare de masă în continuă expansiune, marea mobilitate ce se impune în formarea cadrelor și în reciclarea cunoștințelor profesionale, tot mai îngusta specializare individuală în raport cu dezideratul dezvoltării multilaterale a personalității umane. Făcînd abstracție de aspectele de ordi social-economic care se pun în plus în fața breslei bibliotecarilor din țările capitaliste¹, acestea sînt

premisele importante care solicită schimbări de fond în pregătirea tuturor lucrătorilor din bibliotecă, chiar dacă fiecare dintre ele au o altă pondere atunci cînd se referă la bibliotecile specializate, ca subsistem al informării documentare, la bibliotecile școlare ca auxiliare indispensabile ale procesului de învățămînt sau la serviciile de lectură publică, un subsistem de prim rang al sistemului instituțional de educație permanentă.

Urmărind în cele ce urmează o selecție calitativă a informațiilor oferite în ultima vreme de literatura străină pe această temă și apoi semnalarea — pentru cei interesați în mod deosebit de acest subiect — a unor texte care tratează aspecte mai particulare — ne vom opri pentru început la studiul Bibliotecei de stat din Praga, care, avînd ca temă de cercetare prognoza nevoilor de cadre ale țării și dezvoltarea învățămîntului de specialitate, a realizat, încă de anul trecut, o primă parte referitoare la optimizarea procesului de învățămînt din școlile medii de biblioteconomie, precum și la formarea cadrelor de nivel superior la secția de profil din cadrul Facultății de filozofie a universității pragheze².

În egală măsură cu studiul mai sus amintit reține atenția lucrarea „Orientări în învățămîntul bibliologic” a profesorului englez Donald Davinson, titularul catedrei de biblioteconomie de la Leeds Polytechnic. Din punctul nostru de vedere, aspectele cele mai interesante, dezvoltate în primul și al doilea capitol, sînt cele care se referă la învățămîntul de specialitate din Marea Britanie, printre cele mai vechi din lume, urmînd să-și sărbătorească centenarul peste cîțiva ani. Este interesant de urmărit ceea ce spune, ca și ceea ce nu spune profesorul Davinson despre învățămîntul de bibliologie cel mai specializat din cîte cunoaștem și care s-a impus în-

affects career advancement. [Fluctuația în funcția de bibliotecar ocupată de bărbați și de femei și urmările în avansarea în carieră]. In: American Libraries, Chicago, 10, nr. 11, nov. 1979.

² Heblchova, Danuse. Nekolik metodologických poznatků z výzkumu mezi absolventy... [Unele concluzii ale cercetării efectuate printre absolvenții școlilor medii de biblioteconomie și ai secției din cadrul Facultății de filozofie]. In: Čtenar, Praha, 31, nov. 11, 1979.

tr-o astfel de măsură, încît a exclus aproape cu desăvîrșire recrutarea altor cadre pentru bibliotecă, din afara propriei sale pepiniere.

Organizată într-o gradare strictă, formarea și perfecționarea lucrătorilor din acest domeniu, asupra căreia veghează de multe decenii puternica Asociație a bibliotecarilor din Marea Britanie — considerată de mulți prea conservatoare, de alții doar tradiționalistă —, cere și astăzi 4 ani de studiu pentru funcția de „Bachelor of librarianship”, încă 1—2 ani de perfecționare pentru a deveni „Master in education”, în sfîrșit alți ani de studiu, practică și examene pentru titlu de „Master of librarianship”, toate acestea strîns legate de nomenclatorul de funcții și nivelele de salarizare³. Paralela pe care o urmărește cu situația din alte țări europene (R.F. Germania, Danemarca, Polonia, Elveția, U.R.S.S.), și care ocupă multe pagini ale lucrării amintite mai sus, chiar dacă mai pledează pe ici-pe colo pro domo, nu ignoră experiența pozitivă a continentalilor, unele realizări ale țărilor din Est, anumite avantaje decurgînd din posibilitatea recrutării pentru activitatea de bibliotecă, pe lîngă lucrători cu pregătire biblioteconomică, și a altor specialiști, de nivel universitar sau mediu, mai ales pentru bibliotecile specializate. Aceasta nu contrazice însă axioma după care orice profesie care s-a impus cît de cît, are nevoie de un sistem propriu de formare a cadrelor sale. Fără să dezvolte teza modernizării învățămîntului biblioteconomic actual, se propun și în acest studiu schimbări în programele analitice, introducerea unor discipline care să faciliteze prelucrarea și valorificarea documentelor moderne, audio-vizuale, introducerea tehnicilor de înmagazinare și regăsire a informațiilor bibliografice. Se recunoaște însă, în consens cu alți cercetători, că deplina conectare a formării bibliotecarilor la cerințele actuale rămîne o problemă nerezolvată, că nu s-au cristalizat nici în conținut, nici în formă adaptările ce se impun. De pe această poziție analizează și Margot Lindsay⁴ cerințele unui bun profesionist, după cum aceleași căutări pot fi regăsite în articolele publicate de Hartwig Lohse și Frantz-Heinrich Philip în Zeitschrift für Bibliotheksvesen — care a deschis anul trecut o discuție mai generală pe această temă.

Determinarea modernizării programelor analitice au ca scop și o serie de anchete întreprinse în școlile de

³ Vezi și: Beresova, Dagmar. Vzdělávání knihovníků ve Velké Británii. [Formarea bibliotecarilor în Marea Britanie]. In: Čtenar, Praha, 31, nov. 10, 1979.

⁴ Professionalism now. In: New Library world, London, 80, nr. 952, oct. 1979.

bibliotecii de peste ocean⁵, unde s-a ajuns totuși la un stadiu mai avansat față de situația din Europa.

Este relevantă de asemenea hotărârea cu care trec la actualizarea programelor lor analitice unele centre de învățământ superior din Uniunea Sovietică. Astfel încă de anul trecut între disciplinele pe care le audiază studenții Institutului de stat al culturii din Kiev, specialitatea „Biblioteconomie și bibliografie”, figurează și Bazele informaticii, Metode matematice în biblioteconomie, Mijloace tehnologice în practica de bibliotecă⁶.

Nu mai puțin interesante și sugesive și pentru noi sint acțiunile întreprinse în alte părți pentru înarmarea bibliotecarilor în funcție cu cunoștințele de bază ale informaticii, o adevărată reciclare a acestora în spiritul noului din practica biblioteconomiei.

Un program interesant a stabilit pe această temă Conferința Națională a specialiștilor în biblioteconomie din R.D.G. mai ales cu privire la perfecționarea bibliotecarilor la locul de muncă⁷, după cum programele cursurilor de vară din Scoția, de la Middleton Hall sau cele organizate în permanență la Școala de bibliotecari din Geneva, în special prin cursul „Rețele și baze de date bibliografice on-laine” demonstrează eforturile care se fac pentru a-i apropia pe bibliotecarii de documentaliști și informaticieni. Prin toate acestea nu este negată nicăieri valabilitatea, în continuare, a biblioteconomiei clasice, nu sint aruncate peste bord regulile de prelucrare, depozitare, catalogare și clasificare ale colecțiilor. Dimpotrivă chiar, stăpînirea temeinică a tehnicilor clasice de organizare a bibliotecii, constituie o condiție pentru însușirea metodelor automatizate, a mijloacelor din arsenalul informaticii și această condiție se realizează mai ales în școli și facultăți proprii.

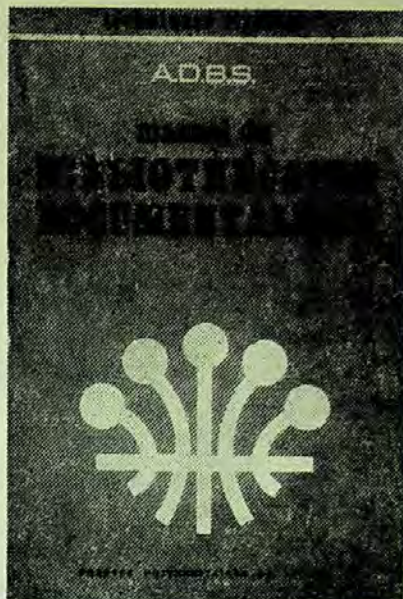
A.L.

⁵ Vezi: Blackack, Russell. A statistical survey of 67 library schools 1978—79. In: Journal of education for librarianship, State College, 19, nov. 4, 1979.

⁶ Veitsh, Jean. Survey of library technician programs in Canada. [Studiul programelor pentru tehnicienii de bibliotecă din Canada]. In: Canadian library journal, Ottawa, 36, nr. 4, 1979.

⁷ Skoblecova, Z.S. Podgatovke biblioteknyh kadrov neoslabnoe vhlmanio. [Să acordăm atenție susținută bibliotecarilor]. In: Naučnyje tehničeskije biblioteki SSSR. Moskva, nr. 10, 1979.

⁸ Senft, Elke-Barbara și Siek, Erich. Erwachsenqualifizierung zum Bibliotheksfachbetrieber. [Calificarea adulților în profesia de bibliotecar]. In: Zentrblatt für Bibliothekswesen. Leipzig, 94, nr. 1, 1980.

MANUEL DU BIBLIOTHÉCAIRE DOCUMENTALISTE.

Paris, P.U.F., 1977. 418 p.

Alături de o lucrare permanentă, biblioteconomia are mereu levare de ghiduri care să traverseze teritoriile, să-i redefinească principalele și să îndrepte călăușitorii ei. Cătar atunci când se clădește pe concepte unanim acceptate, pe structuri și experiențe verificate îndelung — sau, poate, mai ales atunci — manualele dau profesioniștilor liniștea continuității și încrederea garanției pătrunderii directe și sigure într-un domeniu prea adesea sufocat de înțelegeri și norme diverse. Când însă un manual aduce în teritoriul biblioteconomiei concepte noi, propune formule inedite, relații mai dinamice cu realitatea socio-culturală și statuări mai productive pentru cel care activează în acest perimetru, atunci el devine un vademecum indispensabil pentru stimularea generală a activității și pentru încurajarea unor noi desfășurări.

Manualul elaborat sub patronajul A.D.B.S. (Association Française des Documentalistes et Bibliothécaires spécialisés) de către un număr impresionant de specialiști renumiți ca M. Beauchet, G. Brunel, C. Guinchat, L. Kellermann, J.H. D'Olier și alții, adresat biblioteconomilor din țările în curs de dezvoltare, se impune de la început atenției prin abordarea modernă pe care o propune în cuprinderea timpului biblioteconomiei și documentarilor.

„Cum funcțiunile de bibliotecar și de documentarist sint strins întrepătrunse, din rațiuni istorice și practice, ele n-au fost separate aici”, se subliniază încă din introducerea cărții. Într-o lume a informației coplesitoare — remarcă autorii — numai organisme capabile să selecteze, să rețină și să prelucereze corespunzător informații pertinente se pot dovedi utile progresului acestei lumi. O asemenea „unitate de documentare” trebuie să se dezvolte într-o deplină dependență de necesități și de mijloace.

Un prim capitol al cărții este rezervat cuprinderii generale a fenomenului de „informare și documentare”, precizării unor accep-

ții, definirii noțiunilor de bază și tipurilor de documente. O întindere deosebită are capitolul următor, în care sint abordate principalele probleme legate de culegerea și prelucrarea documentelor. Deși simplitatea elementelor tehnice și limitarea la un număr redus de detalii și nuanțări ar putea descuraja interesul unui bibliotecar cu o anumită experiență, alăturarea și întrepătrunderea criteriilor biblioteconomice și a celor documentare deschide perspective noi și invită la reevaluări. Astfel, referindu-se la alegerea documentelor, autorul capitolului introduce alături de repere tradiționale imperativul pertinencei documentelor, adică necesitatea permanenței raportării la tipul și dimensiunile solicitării, la evoluția și înfăptuirea componenta și calitatea colecțiilor anterioare. Constituirea unei colecții este rezultatul unei echilibrări mereu supravegheat între judecățile de valoare bazate pe date obiective și situațiile specifice determinate de elemente subiective. Este de subliniat ideea determinării hotărâte a naturii colecției. Nu toate unitățile de informare sint destinate conservării informațiilor și documentelor. O asemenea opțiune impune nu numai reglementări ferme la nivelul sistemului, ci și un cadru de relații profesionale și umane cu consecințe deosebite asupra întregului proces de circulație a informațiilor. Un spațiu important este acordat problemelor de evidență și catalogare, oferindu-se numeroase exemple pe tipuri de documente și situații specifice. Credincioși promisiunii de a căuta zonele de îngemănare a biblioteconomiei cu informarea documentară, autorii insistă de această dată asupra prelucrării analitice, asupra diferitelor modalități de indexare și a formelor de finalizare adecvate solicitării. Evident, el nu ocolește problema limbajelor documentare, aceste „puncte între etituri și text” a căror formulă poate fi altă de diferită. „Când se construiește un pod se studiază cele două maluri. Abia după acest studiu se hotărăște ce fel de pod va fi” (p. 143). Dar fie că e vorba de limbaje ierarhizate ori de limbaje cu structură combinatorie, cititorul dirijat acum către zone mai profunde e invitat să cunoască detaliile tehnicilor de indexare, pornindu-se de la premisa că acest tip de activitate este definitoriu pentru calitatea științifică a muncii bibliotecarului documentarist.

Tot atât de amănunțit sint redactate și subdiviziunile capitolului intitulat „Procedeele de selecție”, în care specialistul se înfăptuiește cu prezentarea unei game largi de metode și tehnici, de la selecția mecanică la operațiile electronice. O secțiune a manualului, concepută integral din perspectivă documentară, tratează despre utilizarea și difuzarea informațiilor. Prelundu-se observațiile lui M. Vickery cu privire la „incapacitatea solicitatorului de a-și enunța cu exactitate cerințele” se subliniază rolul determinant a bibliotecarului documentarist de a aduce beneficiarului în situația unui dialog productiv cu sursele de informare, indeindu-se etapele acestui demers, precum și instrumentarul necesar.

Apoi sint examinate modalitățile de difuzare, de la contactul direct cu produsele lanțului documentar, la formele de diseminare selectivă pregătite cu mijloace electronice. După câteva capitole rezervate reproducerii documentelor și organizării gestiunii, manualul se încheie cu o interesantă sinteză privind „aspectele sociale și psihosociale ale comunicării documentare”, semnată de Luce Kellermann.

Construit după o formulă simplă dar îmbinând organic elemente ale biblioteconomiei tradiționale cu cele mai noi desfășurări din cîmpul informării documentare și subordonînd totul unei acțiuni deplin integrate cerințelor mediului socio-cultural, manualul elaborat sub auspiciile A.D.B.S. este un instrument util, favorizează abordări moderne și contribuie la dezvoltarea compatibilă a structurilor de informare.

I.S.

УДК 377.1:02

ДОСТИЖЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ В ФОРМИРОВАНИИ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ БИБЛИОТЕКАРЕЙ

Георге Попеску: Программа профессионального совершенствования библиотечарей на уровне нового качества, стр. 2—5; А. Лупу: Инструменты профессии, стр. 5—7; Ион Стойка: Проблемы совершенствования персонала в области библиотечной и документальной информации в вузах, стр. 8—9; Габриэла Тарабегга и Михай Петреску: Актуальные требования к деятельности по профессиональному совершенствованию школьных библиотечарей, стр. 9—10; И. Циортан: Профессиональное совершенствование кадров Библиотеки Академии СРР, стр. 11; И. Т.: Дополнительный характер практической деятельности в работе совершенствований, стр. 12; Джордже Владеску: Практика участия лиц в учебной библиотеке, стр. 13; Валерия Стоян: Формы, используемые в уезде Хунедоара по совершенствованию профессиональной подготовки коммунальных библиотечарей, стр. 14; Анна-Мария Михит: Путь устремлений к осуществлению, стр. 15; Михай Флореску: Функциональность программы совершенствования кадров библиотек сельскохозяйственного профиля, стр. 16; Л.Е. Работы, представляющие профессиональный интерес. Библиографическая подборка, стр. 17.

ЗАПИСНАЯ КНИЖКА стр. 19—22
27—28
ПЕРЕЧЕНЬ МАТЕРИАЛОВ ЗА 1980 ГОД биолетени «Библиотека» 23—26
НАУЧНОЕ РУКОВОДСТВО БИБЛИОТЕКАМ

УДК 027.53:002: [5+6]

Алена Мана: Библиотеки, научное исследование и новый экономический механизм стр. 29—30.

ИНФОРМАЦИИ, БИБЛИОГРАФИИ

УДК 015(498):681.3.01

015(498):015(100)
Дан Мариус Динеску: Соображения относительно реализации общих рамок для международного обмена библиографическими данными стр. 31—33
БИБЛИОТЕЧНАЯ ТЕХНИКА

УДК 025.341

Елена Сабдак: Консультации УДК. Отдельные карточки для систематического каталога (II), стр. 34—35; VI класс, стр. 36—39.
УДК 025.341.

025.8

Флорика Кымшину: Отрывки-рефераты. Проработка, отрывки в каталогах, организации едлажек для свободного доступа (IV), стр. 40—41.
УДК 025.309

Елена—Мария Шатц и Мариана Йова: Нормы каталогизации старинной книги (III), стр. 42—43.
ИСТОРИЯ КНИГИ И БИБЛИОТЕК

УДК 059.09 Sadoveanu, M.: 028

Ливу Московиц: Михала Садовяну и мир чтения и книги для народа, стр. 44—45.
РАБОТЫ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ, стр. 45—46.

НА БИБЛИОТЕЧНОМ МЕРИДИАНЕ
УДК 023 (100)

А.Л.: Динамизм профессии. Современные ренеры, стр. 46—47; И.С. Учебные документальные библиотек, стр. 47.

Georghe POPESCU: Le programme de perfectionnement professionnel des bibliothécaires au niveau d'une nouvelle qualité, p. 2—5; A. LUPU: Les instruments de la profession, p. 5—7; Ion STOICA: Quelques problèmes du perfectionnement du personnel en matière de bibliothéconomie et de l'information documentaire dans l'enseignement supérieur, p. 8—9; Gabriela TARABEGA et Mihai PETRESCU: Quelques nécessités actuelles de l'activité de perfectionnement professionnel des bibliothécaires scolaires, p. 9—10; I. CIORTAN: Le perfectionnement des cadres de la Bibliothèque de l'Académie de la R.S. Roumaine, p. 11; I.T.: Le caractère complémentaire des activités pratique dans le processus de perfectionnement, p. 12; George VLĂDESCU: Les applications pratiques des élèves de lycée à la bibliothèque districtuelle, p. 13; Valeria Stoian: Les modalités de perfectionnement des bibliothécaires communaux employés dans le district Hunedoara, p. 14; Anne-Marie MIHIT: Le chemin des intentions vers leurs réalisations, p. 15; Mihai FLORESCU: Le caractère fonctionnel du programme de perfectionnement des cadres des bibliothèques profilées pour l'agriculture, p. 16; L.E.: Ouvrages d'intérêt professionnel. Bibliographie sélective, p. 17.

AGENDA p. 18—22

INDEX DE MATIÈRES DU BULLETIN

„BIBLIOTECA” POUR L'ANNÉE 1980.

LA DIRECTION SCIENTIFIQUE DE LA

BIBLIOTHÈQUE

Alexa MANEA: Les bibliothèques, la recherche scientifique et le nouveau mécanisme économique, p. 29—30.

INFORMATION, BIBLIOGRAPHIE

Dan Marius DINESCU: Considerations concernant la réalisation d'un format commun pour l'échange international des informations bibliographiques, p. 31—33.

TECHNIQUE BIBLIOTHECONOMIQUE

Elena SABADAC: Consultation en CDU. Fleches divisionales pour le catalogue systematique (II), p. 34—35; Classe 6, p. 35—39;

FLORICA CĂMPEANU: Les ouvrages de

références. Traitement, catalogage, mise en place sur les rayons à libre accès (IV), p. 40—41

Elena Maria SCHATZ et Mariana IOVA: Normes concernant le catalogage des livres anciens (III), p. 42—43.

L'HISTOIRE DU LIVRE ET DES BIBLIOTHÈQUES

Liviu MOSCOVICI: Mihail Sadoveanu et l'univers de la lecture et du livre pour le peuple, p. 44—45;

OUVRAGES DE BIBLIOTHEQUE. (Analyses), p. 45—46.

MÉRIDIEN BIBLIOLOGIQUE

A.L.: Le dynamisme d'une profession. Repères contemporaines, p. 46—47; I.S., Manuel du bibliothécaire documentaliste, p. 47.

UDC 377.1:02

ACHIEVEMENTS AND PERSPECTIVES IN LIBRARIANS' PROFESSIONAL TRAINING

Georghe POPESCU: The Programme of Librarians' Professional Perfection — to the Level of A New Quality, pp. 2—5; A. LUPU: The Tools of the Profession, pp. 5—7; Ion STOICA: Some Problems of the High School Staff' Perfection in the Field of Librarianship and Information pp. 8—9; Gabriela TARABEGA and Mihai PETRESCU: Present Requirements of the Activity for School Librarians' Professional Training p. 9—10; I. CIORTAN: The Academy Library Staff's Professional Perfection, p. 11; I.T.: The Complementary Character of the Practical Activities in the Process of the Perfection, p. 12; George VLĂDESCU: Secondary School Pupil's Practice in the County Library, pp. 13; Valeria STOIAN: Some Forms Used in Hunedoara County for the Village Librarians' Professional Training, p. 14; Anne-Marie MIHIT: The Way of Intentions to Achievement, p. 15; Mihai FLORESCU: The Functional Character of the Agriculture Libraries Staff's Perfection Programme, p. 16; L.E. Works of Professional Interest. Selective Bibliography, p. 17.

AGENDA pp. 18—22;

27—28.

SUBJECT INDEX OF „BIBLIOTECA”

FOR THE 1980 YEAR, pp. 23—26;

LIBRARY MANAGEMENT

UDC 027.53:002:[5+6]

Alexa MANEA: The Librarians, Scientific Research and the New Economical Mechanism, pp. 29—30.

INFORMATION, BIBLIOGRAPHY

UDC 015(498):681.3.01

015(498):015(100)

Dan Marius DINESCU: On the Achievement of A Common Format Devoted to the International Exchange of Bibliographical Data, pp. 31—33.

LIBRARY TECHNIQUES

UDC 025.341

Elena SABADAC: Advances in UDC; Main Class 6, pp. 34—39;

UDC 025.341

025.8

Florica CĂMPEANU: Reference Works — Their Treatment, Reflecting in Catalogues and Organizing in Open-Shelves Areas (IV), pp. 40—41;

UDC 025.309

Elena-Maria SCHATZ and Mariana IOVA: Standards for Cataloguing of the Rare and Precious Books (III), pp. 42—43.

THE HISTORY OF BOOKS AND LIBRARIES

UDC 059.09 Sadoveanu, M.: 028

Liviu MOSCOVICI: Mihail Sadoveanu and the World of Reading and Books for the People, pp. 45—46.

BOOKS REVIEW pp. 45—46.

BIBLIOLOGICAL MERIDIAN

UDC 023 (100)

A.L.: The Dynamic Character of A Profession, pp. 46—47;

I.S.: „Manuel du Bibliothécaire documentaliste”, p. 47.